

1950
№ 2

Näkymä Voikaan tehtailta
Vasemmalla puuhlomo

KOUQU
S KOTI
05.1
KYM

Kymi-Yhtymä

KYMI-YHTYMÄ

HENKILÖKUNNAN JULKAISU

N:o 2 - 1950.

Kymmenes vuosikerta.

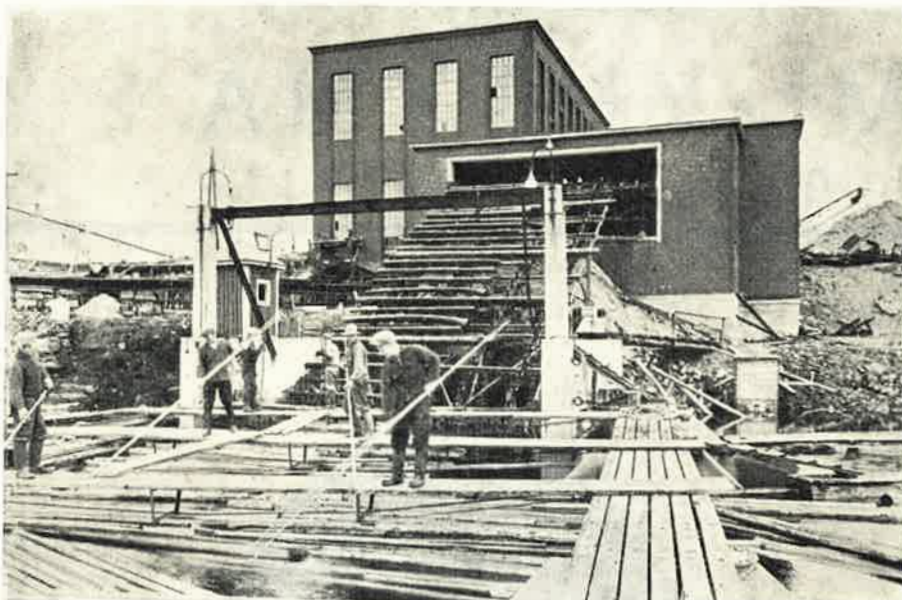

JOHTAJA HUGO HINNERICHSEN 75-VUOTIAS.

Huhtikuun 28 p:nä täyttää johtaja Hugo Hinnerichsen 75 vuotta.

Johtaja Hinnerichsen, joka on tunnettu henkilö maamme teollisuus- ja pankkimaailmassa, aloitti jo nuorena ylioppilaana toimintansa teollisuuden palveluksessa. Vuonna 1895 hän tuli Hackman & Co:n palvelukseen Viipurissa, mistä alkaen hän sitten on toiminut eri tehtävissä maamme puunjalostusteollisuuden palveluksessa, aluksi prokuristina Kaukaan tehtailla ja sit-

temmin vuosina 1913—1914 Kankaan Paperitehtaan isännöitsijänä. Toimittuaan joitakin vuosia paperimassan viennin välittäjänä Venäjälle hän siirtyi pankkiriiliike Waldemar von Bonsdorff & Co:n palvelukseen toimien samalla Jokioisten Siirappi- ja Sokeritehdas Oy:n sekä Ruukki Oy:n hallituksien puheenjohtajana. V. 1918 johtaja Hinnerichsen valittiin Kymin Oy:n hallintoneuvostoon ja myöhemmin yhtiön johtokuntaan, jonka varapuheenjohtajana hän on

Kuva 1. Puiden syöttö puuhiomon kuorimon nostolaitteelle.

Puuhiokkeen valmistus Voikan puuhiomolla.

Kirjoittanut ins. Onni Poutiainen.

Tämän lehden kuluvan vuoden ensimmäisessä numerossa kerrottiin, kuinka puu, tehtaittemme tärkein raaka-aine paperin valmistuksessa, monivaiheisen matkan jälkeen on saapunut metsästä tehtaalle. Raaka-aineen varsinainen hankinta- ja kuljetusvaihe päättyi tähän ja puun jalostusprosessi on alkamassa.

Kuten jo mainitusta selostuksesta kävi sel-

ville, tarvitaan paperin valmistuksessa tavallaan kahdenlaista puuraaka-ainetta, nimittäin hiomopuuta ja selluloosapuuta.

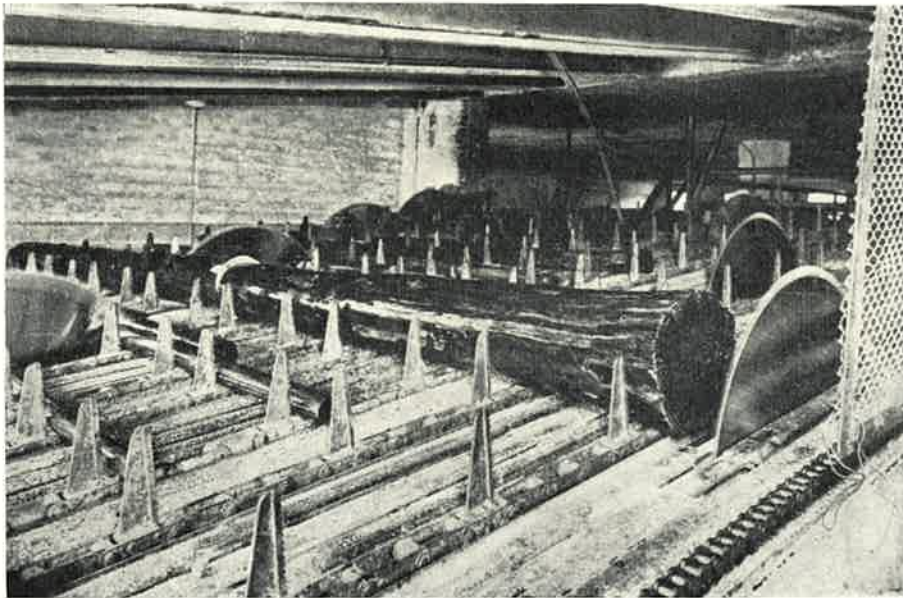
Sanomalehtipaperin valmistuksessa puuhiokie on se raaka-aine, jota käytetään eniten eli n. 84 %. Vuotuinen puun kulutus on Voikan puuhiomolla nykyään n. 275.000 m³, joka vastaa n. 87.000 tonnia valmista puuhioketta eli "puumassaa" kansanomaisesti sanottuna.

Seuraavassa on tarkoitus selostaa tämän lehden lukijoille niitä eri vaiheita, jotka läpikäytyään hiomopuu on muuttanut muotoaan valmiiksi puuhiokkeeksi.

Hiomopuut tuodaan uittokauden aikana uittamalla Voikan tehtaan kuorimon viereen. Täällä puut syötetään nostolaitteelle (kuva 1), joka kuljettaa ne sahauspöydälle, jolla 7 pyörivää sirkkelin terää katkoo puut 1 m:n pituisiksi "pölleiksi" (kuva 2). Sahauksen jälkeen katkotut puut putoavat välittömästi kahteen kuorimarumpuun. Nämä kannatusketjujen varassa, molemmista päistään avonaiset, vaakasuorassa asennossa pyörivät, sälerakenteiset lieriöt eli "rummut" ovat n. 14 m:n pituiset ja halkaisijaltaan n. 3 m. Rumpujen pyöriessä osittain vedessä hankautuvat sisällä

toiminut vuodesta 1937 alkaen. Kymin Osakeyhtiön toiminnan johtamiseen on johtaja Hinnerichsen erittäin ansiokkaalla tavalla osallistunut. Lisäksi hän on toiminut Högforsin Tehtaan ja tämän tytäryhtiön Hyvinkää—Pyhäjärven Rautatie Oy:n sekä Läskelä Oy:n hallituksien puheenjohtajana. Vuodesta 1943 lähtien on johtaja Hinnerichsen ollut Lohjan Kalkkitehdas Oy:n hallituksen puheenjohtajana. Edelleen hän toimii Suomen Sinkkivaliko Oy:n hallituksen puheenjohtajana.

Monipuolisella ja ansiokkaalla toiminnallaan on johtaja Hinnerichsen huomattavalla tavalla vaikuttanut maamme suurteollisuuden ja varsinkin yhtymämme menestykselliseen kehitykseen.

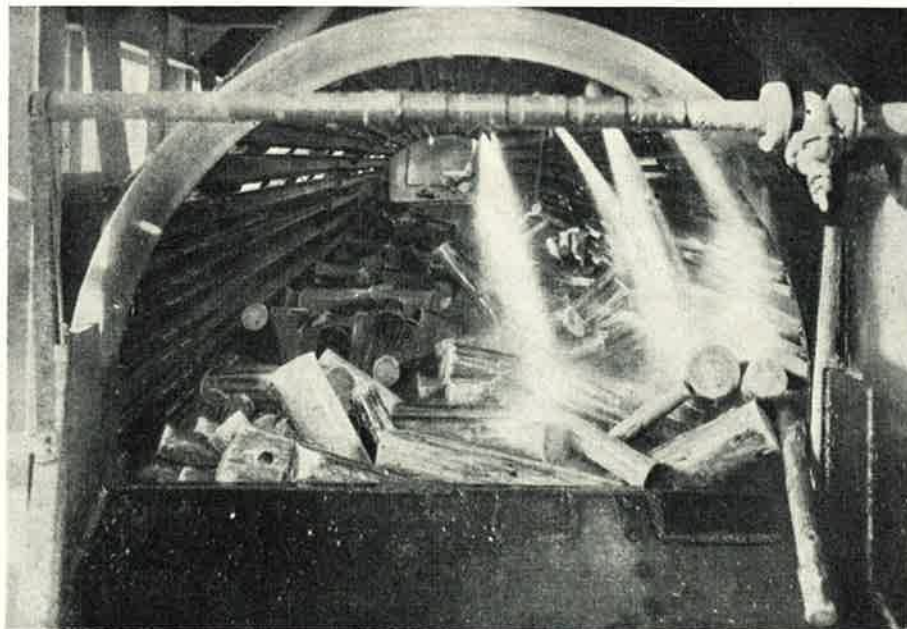

Kuva 2. Puiden katkominen 1 m:n pituisiksi pölleiksi.

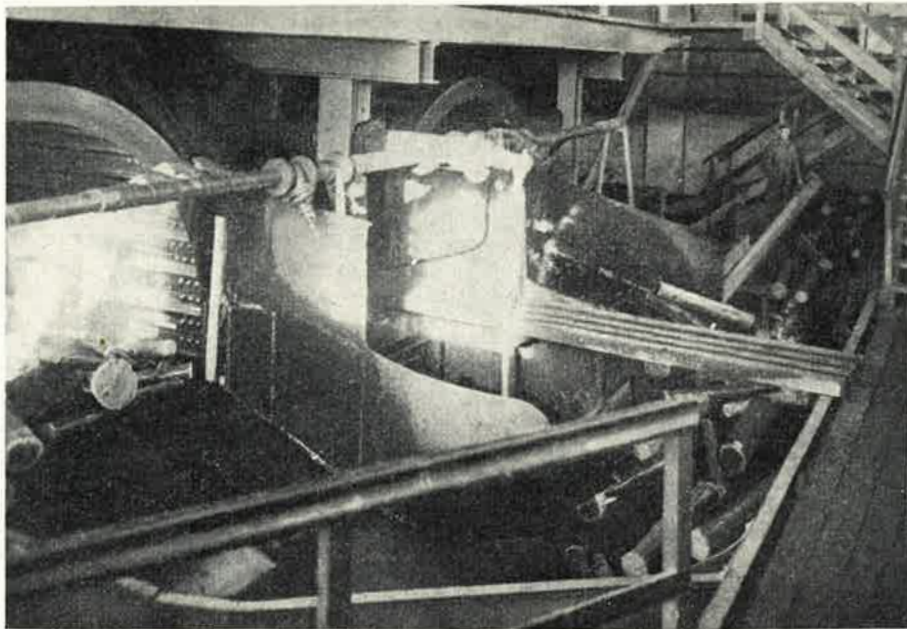
olevat puut toisiaan ja rummun seinämiä vastaan, jolloin kuori ja lika-aineet irtaantuvat ja puut putoavat rummun toisesta päästä aukon kohdalla olevalle kuljettimelle (kuvat 3 ja 4). Osa puista kuljetetaan kuljetinlaitetta pitkin suoraan puuhiomolle, osa varastoidaan myöhempää käyttöä varten. Kuori ei rummussa kuitenkaan ensimmäisellä kerralla aina irtaannu jokaisesta puusta aivan kokonaan ja nämä

puut palautetaan uudelleen kuljetinlaitetta pitkin takaisin kuorimarumpuun. Jäteaineet, sahanpuru ja ns. "nutikat" sekä irtaantunut kuori otetaan talteen ja käytetään keskuskattilahuoneella polttoaineena.

Kuten jo mainittiin, erotetaan osa puista varastoon meneväksi, koska vesien jäädyttyä hiomopuiden nosto luonnollisista syistä ei ole mahdollista muuta kuin sulan veden aikana.

Kuva 3. Pöllejä kuorimarummussa, josta poistuessaan ne pestään voimakkailla vesisuihkuilla.

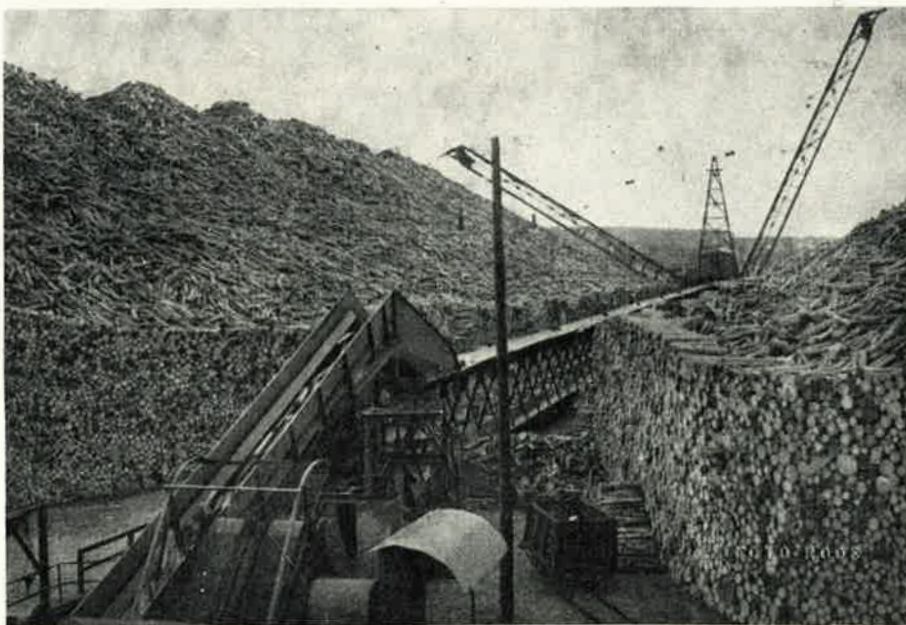

Kuva 4. Pöllien tulo rummuista lajittelupöydälle.

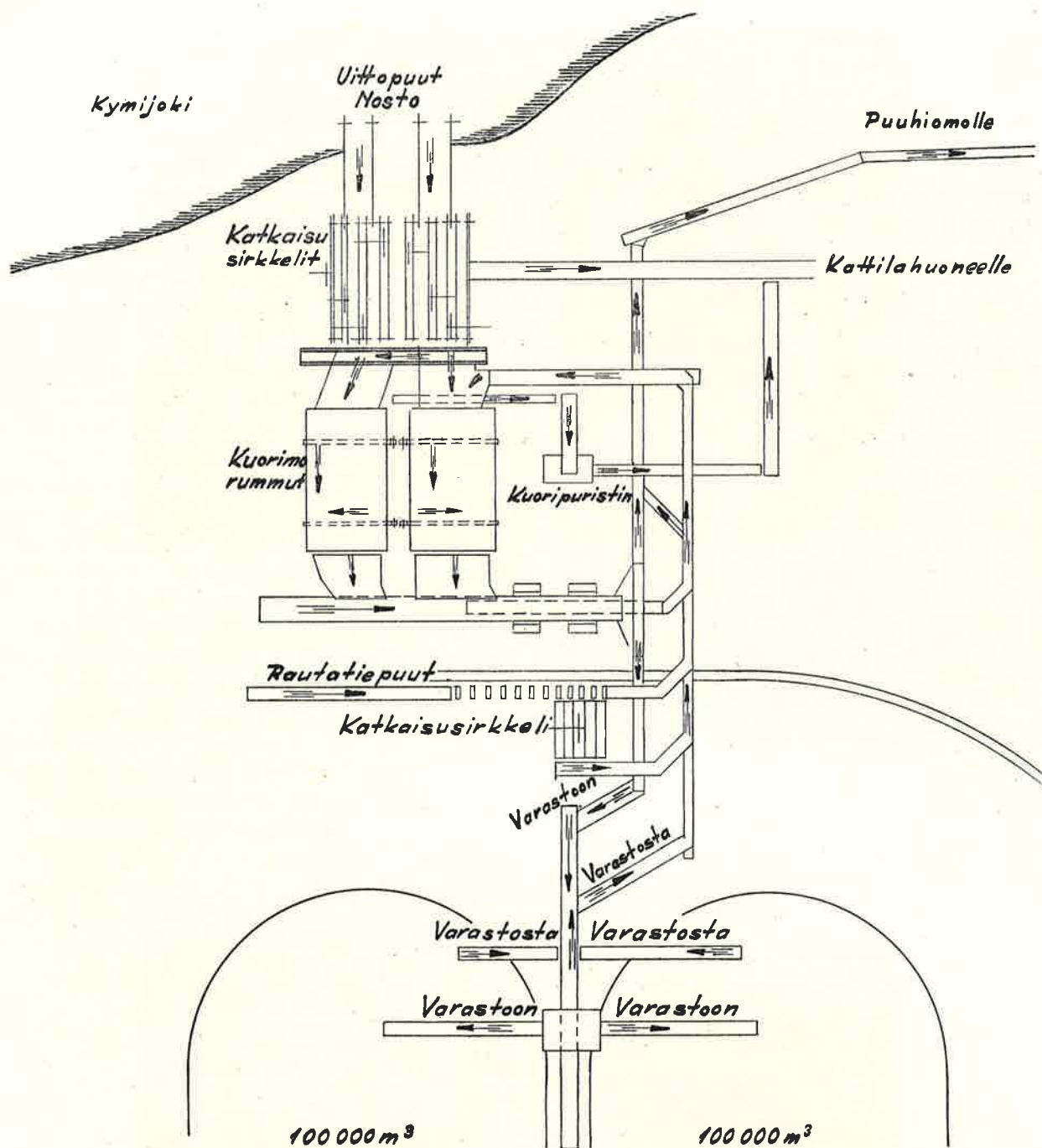
Tämä aika onkin nosturilla ja kuorimolla kiihkeätä työn ja toiminnan aikaa, jotta talvivarasto, jonka tulee tyydyttää n. 7 kk:n kulutus, saataisiin täyteen ajettua aikanaan eli käsittelemään n. 200.000 m³ hiomopuita. Kuvassa n:o 5 näemme osan tästä valtavan mittasuhteet käsittävästä puuvarastosta. Samoin kuvassa nähdään varastoon menevien ja sieltä kuljetettavien puiden kuljetuslaite. Saman kuvan ala-

osassa on myös sirkkeli, jolla tarpeen vaatiessa rautateitse saapuvat hiomopuut katkotaan 1 m. mittaisiksi. Täältä ne rumpujen kautta kulkeutuvat asianomaisiin päätepaikkoihinsa muiden hiomopuiden joukossa.

Hiomolle, joka sijaitsee n. 300 m:n päässä kuorimolta ja puiden varastopaikalta, puut tulevat kuljetinlaitetta pitkin hiomorakennuksen toiseen kerrokseen (kuva 6). Täällä ne kul-

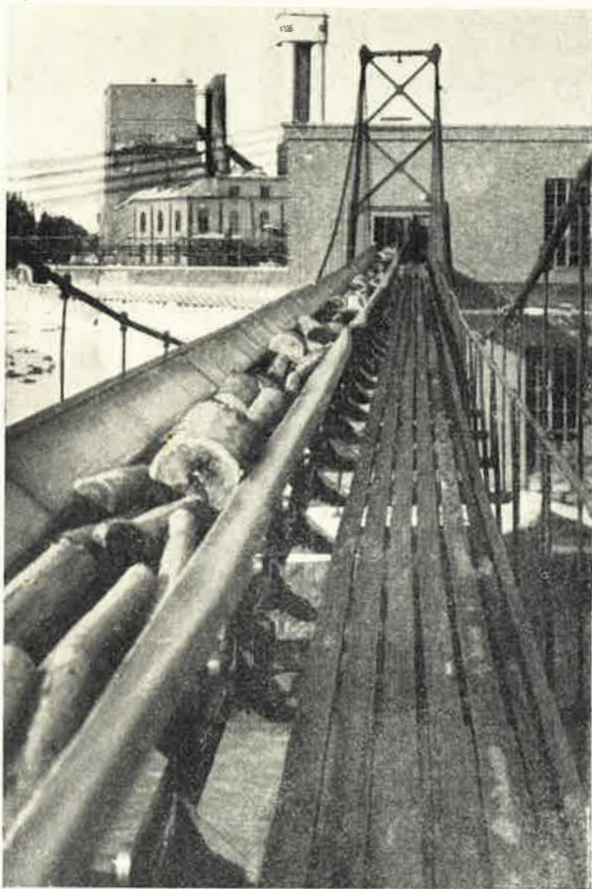
Kuva 5. Osa varastoa kuljetuslaitteineen.

Kaaviopiiirros puiden kulusta kuorimossa ja varastoalueella.

jetinlaitteelta käsivoimin ladotaan varsinaisten hiomakoneiden yläosassa oleviin täyttöaukkoihin (kuva 7), joissa puut koneen sivuilla olevien ketjujen syöttäminä painuvat n. 6 m. alapuolella massa-altaassa (katso kaaviokuva ja keskiaukeaman piirrosta) pyörivää hiomakiveä vastaan, jolloin puun kuidut irtoavat. Hiomon koneistosta mainittakoon tässä yhteydessä, että hiomossa on 15 kpl. Voithin kestopöytähiomakonetta (kuva 8) ja 4 kpl. nk. Great Northern

uunihiomakonetta. Kymmentä hiomakiveä, jotka ovat kaksittain kytketyt akseliin, pyörittää 5 kpl. 1700 hv:n vesiturpiinia, viittä kiveä pyörittää taasen 5 kpl. 1000 hv:n sähkömoottoria (kuva 9) ja uunihiomakoneita käyttää 2 kpl. 2500 hv:n sähkömoottoria. Uunihiomakoneissa kivet on kytketty kaksittain samaan akseliin. Mielenkiintoista lienee myöskin tietää, että Voikan puuhiomolla käytetään melkein yksinomaan yhtiön omassa tehtaassa Voikalla val-

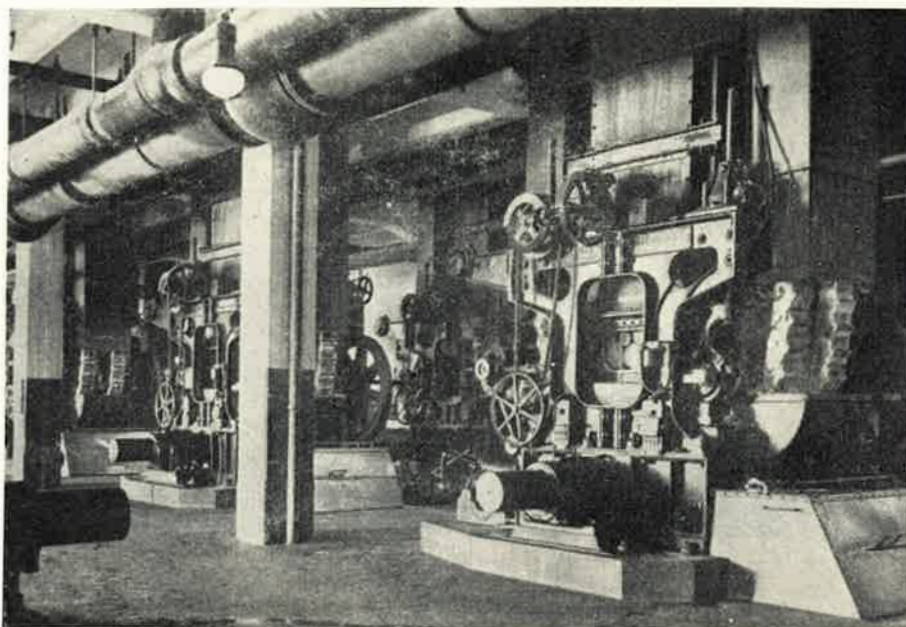
Pöllejä matkalle puuhiomolle.

mistettuja "Sampo"-kiviä. Kiven mitat ovat leveys 1250 ja läpimitta 1500 mm. ja painaa yksi tällainen kivi noin 4700 kg. (kuva 10). Kiven pintaa teroituslaitteella sopivasti käsittelemällä saadaan halutunlaista puuhioketta. Lisäksi hiokkeen laatuun vaikuttaa paljon puun laatu ja etenkin sen vesipitoisuus. Viimeksimainitusta seikasta johtuen pyritäänkin vesipitoisuus pitämään mahdollisimman korkeana.

Hiomakivien alta hiokkeen ja veden seos juoksee kanavaa myöten nk. tikkusihdeille, joissa suurimmat tikut ja lastut siivilöidään pois. Nämäkin jätteet otetaan talteen ja käytetään polttoaineena kattilahuoneella. Tikkusihdeiltä hiokkeen ja veden seos pumpataan hiekaneroittajaan eli "santuriin", jonka tehtävänä on erottaa hiokkeen joukkoon hiomakivistä kulumalla lähtenyt hiekka. Hiekaneroittaja on iso allas, jonka läpi massan hitaasti virratessa hiekkajyvät painuvat altaan pohjalle. Täältä massaseos, joka tässä vaiheessa sisältää n. 1 % hiokeetta, johdetaan putkistoa pitkin keskipakolajittelijoihin, joissa tikuton hyvä puuhioke eroitetaan kolmessa eri vaiheessa. I ja II vaiheessa eroitettu hyvä puuhioke johdetaan ns. saostajiin, mutta sen sijaan III vaiheessa eroitettu hienompi puuhioke johdetaan takaisin ns. kiertoveteen ja sen mukana uudelleen hiekaneroittajan kautta lajittelijoihin. III:sta lajit-

Kuva 7. Puuhiomon toinen kerros kuljetuslaitteineen ja pöllivarastoineen. Etualalla ladotaan pöllejä hiomakoneeseen.

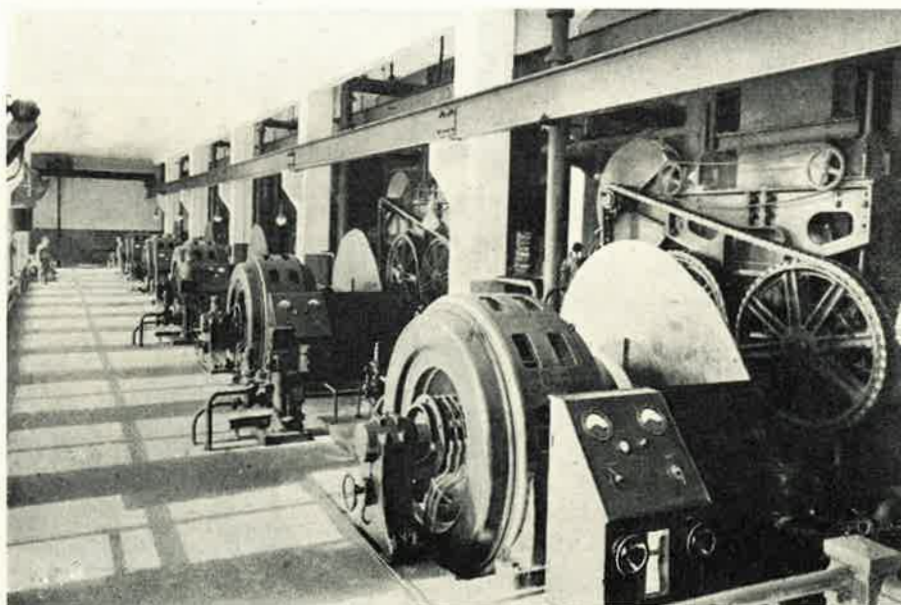

Kuva 8. Voithin kestopöytähiomakoneita, joissa hiominen tapahtuu.

telusta jäävä karkea massa johdetaan kokoojakoneelle, jossa siitä poistetaan vettä, minkä jälkeen se pakataan paaleihin ja lähetetään käytettäväksi pakkakäärään ja hylsäpaperin valmistukseen.

Palatkaamme vielä takaisin saostajille, joihin I ja II lajitteluvaiheen läpikäynyt hyvä puuhioke on matkalla (kuva 11). Saostajan muodostaa laatikko, jonka sisällä massaseoksessa pyörivä metallikankaalla päällystetty silinteri eroittaa massasta liian veden, niin että saostajalta lähtevä hiokeseos sisältää nyt jo n. 4,5—

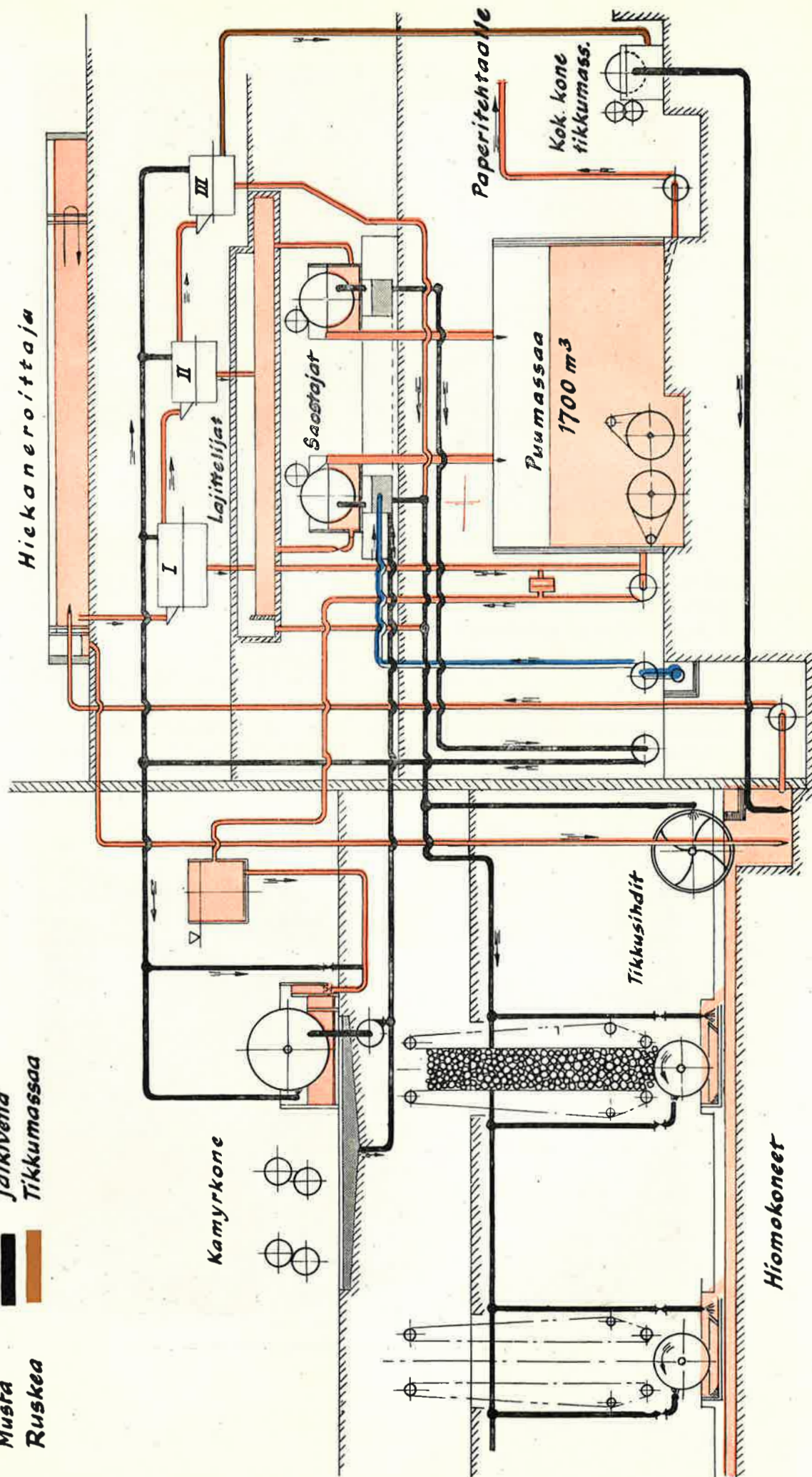
5 % hioketta. Tämä hiokeseos johdetaan suureen n. 1700 m³ vetoiseen säiliöön eli „kyypiin”, missä hioke on valmiina käytettäväksi paperin valmistukseen. Täältä puuhioke putkistoa pitkin kulkee paperikoneille. Ylijäävä hiokemäärä, jota ei kuluteta paperinvalmistuksessa, ajetaan ”kyypistä” Kamyrkoneelle (kuva 12), missä imun ja prässien avulla liika-vesi poistetaan ja hioke pakataan paaleihin joko myöhempää omaa tarvetta tai mahdollista vientiä varten.

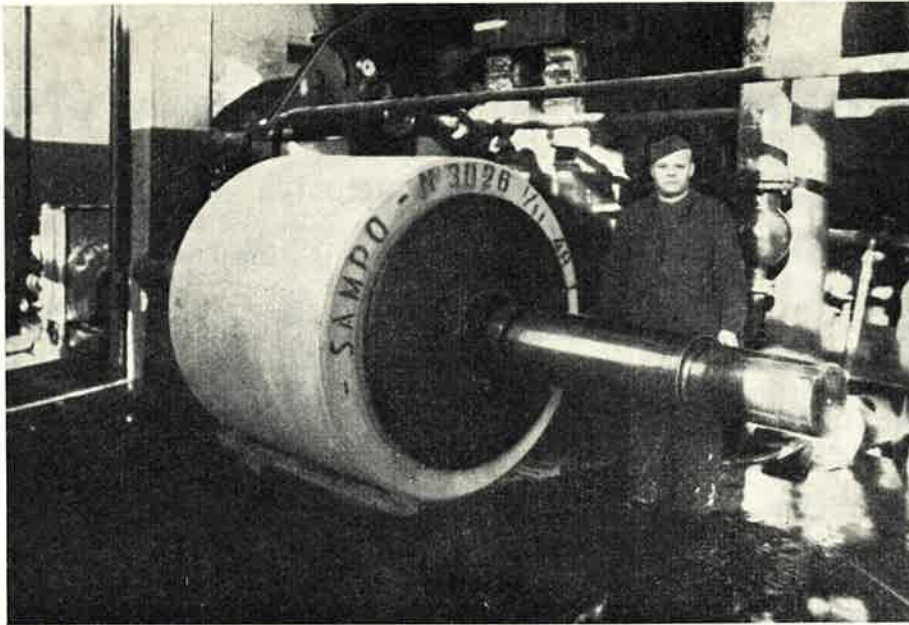

Kuva 9. 1000 hv:n sähkömoottoreita hiomakoneineen.

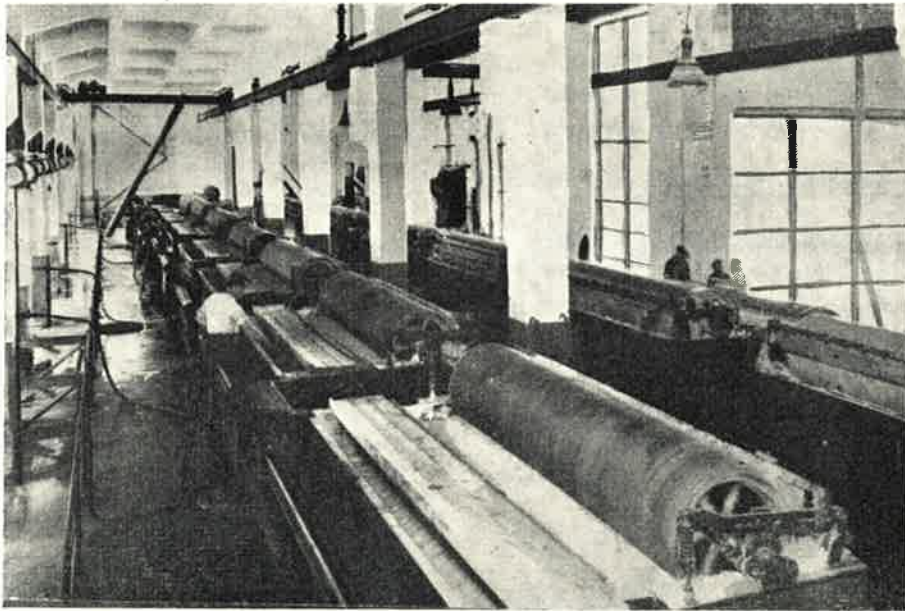
Kaaviopiirros puuhiokkeen valmistuksesta Volkan Puuhiomolla.

Punainen		Puumassaa
Sininen		Puhd. vettä
Musta		Jälkivettä
Ruskea		Tikkumassaa

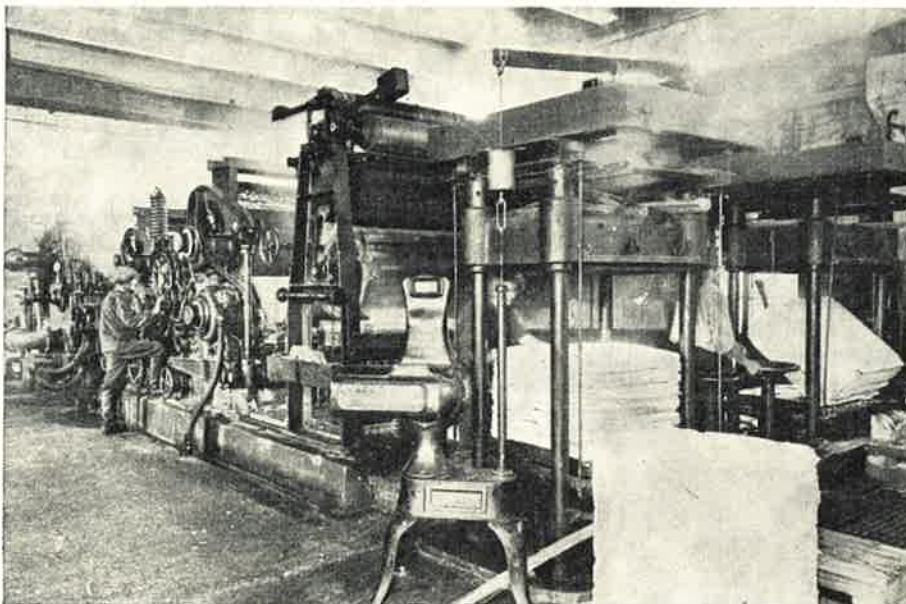

Kuva 10. Sampo-hiömakivi kiinnitettynä akseliin.

Kuva 11. Saostajia.

Kuva 12. Kamyrkone, jossa puuhioke paalataan myyntiä varten.

Työturvallisuustoiminta v. 1949

Kuusankosken, Verlan ja Haukkasuon tehtailla sekä Maatalousosastolla.

Työturvallisuustoimikunnat.

Kertomuksessa mainituilla tehdaslaitoksilla oli kuluneen vuoden aikana toiminnassa 21 työturvallisuustoimikuntaa. Vuoden aikana muodostettiin Ky. ja Vo. Höyryosastot itsenäisiksi toimikunniksi, joiden kokoukset pidetään yhdessä vuoroin Kymintehtaalla ja Voikaalla. Toimikuntien kokoonpanot ovat seuraavat:

Kymintehdas—Kuusankoski:

Ky. Paperitehdas ja Puuhiomo, puh.-joht. insin. B. Estlander, 8 jäs.

Kuu. Paperitehdas, puh.-joht. ins. B. Estlander, 7 jäs.

Ky.—Kuu. Korjauspaja, puh.-joht. ins. K. Luode, 7 jäs.

Ky. Sähköosasto, puh.-joht. ins. K. J. Wilkman, 8 jäs.

Ky. Sell.- ja Spriitehdas, puh.-joht. ins. G. Michelson, 11 jäs.

Kuu. Saha, puh.-joht. sahanhoit. M. Mäkelä, 8 jäs.

Rakennusosasto, puh.-joht. ins. W. Westerholm, 8 jäs.

Ulkotyö- ja Rautatieos., puh.-joht. os.-pääll. Hj. Ruth, 8 jäs.

Talousosasto, puh.-joht. talouspääll. F. Blomqvist, 8 jäs.

Klooritehdas, puh.-joht. ins. O. Hixén, 12 jäs.

Höyryosasto, puh.-joht. ins. B. Zimmermann, 3 jäs.

Voikka:

Paperitehdas ja Puuhiomo, puh.-joht. ins. T. Wiklund, 16 jäs.

Selluloosatehdas, puh.-joht. ins. T. Malmström, 9 jäs.

Korjauspaja, puh.-joht. ins. J. Fredricsson, 5 jäs.

Ulkotyö- ja Rakennusos., puh.-joht. ins. J. Kalho, 6 jäs.

Talousosasto, puh.-joht. kontt.-pääll. Ch. Nyberg, 7 jäs.

Sähköosasto, puh.-joht. ins. K. J. Wilkman, 5 jäs.

Karbiditehdas, puh.-joht. ins. E. Rautalin, 9 jäs.

Höyryosasto, puh.-joht. ins. B. Zimmermann, 4 jäs.

Haukkasuon Tehtaat, puh.-joht. ins. W. Ekelund, 6 jäs.

Verlan Puuhiomo ja Pahvitehdas, puh.-joht. isänn. B. Breitenstein, 5 jäs.

Maatalousosasto, puh.-joht. agr. K. Varis, 6 jäs.

Ammattikunnittain on toimikuntiin kuulunut: insinöörejä ja osastonjohtajia 23, teknikoita, mestareita ja työnjohtajia 28, työntekijöitä 114, naistyömaitten edustajia 13, yhteensä 188 jäsentä.

Ohjesäännön mukaan vaihtui vuodenvaihteessa 39 jäsentä. Kuluneen vuoden aikana ovat kuoleman kautta poistuneet seuraavat jäsenet: J. Lauren, Pekka Kyllönen ja Antti Kauppinen. Muutamia jäseniä on eronnut poismuuton sekä osastoltaan siirtymisen takia. — Toimikunnissa oli eri työosastojen luottamusmiehiä yhteensä 16.

Toimikuntien kokoukset.

Vuoden aikana pidettiin yhteensä 80 kokousta, joissa pöytäkirjaan merkittiin 715 §. Kokoukset pidettiin eri työosastoilla ja olivat yleensä toimikunnan kaikki jäsenet läsnä. Toimintakausittain jakautuivat kokoukset seuraavasti: tammi—maaliskuu 20, huhti—kesäkuu 21, heinä—syyskuu 18 ja loka—joulukuu 21 kokousta.

Kokoukset ja niissä käsiteltyjen asioiden lukumäärä selviävät toimikunnittain oheisesta taulukosta.

Kokouksissa käsiteltiin yhteensä 499 toivomusaloitetta, joista työturvallisuutta koskevia oli 320, sosiaalisia toimenpiteitä koskevia 105 ja paloturvallisuutta koskevia 74.

Tapaturmat.

Viime vuonna sattui 754 sellaista tapaturmaa, joissa oli turvauduttava lääkärinhoitoon. Näistä oli 270 sellaisia, jotka eivät aiheuttaneet työajan menetyksiä. Tapaturmat osoittivat viime vuonna sekä lukumääräisesti että menetetyt työajan huomioonottaen jonkun verran nousua, ollen luvut eri vuosina seuraavat:

	1946	1947	1948	1949
Tapaturmien luku	100			
työntekijää kohti . . .	18,0	19,5	18,3	19,3
Menetettyjä työpäiviä				
100 työntekijää kohti	202	182	160	180

Tapaturmista oli valitettavasti kaksi kuolemaan johtanutta. Ne todistivat, että onnettomuustapauksia saat-
taa sattua minkälaisissa olosuhteissa tahansa.

Vakuutusosasto oli kuluneen vuoden aikana käsitellyt 19 tapaturmaa, joista lopullinen päätös annettiin 11:ssä tapaturmassa. Näistä oli suurin osa sattunut aikaisempina vuosina, vaihdellen invalidiaste 10—25 %.

Seuraavasta tilastosta käy selville tapaturmien ja menetettyjen työpäivien lukumäärä 100 työntekijää kohti eri työosastoilla:

Kymintehdas—Kuusankoski: Ky. Paperitehdas 8,4 ja 64; Ky. Puuhiomo 3,0 ja 18; Kuu. Paperitehdas 6,7 ja 64; Ky. Sell.-tehdas 12,8 ja 140; Spriitehdas ei yhtään tapaturmaa; Klooritehdas 23,0 ja 162; Höyryosasto 26,6 ja 68; Korjauspaja 18,8 ja 125; Sähköosasto 14,4 ja 204; Rakennusosasto 25,9 ja 209; Ulkotyö- ja Rautatieosasto 26,8 ja 401; Talousosasto 14,5 ja 343; Kuu. Saha 12,3 ja 135.

Voikka: Paperitehdas 21,1 ja 363; Puuhiomo 34,4 ja 222; Selluloosatehdas 20,7 ja 181; Höyryosasto 20,0 ja 121; Korjauspaja 40,4 ja 163; Sähköosasto 16,0 ja 167; Ulkotyöosasto 31,4 ja 206; Rakennusosasto 35,3 ja 285; Talousosasto 18,8 ja 131; Karbiditehdas 40,8 ja 190.

Haukkasuon Tehtaat 12,3 ja 140; Verlan Puuhiomo ja Pahvitehdas 5,0 ja 53; Maatalousosasto 6,8 ja 98.

Edelliseen vuoteen verrattuna ovat Voikaan osastot

Työturvallisuustoimikuntien kokoukset.

Osasto	Toimik. jäsenmäärä					Käsitelty asioita					Kokouksia yhteensä
	Insinöörit, os-johtajat	Tekn., mestarit, työnj.	Työntekijät	Naistyömaitten edust.	Yhteensä	Pöytäkirjaan merkitty	Tapaturmia käsitelty	Työturvall.-toivomukset	Sosiaaliset toivomukset	Paloturvall.-toivomukset	
Kymintehdas—Kuusankoski:											
Ky. Pap.-tehdas ja Puuhiomo	1	1	6	1	9	36	30	25	5	4	4
Kuu. Paperitehdas	1	1	5	1	8	37	8	23	10	5	4
Ky.—Kuu. Korjauspaja	2	1	5		8	40	21	34	12	7	4
„ Sähköosasto	1	3	5		9	26	6	6		3	3
„ Sell- ja Spritehdas	1	3	6	2	12	37	27	24	10	3	4
Kuu. Saha	1	2	4	2	9	30	11	8	7	5	4
Rakennusos.	1	3	5		9	31	61	5	2	4	4
Ulkotyö ja Rautatieos.	1	2	5	1	9	38	36	13	5	3	4
Talousoosasto	1	2	4	2	9	36	12	11	4	3	4
Klooritehdas	1	1	11		13	37	9	23	7	2	4
Höyryosasto	1	1	2		4	23	3	4	1	2	3
	12	20	58	9	99	371	224	176	63	41	42
Voikka:											
Paperitehdas ja Puuhiomo	1	2	13	1	17	37	57	27	6	5	4
Selluloosatehdas	1	1	7	1	10	37	32	27	5	4	4
Korjauspaja	1	1	4		6	34	24	26	8	2	4
Ulkotyö- ja Rakennusos.	1	3	3		7	33	53	10	2	2	4
Talousoosasto	1	2	4	1	8	30	3	5	1	5	4
Sähköosasto	1	1	4		6	21	5	6	2	1	3
Karbiditehdas	1		9		10	34	19	22	5	3	4
Höyryosasto	1	1	3		5	23	4	6	1	1	3
	8	11	47	3	69	249	197	129	30	23	30
Haukkasuo Tehtaat											
Verlan Puuhiomo ja Puhvitehdas ..	1	2	4		7	33	12	9	3	5	4
Maatalousosasto	1	4	2		7	31	8	2	4	2	4
Yhteensä	23	38	114	13	188	715	448	320	105	74	84

parantaneet tilannettaan huomattavasti, mikä on tyydytyksellä merkittävä, vaikka vielä tämänkin jälkeen on Kymintehtaan ja Voikkaan välinen suhde kian suuri. Väheksymättä Spritehtaan "puhdasta peliä" on kunniamaininta annettava Verlan Puuhiomolle, Ky. ja Kuu. Paperitehtaille sekä Ky. Puuhiomolle, jotka jälleen kuluneen vuoden tilastoissa ovat selvästi osoittaneet parennuksensa ja tulevat varmasti koko maan käsittä-

vässä tilastossa olemaan kärkipaikoilla. Kuu. Höyryosasto pysyy myöskin jatkuvasti parhaiten joukossa. Erikoisen maininnan ansaitsevat Haukkasuo Tehtaat ja Maatalousosasto, jotka vielä muutama vuosi sitten kiistelivät "jumbo"-paikoista, mutta vuosi vuodelta ovat parantaneet tilannettaan ollen viime vuonna parhaimpiin kuuluvia.

Olosuhteet ja mahdollisuudet eri osastoilla ovat niin

vaihtelevia, että kilpailumielessä ei voida numerojen valossa paremmuutta ratkaista, mutta sittenkin on syytä tehdä keskinäisiä vertailuja.

Tapaturmien aiheuttajat.

Toimikuntien kokouksissa käsitellään kaikki ne tapaturmat, jotka ovat aiheuttaneet vähintään kolmen vuorokauden poissaolon työstä. Näitten lisäksi on luokiteltu myöskin kaikki nk. 0-tapaturmat ja täten on voitu tapaturmat ryhmittää seuraavasti:

		1949	1948
A. Koneelliset tapaturmat .	35 kpl.	4,64 %	5,3 %
B. Henkilökoht. tapaturmat	664 „	88,06 %	88,3 %
C. Työmatkatapaturmat ..	55 „	7,30 %	6,4 %

Vertaillen edelläolevia ryhmiä toisiinsa ei voi olla ihmettelemättä, että koneelliset tapaturmat muodostavat 4,64 % kaikista ja johtunee tämä siitä, että koneet ja laitteet ovat jo niin täydellisesti suojatut, että harvoin näissä tapahtuu onnettomuuksia. Toisena ryhmänä työmatka- ja liikennetapaturmat ovat jo 7,30 %, mikä merkitsee n. 1 % nousua edellisestä vuodesta ja johtunee tämä ainakin osaksi talvella 1949 vallinneesta liukkaasta kelistä. Toimikunnat puuttuivatkin tarmokkaasti kahteen tekijään, nimittäin teitten hiekoittamiseen ja ulkovalaistukseen. Tärkeänä tekijänä on myös yleisen liikenteen lisääntyminen, jolla polkupyörätapaturmissa on ollut huomattava osuus ja jossa liikenneohjeitten tunteminen on ensiarvoisen tärkeää. Ylivoimaisesti suurin ryhmä on henkilökohtaiset tapaturmat, 88,06 %. Niissä on ihminen tärkein tekijä. Tässä ryhmässä olivat lyönnit, iskut, pisto, raapaisu ja violto aiheuttaneet yhteensä 139 tapaturmaa. Edellä esitetystä on vaikea antaa yleispätevää ohjetta, mutta jos työkalut pidetään kunnossa, työpaikoilla vallitsee moitteeton järjestys ja työntekijäin "hoksottimet" ovat vireinä, niin luvut eivät kohoa näin korkeiksi. Seuraavana ryhmänä on siruja, pölyä silmiin, roiskahtaminen, joka kyllä on edellisestä vuodesta pienentynyt, mutta joka jatkuvasti antaa aiheutta kysyä, käytetäänkö suojalaseja tarpeeksi. Kolmantena tekijänä on kaatuminen, putoaminen, kompastuminen ja horjahdaminen, jotka ovat huomattavalla tavalla lisääntyneet ja joissa varmasti seuraavat seikat tulisi huomioida:

- portaat, porrasaukot ja sillat,
- permannot, portaitten askelmat,
- tikapuut ja niiden kunto,
- telineitten ja telinetarpeitten kunto,
- työpaikkojen käytävät ja kulkutiet,
- yleinen järjestys työpaikoilla.

Sitten seuraa järjestyksessä ryhmä putoavat esineet, sinkoutumiset, jotka myöskin ovat aiheuttaneet paljon pahaa ja joissa pincilla, sortumisilla, varastoimisella, ilmassa kulkevilla taakoilla, riippuvilla kuormilla, hisseillä, ranoilla ja taljoilla on osuutensa. Näitten lisäksi on vielä paljon muita aiheuttajia, jotka olisi otettava huomioon, mutta riittäkööt nämä esimerkit varoittavina tekijöinä.

Ammattitautitarkastukset.

Tehtaan lääkärit toimittivat ammattitautitarkastuksia kesän ja syksyn aikana sekä Kymintehtaan että Voikaan puolella. Tarkastukseen osallistui Kymintehtaalla 182 ja Voikaalla 119 työntekijää. Tarkastus käsitti seuraavien osastojen työntekijöitä, jotka saattavat olla ammattitaudeille alttiita:

- Sell-tehdas (kiisu, lyijysepat).
- Karbiditehdas.
- Korjauspaja (valurit, hitsarit ja osa sorvaajista).
- Rakennusosasto (kivityöntekijät).
- Klooritehdas.
- Kemiallinen pesula.
- Hiomakivitehdas Sampo.

Lääkäreitten kertomuksen mukaan oli yleistilanne hyvä eikä mitään varsinaisia myrkytystiloja enempää kuin ammatin erikoisolosuhteitten aiheuttamia tautejaakaan esiintynyt. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että tällaiset tarkastukset ovat turhia ja ettei ammattitautivaaraa ole olemassa. Tarkastukset ovat tärkeitä ja tärkeää on myöskin, että jokainen kutsuttu osallistuu näihin tarkastuksiin. Lain edessä ovat ammattitautitapaukset tapaturmiin verrattavia ja näin ollen ei tarkastuksien tärkeyttä saa väheksyä. Vasta sen jälkeen, kun vuosittain jokaisesta tarkastukseen kutsutusta työntekijästä saadaan tarkat merkinnät, on tulos saavutettu.

Kurssitoiminta.

Marraskuussa pidettiin ensiapukurssit Kymintehtaalla ja Voikaalla ollen niillä osanottajia Kymintehtaalla 40 ja Voikaalla 17. Kurssien johtajana toimi Teollisuus-Tapaturman terveyssisar neiti Anna-Liisa Halme ja käsitteivät kurssit 20 tuntia sekä teoreettista että käytännöllistä ensiaputoimintaa, josta mainittakoon sitomisen harjoittelu, erilaisia sairaankanto- ja kuljetustapoja, tekohengityksen opettaminen, verenpuodon tyrehtyttäminen ym. Opetuksessa seurattiin Suomen Punaisen Ristin ensiavun opasta "Mitä teet sairauden tai tapaturman sattuessa." — Kurssien päättäjäiset pidettiin Kuusankosken Seuratalossa ja Voikaan Yrjönojaalla, joissa molemmissa paikoissa tehtaan lääkärit antoivat ohjeita ensiaputoimintaa varten. Kurssilaisille jaettiin todistukset ja todettiin, että kaikki olivat kiitettävällä arvostamalla läpäisseet kurssin.

Valistustoiminta.

Toimikunnan jäsenille on kokouksissa jaettu Tapaturmantorjuntayhdistyksen äänenkannattajaa "Varokeino" sekä Teollisuus-Tapaturman julkaisua "Ehkäise tapaturmia". "Varo, vaara!"-kuvia on myöskin julkipanttu 116 kpl. Näistä on ollut puute ja kunnan kuvia on vaikea saada. Graafillisia seinäilmoituksia on niin ikään julkipanttu niillä osastoilla, joissa tapaturmatilanne on huonontunut.

Ensiapukurssien päättäjäistilaisuuteen oli kaikki osastojen ensiavunantajat kutsuttu.

"Kymi-Yhtymässä" on julkaistu muutamia kirjoituksia.

Tapaturmat ja niiden aiheuttajat v. 1949.

Tapaturmien laatu	Kymintehdas—Kuusankoski	Voikka	Yhteensä	Haukkasuo Tehtaat	Verian Puuhito- mo ja Pahvit.	Maatalousos.	Yht. kaikki työasastot 1949	Yht. kaikki työasastot 1948
A. Koneelliset tapaturmat:								
1. Putoavat esineet, sinkoutumiset	1	1	1	1			2	4
2. Ruhjoutumiset, puristukset	8	8	8	2			16	22
3. Sortumiset, koneellisten esineitten irtautuminen	2	2	2				2	7
4. Lyönnit, iskut, pisto, vilkko, raapaisu	1	1	1	4			5	2
5. Terän aiheuttamat	3	3	3	3			6	4
6. Sähköisku	3	3	3	1			4	1
7. Liipeä kädelle								1
Yhteensä	18		18	15	2		35	41
B. Henkilökohtaiset tapaturmat:								
1. Kaatuminen, putoaminen, kompastuminen, horjahtaminen	62	62	62	44	8	2	120	99
2. Putoavat esineet, sinkoutumiset	32	32	32	45	1	1	78	70
3. Ruhjoutumiset, puristus (ei koneet)	28	28	28	36	1	1	66	94
4. Sortumiset, esineitten kaatuminen	4	4	4	6			10	11
5. Lyönnit, iskut, pisto, raapaisu, vilkko (ei koneet)	65	65	65	67	4	1	139	136
6. Palovammat ja liekit	16	16	16	15			31	26
7. Räjähdykset	61	61	61	67	2	1	131	147
8. Siruja, pölyä silmiin, roiskehtaminen	15	15	15	1			16	15
9. Myrkytykset ja kaasu	14	14	14	24	2	1	41	31
10. Sijolt, meno, venähdys, nyrjähtäminen	11	11	11	9			20	25
11. Ärtyminen, pienen vammän pahentuminen	2	2	2				2	
12. Ammatitauti								
13. Hukkuminen								
14. Ihottuma	2	2	2	7			9	14
Yhteensä	312		312	322	17	6	664	670
C. Työmatka- ja liikennetapaturmat:								
1. Polkupyörällä	24	24	24	14		1	39	21
2. Kelkalla	3	3	3	1			4	2
3. Pääleajo	3	3	3	1		2	3	
4. Liukastuminen ja kaatuminen				6			9	22
5. Paloautotapaturma								3
6. Junaliikennetapaturma								
Yhteensä	30		30	22		1	55	48
Yhteensä A-, B- ja C-tapaturmat	360		360	359	19	7	754	759

Tarkastukset.

19—23. 9. Teollisuus-Tapaturman edustajat insinöörit Saarnio ja Saarinen tarkastuskäynnillä. Kohteina: Vo. Karbidi- ja kalkkityypitehdas, Vo. Kuorimo, Ky. Sell-tehdas sekä sell.-varasto, Vo. Voimalaitos ja Sähköosasto, Vo. Korjauspaja, Vo. Puuseppäverstaas, Vo. Halkotarha, Ky. Korjauspaja, Ky. Puuseppäverstaas ja Ky. Halkotarha.

Opetus ammattikoulussa.

Ammattikoulussa annettiin työturvallisuusopetusta 2 tuntia viikossa poikaoppilaille luokilla R III A, P III A ja P III B, yhteensä 88 pojalle. Aiheina olivat:

- Työturvallisuuden yleispiirteet.
- Tapaturmavakuutuslaki, työturvallisuuslaki, ammattitautilaki sekä järjestysohjeet paperitehtaita, puuhiomoita, metalliteollisuutta, sulfiittiselluloosa-tehtaita ja sahalaiteksia varten.
- Liikennesäännöt.
- Tehdasygieniä.
- Teknillinen tapaturmantorjunta.
- Tekohengitysovetus.

Yleiskatsaus.

Viime vuoden alusa astui voimaan uusi tapaturmavakuutuslaki, joka huomattavalla tavalla täydentää v. 1935 annettua lakia. Laissa eritellään tarkoin korvaus-suoritukset sekä määrätellään, milloin ja minkälaisissa olosuhteissa sattuneista tapaturmista korvaus suoritetaan. Tahtoisin kiinnittää huomiota lain 22 §:ään, jossa sanotaan: "Vahingoittunut on velvollinen alistumaan lääkärin määräämään hoitoon, joka tarkoittaa hänen työkykynsä parantamista." Tällä tarkoitetaan sitä, että sairaslomalla olevan on ehdottomasti noudatettava lääkärin antamia ohjeita myöskin loma-aikanaan eikä lomaansa saa viettää siten, että vamman parantuminen pitkistyy.

Mitä tapaturmien yleistilanteeseen tulee, niin oli se jonkin verran edellistä vuotta huonompi, mutta huomioonottaen tapaturmatiheyksien vuotuiset vaihtelut eri osastoilla sekä meidän edelleenkin alhaiset luvut, voimme sittenkin pitää tilannetta tyydyttävänä. Kiitän kaikkia turvallisuushuollon alalla työskenteleviä uutterasta ja määrätietoisesta työstä ja toivon jatkuvaa työntoa työturvallisuustehtävissä.

Kuusankoski, 10 päivänä helmikuuta 1950.

Turvallisuustarkastaja *Paul Andersen.*

Lehtemme seuraava numero

ilmestyy juhannukseksi. Siihen tarkoitetut kirjoitukset ja kuvat pyydetään lähettämään toukokuun 15 päivään mennessä.

Toimitus.

Tuotantokomiteat.

Kymen Osakeyhtiön Kymintehtaan—Kuusankosken ja Voikaan tehtaiden sekä kemiallisen teollisuuden ja Haukkasuo- n tehtaiden tuotantokomiteoihin on vuodeksi 1950 valittu seuraavat henkilöt:

Kymintehtaan—Kuusankosken tehtaiden tuotantokomitea.

Työntekijäin edustajat: Varsinaiset jäsenet: viilaja Vilho Tarvainen, tislaja Lauri Koskipuro, kalanterikoneen käyttäjä Viljo Hinkkuri, työmies Aarno Lehtinen ja maalari Urho Ryöppy. — Varajäsenet: silinterimies Emil Mäki, kirvesmies Vilho Puukko, maalari Armas Töyri Luoma, viilaja Lauri Nurminen ja rasvaaja Juho Suominen.

Toimihenkilöiden edustajat: Varsinaiset jäsenet: insinööri Gustav Klingstedt ja konttoristi Unto Kantola. — Varajäsenet: osastopäällikkö Helge Andersen ja varastoekspeditööri Toivo Korhonen.

Työnantajan edustajat: Varsinaiset jäsenet: vuorineuvos Karl Erik Ekholm, kunnallisneuvos Eino Wallenius ja vapaaherra, insinööri Curt Cedercreutz. — Varajäsenet: varatuomari Robert Brotherus, sosiaalipäällikkö Ake Launikari ja mestari Alvar Harlin.

Voikaan tehtaiden tuotantokomitea.

Työntekijäin edustajat: Varsinaiset jäsenet: viilaja Einar Virtanen, koneenhoitaja Johannes Kuusela, rotatiokoneen etumies Ville Mujunen, viilaja Antti Nurminen ja rullamies Paavo Kääriäinen. — Varajäsenet: kirvesmies Viljo Hälikkä, happomies Uuno Hamari, betonimies Viljo Virtanen, viilaja Yrjö Heikkilä ja I keittäjä Ville Pellava.

Toimihenkilöiden edustajat: Varsinaiset jäsenet: sähkömestari Viljo Qvick ja tuomari Viljo Rame. — Varajäsenet: kirjuri Sylvi Paasonen ja ylimestari Esko Eloranta.

Työnantajan edustajat: Varsinaiset jäsenet: insinööri Trygve Z. Wiklund, insinööri Erik Palmgren ja kunnallisneuvos Eino Wallenius. — Varajäsenet: insinööri Gunnar Högnäs, vapaaherra, insinööri Curt Cedercreutz ja ylimestari Lauri Lännpää.

Kemiallisten tehtaiden tuotantokomitea.

Työntekijäin edustajat: Varsinaiset jäsenet: uunietumies Väinö Hassinen, uunimies Volmar Seppälä, murskaajan etumies Sulo Puljava, fosfaattiosaston apumies Niilo Lahti ja kennomies Eero Kankare. — Varajäsenet: kennomies Kalle Helander, reikämies Paavo Kontkanen, azoteeraaja Jaakko Tirkkonen, hiilen sorvaaja Toivo Taskinen ja murskaaja Veikko Nykänen.

Toimihenkilöiden edustajat: Varsinaiset jäsenet: maisteri Viljo Tanner ja insinööri Edvard Rautalin. — Varajäsenet: mestari Niilo Nurminen ja ylimestari Aarne Stadig.

Työnantajan edustajat: Varsinaiset jäsenet: insinööri Runar Örnholm, insinööri Erik Palm-

Kymin Oy:n työläisten avustuskassat.

Toimintakertomukset III:lta toimintavuodelta 1949.

KYMIN OSAKEYHTIÖN KUUSANKOSKEN TEHTAITTEN TYÖLÄISTEN SAIRAUS- JA HAUTAUSAVUSTUSKASSA.

Kuluneen vuoden aikana on kassan toiminta jatkunut entiseen tapaan.

Kassan kokouksessa 23. 11. 1949 valittiin kassan hallitukseen erovuoroiset jäsenet Viljo Hinkkuri, Viljo Hälikkä ja Aarno Lehtinen uudelleen, joten kassan hallitukseen ovat kuuluneet varsinaisina jäseninä kalenterikoneenhoitaja Viljo Hinkkuri, kirvesmies Viljo Hälikkä, koneenhoitaja Martti Nurninen, kiisu-uuninohitaja Pauli Nurminen, lastaaja Aarno Lehtinen, ammattiopettaja Hugo Lindqvist, viilaaja Vilho Tarvainen, maalari Armas Töyrihuoma ja betonityömies Viljo Virtanen sekä varajäseninä viilaaja Yrjö Heikkilä, kirvesmies Fabian Huvinen, tislaja Lauri Koskipuro, kirvesmies Antti Mäkelä ja fosfaatin valmistaja Johannes Palmu. Sääntöjen 21 §:n mukaisesti nimesi Kymin Oy. puolestaan kassan hallitukseen varsinaisiksi jäseniksi kunnallisneuvos Eino Walleniuksen ja insinööri Trygve Wiklundin sekä varajäseniksi sosiaalipäälliköt Åke Launikarin ja Viljo Rameen. Kassan hallituksen puheenjohtajana on toiminut viilaaja Vilho Tarvainen ja varapuheenjohtajana ammattiopettaja Hugo Lindqvist.

Kertomusvuoden aikana on hallitus kokoontunut 25 kertaa. Kokouksissa on käsitelty yhteensä 6.858 asiaa, joista sairaus- ja hautausavustusanomuksia koskevia

gren ja sosiaalipäällikkö Åke Launikari. — Varajäsenet: vapaaherra insinööri Curt Cedercreutz, insinööri Olof Hixen ja varatuomari Lasse Räihä.

Haukkasuon tehtaiden tuotantokomitea.

Työntekijäin edustajat: Varsinaiset jäsenet: kaivinkoneen käyttäjä Veikko Vesala, turvekoneen käyttäjä Arvo Vesala, turvekoneen käyttäjä Kalle Reunanen, turvekoneen käyttäjä Ilmari Niemi ja työmies Vilho Rantala. — Varajäsenet: tasaukoneen käyttäjä Toivo Haimi, viilaaja Kauko Seppäläinen, työmies Väinö Uutela, työmies Vilho Vesalainen ja moottoriveturin kuljettaja Oiva Vesala.

Toimihenkilöiden edustajat: Varsinaiset jäsenet: työnjohtaja Pauli Häkkinen ja mestari Uuno Honkasalo. — Varajäsenet: työnjohtaja Vilho Vuorinen ja varastonhoitaja Erkki Peltola.

Työnantajan edustajat: Varsinaiset jäsenet: insinööri Bengt Zimmermann, insinööri Wold. Ekelund ja varatuomari Robert Brotherus. — Varajäsenet: sosiaalipäällikkö Åke Launikari, insinööri Aimo Lahti ja työnjohtaja Edvard Huovila.

6.766, laina-anomuksia 5 ja muita asioita 87. Näistä on pöytäkirjaan merkitty kaikkiaan 182 pykälää.

Mainittakoon, että hallitus otti käytäntöön 1. 5. 1949 jäsentensä keskuudessa n.s. lääkäriassäkäyntikortin, turvataksaan jäsenille kassan suomat edut ja toisaalta tehostaakseen lääkäriassäkäynti- ja sairastarkkailua.

Kassan kokouksia on ollut 2, nimittäin vuosikokous 16. 3. 1949 ja vaalikokous 23. 11. 1949.

Varsinaisiksi tilintarkastajiksi kassan kokous valitsi putkiasentaja Paul Niemen ja kamreeri Matti Kuusiston sekä varalle myymälänhoitaja Pauli Jäntin ja sähköasentaja Juho Lanton. Kymin Oy. puolestaan nimesi varsinaiseksi tilintarkastajaksi tarkastaja Fredrik af Forselleksen, varalle osastopäällikkö Ragnar Widen.

Vuoden aikana on kassassa suoritettu numero- ja tilintarkkailuja.

Avustuskassan hoitajana on toiminut edelleenkin Jussi Verona, kassanhoitajana neiti Tyyne Salmi sekä toimistoapulaisina rouvat Saimi Metsälä ja Hilka Sirén.

Kassan palkkaama sairaanhoitaja neiti Alma Pirttilä siirtyi eläkkeelle 1. 8. 1949, minkä jälkeen kassalla ei ole enään ollut palkattua sairaanhoitajaa. Neiti Pirttilälle, joka taitavana sairaanhoitajana uskollisesti hoiti tointa 34 vuotta kaikkien tyydytykseksi, lausuu kassan hallitus täten yksimielisen kiitoksensa.

	Miehiä	Naisia	Yht.
Kassan jäsenmäärä 1. 1. 49 ..	2.798	1.054	3.852
Vuoden aikana hyväksytty ..	463	107	570
	3.261	1.161	4.422
Vuoden aikana eronnut	293	122	415
Jäsenmäärä 31. 12. 49	2.968	1.039	4.007

Sairaustilanne, joka alkuvuolella vuotta osoitti jatkuvaa huonontumista, tasaantui kesästä lähtien, ollen kulunut vuosi tässä suhteessa verrattavissa edelliseen vuoteen. Maksetut sairausavustukset sekä niihin liittyvä tilasto selviää kertomuksen lopussa olevista taulukoista.

Hautausavustuksia maksettiin kassan jäsenille 25 miehelle ja 1 naiselle yhteensä mk 412.029:—, avustuksen korkeimman määrän ollessa mk 20.000:—, sekä sääntöjen 15 §:n 3 kohdan perusteella eläkettä nauttiville 34 miehelle ja 11 naiselle yhteensä mk 439.000:—, ollen mieshenkilön hautausavustus mk 10.000:— ja naisen mk 9.000:—.

Kuluvan vuoden hautausavustuksen korkeimmaksi määräksi kassan kokous vahvisti jäsenille mk 25.000:—, pysyttäen eläkeläisten kohdalta avustusten määrät ennallaan.

Kassan tulot ja menot sekä tiliasema kertomusvuoden päättyessä käyvät ilmi seuraavasta:

Sairaustapaukset ja avustukset, paitsi työtapaturmasta johtuneet.									
Vuosi	Sairaustapaukset	Sairauspäivien luku	Sairauspäiviä jäs. kohti	Sairausraha mk	Keskim. sairauspäivää kohti mk	Lääkäripalkkiot mk	Lääkkeet ja sidostarpeet mk	Yhteensä mk	
1947	2,410	33,645	9,1	5,905,591: 65	175: 52	1,235,612: —	447,876: 85	7,589,080. 50	
1948	2,315	32,374	8,4	9,684,419: —	299: 14	2,101,397: —	762,720: 30	12,547,846 30	
1949	2,570	32,076	8,0	10,330,614: —	322: 07	2,517,722: —	929,665: —	13,778,001: —	

Työtapaturmat					Hautausavustukset				
Vuosi	Sairaustapaukset	Sairauspäivien luku	Sairausraha mk	Tapaturmavakuutusyhdistöiltä saatu takaisin mk	Jäsenet mk		Eläkettä nauttivat mk		Yhteensä mk
					miehiä	naisia	miehiä	naisia	
1947	396	4,935	883,999: 50	594,817: —	28	4	35	15	523,763: —
1948	380	4,336	1,427,416: 50	836,533: —	26	1	32	14	725,466: —
1949	434	4,990	1,842,388: —	1,374,773: —	25	1	34	11	851,029: —

Vuosi	Jäsenmäärä	Jäsenmaksutulot mk	Kymyn Oyn kannatusm. mk	Korkotulot mk	Maksetut avustukset mk	Konttori- y.m. kustannukset	Palkat mk	Lisäys mk	Vähennys mk
1947	3,700	4,749,864: 30	2,370,032: 95	224,468: 75	8,447 026: —	77,739: —	346,900: —	—	1,684,729: —
1948	3,852	11,383,168: —	5,682,630: 55	349,523: 95	13,864,885: 50	132,934: 50	553,630: —	2,263,602: 20	—
1949	4,007	12,341,771: 50	6,162,673: 50	527,938: —	15,104,945: —	232,523: 50	584,522: —	2,682,578: —	—

Vuosi	Sairausrahan keskiarvo sairauspäivää kohti		Korvattujen sairauspäivien luku yhtiä tautitap. kohti		Korvattujen sairauspäivien luku jäsentä kohti		Korvattujen sairauspäivien luku, miehet	
	Koko maa	Oma kassa	Koko maa	Oma kassa	Koko maa	Oma kassa	Koko maa	Oma kassa
1947	144: —	175: 52	8,4	13,96	5,4	9,1	4,6	8,4
1948	238: —	299: 14	7,4	13,98	5,2	8,4	4,2	7,7
1949		322: —		12,5		8,0		6,8

Vuosi	Korvattujen sairauspäivien luku, naiset		Hautausavust. keskimääräinen suuruus		Kuolemantapauksia keskim. 1,000 jäs. kohti		Sairaustapausten luku 1,000 jäs. kohti	
	Koko maa	Oma kassa	Koko maa	Oma kassa	Koko maa	Oma kassa	Koko maa	Oma kassa
1947	6,7	12,0	6,400: —	8,200: —	9,6	8,6	629	608
1948	6,9	9,6	9,459: —	13,700: —	9,3	7,0	709	601
1949		11,4		15,847: —		6,5		641

Tulostase vuodelta 1949.

Tulot:

Jäsenmaksuja ulkopuolisilta jäseniltä ja kassan toimihenkilöiltä	18.998:—
Kymin Oy:n kantamat jäsenmaksut	12.322.773: 50
Kymin Oy:n kannatusmaksu	6.162.673: 50
Talletusten korot	527.938:—
Ky. Korjauspajaos, lahjoitus	885: 50
Käyttörahasen vähennys	447.300:—
Korvausrahasen vähennys	50.000:—
	mk 19.530.568: 50

Menot:

Sairausraha	10.330.614:—
Lääkäripalkkiot	2.517.722:—
Lääkkeet ja sidetarpeet	929.665:—
Tapaturmista johtuvat avustukset	467.615:—
Ylimääräiset avustukset	8.300:—
Hautausavustukset:	
jäsenten	412.029:—
eläkettä nauttivien	439.000:—
Konttori-, hallinto- ym. kustannukset ..	851.029:—
Työnantajan osuus lapsilisä- ja kansan- eläkemaks.	198.913: 50
Palkat	33.610:—
Vararahaston lisäys	584.522:—
V. 1949 ylijäämä	926.000:—
	2.682.578:—
	mk 19.530.568: 50

Omaisustase joulukuun 31 p:nä 1949.

Varat:

Käteistä rahaa	45.238:—
Talletus Kymin Oy:llä	10.435.913:—
	mk 10.481.151:—

Velat:

Vararahasto	5.823.635:—
Käyttörahasio	1.859.938:—
Korvausrahasio	115.000:—
V. 1949 ylijäämä	2.682.578:—
	mk 10.481.151:—

Vuoden ylijäämän mk 2.682.578:— ehdottaa hallitus jaettavaksi siten, että mk 1.682.578:— siirretään vararahastoon ja loput mk 1.000.000:— käyttörahasioon.

Kulunut vuosi on jälleen vahvistanut kassan taloudellista asemaa, joten nykyinen jäsenmaksu näyttää riittävän kassan menojen peittämiseksi. Kun kassan rahastot eivät vielä ole läheskään sääntömääräiset, ei voitane ainakaan toistaiseksi ajatella jäsenmaksujen alentamista, ei edes silläkään määrällä, mihin kassan säännöt hallitusta oikeuttaisivat.

Kuusankoskella, helmikuun 3 p:nä 1950.

<i>Vilho Tarvainen</i>	<i>Armas Töyriluoma</i>
<i>Hugo Lindqvist</i>	<i>Viljo Hälikkä</i>
<i>Pauli Nurminen</i>	<i>Aarno Lehtinen</i>
<i>Viljo Hinkkuri</i>	<i>Viljo Virtanen</i>
<i>Martti Nurminen</i>	<i>Eino Wallenius</i>
	<i>Trygve Wiklund</i>

Tilintarkastuskertomus Kymin Osakeyhtiön Kuusankosken Tehtaitten Työläisten Sairaus- ja Hautausavustuskassan tileistä ja hallinnosta vuodelta 1949.

Kymin Osakeyhtiön Kuusankosken Tehtaitten Työläisten Sairaus- ja Hautausavustuskassan 23 päivänä marraskuuta 1948 pitämässään kokouksessa valittua allekirjoittaneet tarkastamaan mainitun kassan tilejä ja hallintoa vuodelta 1949 olemme tämän tehtävän tänään suorittaneet.

Tarkastettaviksemme jätettiin kaikki kassan tilikirjat apukirjoineen ja liitteineen sekä muut asiakirjat.

Tarkastuksemme tuloksena annamme niistä seuraavan lausunnon:

1) Kassan kirjanpito oli järjestetty kirjanpitolain sekä asetuksen ja kassan sääntöjen määräämällä tavalla.

2) Tilinavaus oli oikein laadittu ja perustui edellisen vuoden tilinpäätökseen.

3) Kaikki tulo- ja menoerät perustuivat hyväksyttyihin tosittesiin ja olivat ne oikein kirjatut.

4) Käteiskassa 25.789 markkaa vastasi tarkastuspäivän kassatilin eroitusta.

5) Tilinpäätökseen merkitty talletuksen määrä Kymin Osakeyhtiöllä oli yhtäpitävä yhtiön antaman tilioitteen kanssa.

6) Tilinpäätös perustui kirjanpitoon ja on tulos- ja omaisuustaseineen oikein laadittu.

7) Hallituksen vuosikertomuksessaan antamat tiedot ovat yhtäpitäviä kirjanpidon kanssa.

8) Puollamme hallituksen ehdotusta tilivuoden ylijäämän käyttämisestä siten, että siitä siirretään mk 1.682.578:— vararahastoon ja mk 1.000.000:— käyttörahasioon.

Koska edellä mainitsemamme lisäksi olemme todenneet, että kassan hallintoa ja hoitoa on hoidettu asiasta annettujen lakien ja asetusten sekä kassan sääntöjen mukaisesti, ehdotamme, että kassan tilit ja tilinpäätös sekä hallituksen toiminta kysymyksessä olevalta tilikaudelta hyväksyttäisiin sekä että hallitukselle ja muille tili- ja vastuuvollisille myönnettäisiin tili- ja vastuuvapaus.

Kuusankoskella, 10 päivänä helmikuuta 1950.

Ragnar Wide

Juho Lanto

Paul Niemi.

KYMIN OSAKEYHTIÖN TYÖLÄISTEN TYÖKYVYTTÖMYYS- JA PERHE-ELÄKEKASSA.

Kuluneena vuotena ei kassan varsinaisessa toiminnassa ole tapahtunut oleellisia muutoksia.

Kassan kokouksessa maaliskuun 2 päivänä 1949 valittiin kassan hallitukseen seuraavat henkilöt: kirvesmies Viljo Hälikkä, tislaja Lauri Koskipuro, rullamies Paavo Kääriäinen, lastaja Aarno Lehtinen, kirvesmies Antti Mäkelä, fosfaatin valmistaja Johannes Palmu, maalari Armas Töyriluoma ja kirvesmies Eino Vaija, nimeten kokous hallituksen varapuheenjohtajaksi maalari Armas Töyriluoman, Kymin Oy. nimesi sääntöjen 25 §:n mukaisesti hallituksen puheenjohtajaksi kunnallisneuvos Ei-

no Walleniuksen ja jäseneksi sosiaalipäällikkö Åke Lau-
nikarin.

Kertomusvuoden aikana on hallitus kokoontunut 12 kertaa, käsitellen yhteensä 194 asiaa, joista 65 eläke-, 78 laina- ja 51 muita asioita. Näistä on pöytäkirjaan merkitty kaikkiaan 97 pykälää.

Kassan kokouksia on ollut 2, nimittäin vuosikokous 2. 5. 1949 ja ylimääräinen kokous 30. 3. 1949.

Vuosikokouksen yhteydessä hyväksyttiin hallituksen ehdotus sääntöjen 3, 6, 8, 10, 14 ja 36 §:n muutokseksi, jotka muutokset Kymn Oy. oli puolestaan hyväksynyt siten, että kassan aktiivijäsenten kohdalla vuotuiset eläkemäärät korotettiin seuraavasti: T-os. miehet 24.000:— markasta 44.400:— markkaan ja naiset 20.000:— markasta 42.000:— markkaan; P-os. lesket 12.000:— markasta 22.200:— markkaan, lisättyä 4.500:— markalla kunkin alle 18-vuotiaan lapsen osalta, sekä täysosavolle mk 9.000:—, mitkä korotukset eivät kuitenkaan koskeneet jo myönnettyjä eläkkeitä.

Eläkkeiden korotuksesta johtuen jäsenmaksut vastaavasti kohosivat. T-os. jäsenmaksu nousi 35:— markasta 65:— markkaan ja P-osaston 115:— markasta 210:— markkaan kuukaudessa, ja jos vastuu käsitti vain lapseneläkkeen, 30:— markasta 45:— markkaan kuukaudessa kutakin lasta kohti. Lisäksi perittiin ennen 1. 6. 1949 liittyneiltä jäseniltä takautuvasti puolet uuden ja vanhan jäsenmaksun erotuksesta, kummassakin osastossa koko siltä ajalta, minkä asianomainen 31. 12. 1946 jälkeen oli ollut velvollinen suorittamaan maksuja kysymyksessä olevan osaston jäsenyydestä, eli T-os. mk 45:— ja P-os. mk 47: 50 kuukautta kohti, Kymn Oy:n suorittaessa loput. Kun ylimääräinen kokous yksimielisesti oli sääntöjen muutosehdotuksen lopullisesti hyväksynyt, niin Sosiaaliministeriö puolestaan huhtikuun 28 p:nä 1949 hyväksyi yllämainitut muutokset astuviksi voimaan kesäkuun 1 p:nä 1949.

Tilintarkastajiksi kassan kokous valitsi varsinaisiksi putkiasentaja Paul Niemen ja kamreeri Matti Kuusiston sekä varalle myymälänhoitaja Pauli Jäntin ja sähköasentaja Juho Lanton. Kymn Oy. nimesi puolestaan varsinaiseksi tilintarkastajaksi tarkastaja Fredrik af Forselksen sekä varalle osastopäällikkö Ragnar Widen.

Kassassa on vuoden aikana toimitettu numero- ja tilitarkkailuja.

Eläkekassan hoitajana on toiminut edelleenkin Jussi Verona, kassanhoitajana neiti Tyyne Salmi sekä toimistopulaisina rouvat Saimi Metsälä ja Hilikka Sirén.

	Miehiä	Naisia	Yht.
Kassan jäsenmäärä 1. 1. -49..	878	337	1.215
Vuoden aikana hyväksytty	23	8	31
	901	345	1.246
Vuoden aikana eronnut	126	46	172
Kassan jäsenmäärä 31. 12. -49	775	299	1.074

Jäsenmäärä jakaantui perhe-eläke- ja lapsivakuutuksen osalle seuraavasti:

	Perhe-eläke	Lapsieläke
Jäsenmäärä 1. 1. 49	14	4
Vuoden aikana hyväksytty	482	45
Vuoden aikana eronnut	90	3
Jäsenmäärä 31. 12. 49	392	42

Jäsenmäärä on jatkuvasti alentunut, johtuen tämä miltei yksinomaan siitä, että jäsen 20 vuotta työnantajaa palveltuaan on poistettu kassan jäsenyydestä, eläkevastuun siirtyessä tällöin työnantajalle. Uusien työntekijöiden kohdalla mielenkiinto kassaa kohtaan on edelleen ollut laimeaa.

Eläkevastuu jakaantui seuraavasti:

	Työkyvyttö- myyseläke				Perhe- eläke
	Miehiä	Naisia	Leskiä	Lapsia	Yht.
Eläkeläisten luku 1. 1. 49	49	71	136	69	325
Vuoden aikana uusia hyväks. ..	9	1	10	9	29
	58	72	146	78	354
Vuoden aikana lakkautettu ...	10	7	2	18	37
Eläkeläisten luku 31. 12. 49 ..	48	65	144	60	317

Eläkemäärissä on sikäli tapahtunut muutoksia, että 1. 6. 49 jälkeen myönnetty eläkkeet on maksettu korotuksen mukaisesti, kun sitä vastoin tätä ennen myönnetty eläkkeet ovat pysyneet muuttumattomina.

Omakotirakennustoiminnan vilkastuttua paikkakunnalla on lainojen kysyntä ollut melko suuri. Kertomusvuoden aikana annettiin kiinnelainaa 34 henkilölle mk 4.118.500:—, ollen velkakirjojen lukumäärä vuoden lopussa 66, määrältään mk 8.541.500:—, sekä laina Kuusankosken kunnalle 5 milj. markkaa. Lisäksi on vielä jällellä entisen kassan myöntämiä takauslainoja mk 252.200:—, jotka lähivuosina tulevat kassalle takaisin maksetuiksi.

Kassan tulot ja menot sekä tiliasema kertomusvuoden päättyessä käyvät ilmi seuraavasta:

Tulostase v. 1949.

Tulot:

Kymn Oy:n kantamat T-os. jäsenmaksut	1.193.194:—
Kymn Oy:n kantamat P-os. jäsenmaksut	1.488.160:—
Kymn Oy:n kannatusmaksu	3.097.382:—
Ulkopuolisten jäsenten T-os. jäsenmaksut	51.330:—
Ulkopuolisten jäsenten P-os. jäsenmaksut	3.840:—
Lainojen korot	788.628:—
Talletusten korot	1.243.657:—
	mk 7.866.191:—

Menot:

Työkyvyttömyyseläkkeet	1.607.200:—
Perhe-eläkkeet	1.173.546: 50
Konttori-, hallinto- y.m. kustannukset ..	98.893:—
Työnantajan osuus lapsilisä- ja kansan- eläkemaksuista	29.820:—
Palkat	542.215:—
Vakuutusmaksurahaston lisäys	4.100.000:—
Korvausrahaston lisäys	5.000:—
V. 1949 ylijäämä	309.516: 50
mk	7.866.191:—

Omaisuuksien joulukuun 31 p:nä 1949.

Varat:

Käteistä rahaa	15.342: 80
Talletus Kymn Oy:llä	19.864.410:—
Lainassa:	
henkilökoht. takauksella 252.200:—	
kiinnitystä vastaan .... 8.541.500:—	
Kuusankosken kunta .. 5.000.000:—	13.793.700:—
Korkorästejä	4.107:—
Kaluston	1:—
mk	33.677.560: 80

Velat:

Vakuutusmaksurahasto	32.035.958: 60
Varmuusrahasto	1.322.085: 70
Korvausrahasto	10.000:—
V. 1949 ylijäämä	309.516: 50
mk	33.677.560: 80

Avustuskassalain toimeenpanosta annetun asetuksen 4 §:n määräysten mukaisesti vakuutusmaksurahaston katteena olevat varat ovat sijoitetut lainoihin ja talletukseen Kymn Oy:lle.

Vuoden ylijäämästä mk 309.516: 50 kassan hallitus ehdottaa siirrettäväksi mk 279.712:— varmuusrahastoon, jolloin kyseessä oleva rahasto on sääntömääräinen, ja loput mk 29.804: 50 käyttörahastoon.

Kuusankoskella, helmikuun 8 p:nä 1950.

Eino Wallenius.

Armas Töyriiluoma. Viljo Hällikkä.
Antti Mäkelä. Paavo Kääriäinen.
Eino Väijä. Aarno Lehtinen.
Lauri Koskipuro. Johannes Palmu.
Åke Launikari.

Tilintarkastuskertomus Kymn Osakeyhtiön Työläisten Työkyvyttömyys- ja Perhe-eläkekassan tileistä ja hallinnosta vuodelta 1949.

Kymn Osakeyhtiön Työläisten Työkyvyttömyys- ja Perhe-eläkekassan 2 päivänä maaliskuuta 1949 pitämässään kokouksessa valittua allekirjoittaneet tarkastamaan mainitun kassan tilejä ja hallintoa vuodelta 1949 olemme tämän tehtävän tänään suorittaneet.

Tarkastettaviksemme jätettiin kaikki kassan tilikirjat apukirjoineen ja liitteineen sekä annettujen lainojen velkakirjat.

Kymn Osakeyhtiön Työläisten Työkyvyttömyys- ja Perhe-eläkekassa.

Vuosi	Eläkeläisten lukumäärä									
	Työkyvyttömyyseläke					Perhe-eläke				
	Jäsenmäärä					Eläkeläisiä yhteensä				
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	P-osasto	Lapsia	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Leskiä	Lapsia
1947	996	369	1,365	560	47	52	73	125	144	57
1948	878	337	1,215	468	41	49	71	120	136	69
1949	775	299	1,074	392	42	48	65	113	144	60
Vuosi	Maksetut eläkkeet									
	Korkotulot					Kulungit				
	Jäsenmaksutulot					Palkat				
	T-osasto	P-osasto	Kymn Oyn kannatusmaksu	T-osasto	P-osasto	Yhteensä	Yhteensä	Lisäys	Vähennys	
1947	658,845: 70	851,596: 50	1,658,136:—	1,628,172:—	1,110,022: 50	2,738,194: 50	44,384: 50	—	—	792,226: 70
1948	599,627:—	715,139:—	1,391,766:—	1,685,988:—	1,209,721:—	2,895,709:—	82,956:—	—	—	529,859:—
1949	1,244,524:—	1,492,000:—	3,097,382:—	2,032,285:—	1,173,546: 50	2,780,746: 50	128,713:—	—	—	309,516: 50

N:o 4506

**Lääkärissäkäynti-
kortti**

Nimi:

_____

Synt. /

Kymin Oy:n Kuusankosken Tehtait-
ten Työläisten Sairaus- ja Hautaus-
avustuskassa

**Sairausavustuskassan jäsenille
Kuusankoskella!**

**Pieni vaiva —
suuri asia**

SINULLE!

Turvaa itsellesi kassan suomat edut — esitä
lääkärissäkäyntikorttisi sairauttasi hoitavalle
lääkärille!

KASSAN HALLITUS.

Tarkastuksemme tuloksena annamme niistä seuraavan
lausunnon:

1) Kassan kirjanpito oli järjestetty kirjanpitolain se-
kä asetuksen ja kassan sääntöjen määräämällä tavalla.
2) Tilinavaus oli oikein laadittu ja perustui edellisen
vuoden tilinpäätökseen.

3) Kaikki tulo- ja menoerät perustuivat hyväksyttyi-
hin tositteisiin ja olivat ne oikein kirjatut.

4) Käteiskassa 5.874:— markkaa vastasi tarkastus-
päivän kassatilin eroitusta.

5) Tilinpäätökseen merkitty talletuksen määrä Kymin
Osakeyhtiöllä oli yhtäpitävä yhtiön antaman tiliotteen
kanssa.

6) Annettujen lainojen velkakirjat olivat kunnossa
ja vastasivat niillä annetut lainat määriltään tilinpää-
tökseen merkittyä määrää.

7) Tilinpäätös perustuu kirjanpitoon ja on tulos- ja
omaisuustaseineen oikein laadittu.

8) Kassan rahastot ovat lakiin perustuvien laskel-
mien mukaisesti hoidetut ja vastaavat näin ollen kassan
vastuun määrää.

9) Hallituksen vuosikertomuksessaan antamat tiedot
ovat yhtäpitäviä kirjanpidon kanssa.

10) Puollamme hallituksen ehdotusta tilivuoden yli-
jäämän mk 309.516:50 siirtämisestä mk 279.712:—
varmuusrahastoon ja loput mk 29.804:50 käyttörahas-
toon.

Koska edellä mainitsemamme lisäksi olemme toden-

neet, että kassan hallintoa ja hoitoa on hoidettu asiasta
annettujen lakien ja asetusten sekä kassan sääntöjen
mukaisesti, ehdotamme, että kassan tilit ja tilinpäätös
sekä hallituksen toiminta kysymyksessä olevalta tilikau-
delta hyväksyttäisiin sekä että hallitukselle ja muille
tili- ja vastuuvollisille myönnettäisiin tili- ja vastuu-
vapaus.

Kuusankoskella, 10 päivänä helmikuuta 1950.

Ragnar Wide. Paul Niemi. Juho Lanto.

Muistammeko aina kiittää?

Muistammeko kiittää aina, kun joku avaa meille oven,
auttaa takin yllemme tai tekee jonkun muun pikku pal-
veluksen? Me olemme sivistyskansaa ja sivistyskansat
pitävät sivistymättöminä ihmisiä, jotka lyövät laimin kii-
tollisuutensa osoittamisen. Parempi on yksi kiitos liikaa
kuin liian vähän päivittäin.

Erityisen tärkeätä on, että muistamme kiittämisen
myös milloin joku oman perheen jäsenistä, puoliso, lap-
set, äiti, isä j.n.e. tekee meille palveluksen. Siten tuomme
hyvät tavat ja hyvän mielen kotiumme ja totutamme it-
semme ja lapsemme ystävällisyyteen, avuliaisuuteen ja
huomaavaisuuteen.

Tunnetteko sosiaalista lainsäädäntöä?

Maksaa vaivan tutustua siihen.

Kirj. tuomari Aunis K. Kantonen.

II.

Lehtemme tämän vuoden ensimmäisessä numerossa olen pääpiirteittäin valottanut niitä kysymyksiä, jotka ovat ajankohtaisia uuden ihmistaimen ilmestyessä keskuudessamme jo ennestään ahertavien kansalaisten joukkoon, ja todennut, että lastemme kasvatuksen ja tulevaisuuden turvaamisesta lainsäätäjät on pitänyt hyvää huolta.

Kun kirjoitukseni on saanut vastakaikua lukijakunnan parissa ja useita esittämiäni aiheita koskevia tiedusteluja on sen taholta tullut, jatkan nyt tässä numerossa aiheen käsittelyä edelleenkin siinä toivossa, että siitä olisi *mahdollisimman monelle* tosiaan *kouriintuntuvaa hyötyä*.

5. Ammattiopintojen avustaminen.

Kolmisenkymmentä vuotta sitten alkoi sosiaaliministeriö kiinnittää huomiota vähävaraisten lasten ja nuorten henkilöiden ammattiopetuksen saamisen välttämättömyyteen. Vähitellen on toiminta vaatimattomasta alusta laajentunut niin, että se ei enää koske ainoastaan sotaorpoja sekä sotainvaliidien ja siirtoväen lapsia, vaan on muodostunut yleiseksi ammattiopintojen avustamiseksi. Tässä yhteydessä on niin muodoin huomattava, että kun seuraavassa tehdään selkoa ammattiopintojen avustamisesta, tarkoitetaan avustusmuotoa, jonka *saamisen edellytyksenä ei ole se, että asianomainen on sotaorpo*. Puheenaoleva laki on n.s. yleislaki, joka täydentää m.m. sotaorvoista annettuja erikoissäännöksiä, joiden pariin palaan myöhemmin. (Kohta 6).

A. Apuraha.

Kun lainsäätäjän tarkoituksena on ollut pyrkiä lisäämään *ammattitaitoista työvoimaa*, ei opiskelu missä laitoksessa tahansa oikeuta apurahan saamiseen. Yleensä tällaisiksi laitoksiksi on hyväksytty vain laissa lähemmin mainitut valtion laitokset, kuten teknilliset, ammatti-, kauppa- tai kotitalousoppilaitokset. Jos kysymyksessä on muu kuin valtion laitos, ratkaisee

sosiaaliministeriöön erikoisesti sitä varten asetettu neuvottelukunta laitoksen pätevyyden ja sopivaisuuden. Mitä erikoisesti oppikouluihin tulee, on sosiaaliministeriö halunnut korostaa, että se muodostaa ammattioppilaitoksen pohjakoulun yleensä keskikoulun osalta, joten oppikoulun oppilas ei puheenaolevaa apurahaa useinkaan voi saada muuta kuin keskikoulua käydessään. Siitä, miten oppikoulujen oppilaiden opiskelua sitten on tahdottu auttaa, tulen tekemään selkoa myöhemmässä esitykseni kohdassa (kohta 7). Koska opiskelua m.m. kansakoulun jatkoluokilla ja erilaisissa konttoriopistoissa ei voida pitää varsinaisena ammattiopiskeluna, ei apurahaa sellaisiin tarkoituksiin myönnetä.

Kovin pullean täytyisi kuitenkin Ukko-Kruunun kukkaron olla, jos ainoastaan edellämäinitun edellytyksen täyttävä henkilö pääsisi apurahaan käsiksi. Tämän vuoksi onkin säädetty eräitä *yleisiä* ja *erityisiä* edellytyksiä, joiden tulee lisäksi olla olemassa, ennenkuin apurahaa kannattaa lähteä hakemaan.

Tärkein *yleinen edellytys* on se, että apurahan hakija on *vähävarainen*. Vähävaraisena pitää p.o. laki henkilöä, jolle ja jonka puolisolle yhteensä, tai jos hän asuu yhdessä vanhempiensa kanssa näille, edellisen vuoden valtionverotuksessa on pantu veroa omaisuudesta enintään 500 markkaa ja tuloista enintään 6700 markkaa. Kun kuitenkin varallisuusasemassa saattaa vuoden sisällä tapahtua huomattaviakin muutoksia, ei edellämäinittuja summia pidetä kiinteinä rajoina, vaan sosiaaliministeriö voi apurahan myöntää tai evätä veromäärästä riippumatta. Tällöin on vaan luotettavasti selvitettävä, mistä muutos johtuu.

Huomattavimpana *erityisenä edellytyksenä* laki piti aikaisemmin sitä, että hakija ei ollut täyttänyt 24 vuotta, jonka rajan ylitettyään voi hakija saada apurahan vain poikkeustapauksissa. Kun n.s. siviililesket täten olivat joutuneet sotaleskiä huonompaan asemaan, pyrittiin tätä epäsuhdetta korjaamaan viime lokakuussa an-

netulla lainmuutoksella. Nykyisin voimassaolevien säännösten mukaan ei naispuolisille, n.s. siviilileskille ole edellytykseksi asetettu mitään ikärajaa, 24 vuoden ikäraja sensijaan on säilytetty muille hakijoille eräitä poikkeuksia lukuunottamatta edelleenkin. Mitä edellä on siviilileskistä sanottu, koskee myös avioeron saanutta vaimoa.

Muina tähän ryhmään kuuluvina edellytyksinä on mainittava, että hakijan tulee olla aikomalleen ammattialalle sopiva, että hän voi saada suunnitellulla alalla toimeentulonsa ja että hän on tullut hyväksytyksi tai voidaan hyväksyä oppilaaksi johonkin edellämainsamaani oppilaitokseen.

Veisi liian pitkälle tässä yhteydessä ryhtyä tekemään selkoa apurahan suuruudesta. Mainittakoon vain, että sen suuruutta määrättäessä otetaan huomioon hakijan henkilökohtaiset seikat, mm. hänen varallisuutensa ja ikänsä kuin myös se, kuinka kalliilla paikkakunnalla opiskelu tapahtuu. Apurahan suuruus on 30—60 % kohtuullisista opiskelukustannuksista, mutta orvot ja pääasiallista huoltajaa vailla olevat henkilöt, samoin kuin huoltovelvolliset leski- ja avioeron saaneet vaimot voivat saada jopa kaikkikin po. kustannukset korvatuiksi. Apuraha on verotonta tuloa.

B. Opintolaina.

Edellä olen melko kauan viipynyt apurahakysymyksessä. Kun kuitenkin kaikki se, mitä siinä on saannin edellytyksistä sanottu, pitää paikkansa myös opintolainaan nähden, on sen esittäminen mielestäni parhaiten käynyt tuossa yhteydessä.

Vaikka vähävaraisella henkilöllä edelläesittämäni mukaan onkin mahdollisuus saada apurahaa, joka on tarkoitettu peruskoulutuksen hankkimiseksi, saattaa olla, että hän ei kuitenkaan yksinomaan sen turvin saa opintojaan päätökseen. Tämän vuoksi on säädetty, että apurahansaajalle voidaan tarvittaessa myöntää myös opintolainaa. Opintolaina myönnetään samoin edellytyksin kuin apurahakin ja siis mm. edellämainittuja opintoja varten. Huomattava kuitenkin on, että opintolaina voidaan myöntää myös korkeakouluissa opiskeleville.

Kun edelläolevasta helposti saisi sen käsityksen, että apurahan saanti on opintolainan

saamisen edellytys, on tässä syytä alleviivata, että sellainenkin opintojen laatuun ja yleisiin sekä erikoisiin edellytyksiin nähden ehdot täytävä henkilö, joka ei ole anonut tai saanut apurahaa, saattaa kuitenkin saada opintolainaa.

Opintolainasta, jonka suuruus on enintään 72.000 markkaa ja joka opintovuotta kohden saa nousta korkeintaan 24.000 markkaan, ei mene korkoa, joten sitä jo siitäkin syystä voidaan pitää erittäin edullisena. Vielä edullisemmaksi se tulee silloin, jos lainansaaja on hyvin menestynyt opinnoissaan. Sosiaaliministeriö voi tällöin näet joko kokonaan tai osaksi vapauttaa lainansaajan takaisinmaksusta.

C. Työvälineavustus.

Edelläkerrotulla lainmuutoksella on ammattiopintojen avustustoimintaa laajennettu siten, että edelläesitettyjen avustusmuotojen joukkoon on tuotu uutuus — työvälineavustus.

Jos nimittäin orpo tai muu pääasiallista huoltajaa vailla oleva henkilö tai huoltovelvollinen leski- ja avioeron saanut vaimo on apurahan tai opintolainan tai sotaorpojen työhuoltolain mukaisten avustusmuotojen turvin hankkinut itselleen tarpeellisen ammattitaidon, voidaan hänelle valtion varoista myöntää avustusta ansiotyössä tarvittavien työvälineiden hankkimista varten. Tämä säännös on erittäin tervetullut parannus, koska ilman tarpeellisia työvälineitä saattaa usein olla vaikeata päästä ammattitaidon edellyttämiin töihin.

*

Haettaessa edellämainittuja avustuksia on hakemus kirjoitettava erityiselle, sosiaaliministeriön vahvistamalle kaavakkeelle ja jätettävä huoltolautakunnan yhteydessä toimivalle työhuoltoelimelle tai sille oppilaitokselle, jossa hakija opiskelee. Kun hakemukseen on liitettävä erinäisiä selvityksiä, joiden hankkiminen hakijalle saattaa tuottaa vaikeuksia, on lakiin otettu säännös, jonka mukaan em. paikallisviranomaisen on velvollinen avustamaan hakijaa selvitysten hankkimisessa.

Lopuksi voidaan tämän asian yhteydessä mainita, että valtion kuluvan vuoden tulo- ja menoarvioon on opintoavustusten suorittamiseen otettu 135 milj. ja opintolainojen suorittamiseen 45 milj. markan suuruiset arviomäärärahat, jotka suurin piirtein vastaavat niitä

summia, mitkä tarkoitukseen v. 1949 käytettiin.

6. Sotaorpojen työhuolto.

Ammattiopintojen avustuslain mukaan eivät sotaorvot yleensä voi saada sanotussa laissa mainittuja etuja, vaan on heidän toimeentulonsa turvaaminen järjestetty sotaorpojen työhuollosta annetulla lailla. Mainitun lain alkuperäisen sanamuodon mukaan olivat työhuoltoon oikeutettuja ainoastaan ne alle 17-vuotiaat sotaorvot, jotka saavat huoltoeläkettä sodassa kaatuneen huoltajansa jälkeen. Myöhemmin tehdyn lainmuutoksen mukaan on sanotun avustusmuodon saajien ryhmää huomattavasti laajennettu, joten edellämainitun ryhmän lisäksi kuuluvat oikeutettujen joukkoon ns. ylimääräistä eläkettä saavat sotaorvot sekä edellämainittujen ryhmien kanssa verrattavassa aseinnassa olevat vähävaraiset lapset ja nuoret henkilöt, jotka ovat jääneet orvoiksi välittömästi sodan tai sen aiheuttamien erityisten olosuhteiden johdosta. Huomattava on, että tähän viimeksimainittuun ryhmään kuuluvat myös ne 17 vuotta täyttäneet sotaorvot, jotka ikänsä perusteella enää eivät saa eläkettä.

Sanotun lain mukaan annetaan työhuoltoa *ammattiopetuksena*, jolla tarkoitetaan koulutusta teknillisille tai taloudellisille aloille ja joka koulutusmuoto on laissa asetettu säännöksi, ja vain poikkeustapauksessa erikoisille kyvyille *muuna koulutuksena*.

Kun edellämainittu ammattiopetus on asetettava etusijalle, voidaan muuta koulutusta, siis koulutusta taiteelliselle tai opilliselle alalle aikovalle antaa vain, mikäli hakija täyttää seuraavat, melko ankaran asteikon mukaan arvoستavat 3 edellytystä: 1) että hakijalla tulee olla erityisen hyvät edellytykset aikomalleen alalle, 2) että suorittamatta tulee yleensä olla vain 2 ao. oppilaitoksen ylintä luokkaa, 3) että opiskelu laitoksessa on ollut menestyksellistä.

Hakijan on siis ponnisteltava ja ahkeroitava kaikin voimin, saadakseen todistuksensa arvosanat kilpailukykyisiksi.

Kuten seuraavassa kohdassa (kohta 7) säädettyä oppikouluavustusta, ei nyt puheenaolevaa työhuoltoakaan voi siis saada keskikoulun alimpien luokkien oppilas. Kun kuitenkin keskikoulun 2 ylintä luokkaa voivat muodostaa peruskoulutuksen jollekin ammattialalle, saattaa

sotaorpo siis saada työhuoltoa näillä luokilla, jolloin annettu työhuolto luetaan ammattiopetuksiksi. Siitä, mitä mahdollisuuksia koulunsa vasta aloittaneella sotaorvolla on saada apurahaa, kerron myöhemmin tämän kohdan lopussa. Koska vain harvoilla lienee mahdollisuus luokitua "nerojen" joukkoon kuuluvaksi ja siten saada po. muuta koulutusta, jää työhuolto ammattiopetuksen muodossa ainoaksi ja erittäin tervetulleeksi keinoksi auttamaan sotaorpoja selviytymään elämän myrskyisen meren aallokossa.

Kun esitys perusteellisesti selvitettyinä venyisi kovin pitkäksi, ei tässä yhteydessä ole syytä lähteä selvittämään niitä erilaisia koulutuslaatuja, jotka lain mukaan saattavat tulla kysymykseen. Tärkeintähän onkin, että aluksi tiedetään, minkälaisia avustusmuotoja on olemassa ja kuka niitä voi hakea ja mille viranomaiselle hakemus on jätettävä.

Nyt puheenaolevassa tapauksessa on anomus jätettävä kunnan huoltolautakunnalle, jonka työhuoltoelin lähettää anomuksen omalla lausunnollaan varustettuna sosiaaliministeriölle, joka anomuksen ratkaisee. Syytä on kuitenkin muistaa, että kun sanotun työhuoltoelimen on jätettävä esityksensä sosiaaliministeriölle 2 kk. ennen suunnitellun koulutuksen alkamista, on sotaorvon holhoojan riittävän aikaisin käännytävä ao. viranomaisen puoleen.

*

Kuten edellä mainitsin, ei sotaorpojen työhuoltolain nojalla voida peittää kaikkia vähävaraisen sotaorvon koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia.

Näin on oppikoulujen alaluokilla olevien etevienkin oppilaiden koulutusmenojen laita ja esim. sotaorvon omaisten avustaminen hänen koulutuksensa aikana. Tähän ryhmään kuului aikaisemmin myös työvälineavustus, mikä seikka nyt kuitenkin on pois päiväjärjestyksestä, kun ammattiopintojen avustuslain muutoksen mukaan myös sotaorvolle voidaan antaa sanotusta laista puhuttaessa mainittua työvälineavustusta.

Tällaisissa tapauksissa voi sotaorpo kääntyä sosiaaliministeriön yhteydessä toimivan *Presidentti Kallion rahaston* puoleen, johon lähetettäväksi tarkoitettu anomus niin ikään on toimitettava em. kunnan työhuoltoviranomaiselle. Rahastosta myönnettävien apurahojen suuruut-

ta ei ole millään säännöksillä vahvistettu, vaan myönnetään ne yksittäistapaukseen perustuvan harkinnan perusteella.

7. Oppikoulun oppilaiden avustaminen.

Kuten ammattiopintojen avustamista koskevassa selostuksessa mainitsin, ei siinä yhteydessä kosketteleman lain säädäntö oikeuttanut ylimpien luokkien oppilaita saamaan esitettyjä etuja, ja edellisessä kohdassa mainitut edut koskivat ainoastaan sotaorpoja tai heihin verrattavia henkilöitä. Tämän puutteellisuuden on kuitenkin poistanut tämän vuoden alussa voimaanastunut laki oppikoulun oppilaiden koulunkäynnin avustamisesta. Lain mukaan voi *lahjakas, vähävarainen ja ahkera* sanotunlaisen koulun lukioasteen, jolla tarkoitetaan keskikoulun korkeampia luokkia, oppilas saada apurahaa valtiolta opintojaan varten. Poikkeustapauksessa voi apurahan saada myös keskikoulun kahden ylimmän luokan oppilas.

Puheenaolevassa laissa ei vähävaraisuutta arvostella maksuunpantujen verojen perusteella, vaan osoitetaan huoltolautakunnan antamalla todistuksella, josta tulee ilmetä, että oppilaalla itsellään ei ole opiskeluaan varten tarvittavia varoja eikä myöskään mahdollisuutta saada niitä riittävästi elatusvelvollisiltaan, siis esim. vanhemmiltaan.

Apurahan suuruus on 13.500—18.000 markkaa lukuvuodessa, jos oppilas käy koulua kotiaan, muussa tapauksessa se on 18.000—27.000 markkaa.

Tätä kirjoitettaessa ovat apurahat syksyllä alkavaa lukuvuotta varten jo anottut, mutta seuraavaa vuotta varten on hyvä pitää mielessä, että heti kun ao. koulun johtaja kevätlukukauden alussa on oppilaille ilmoittanut apurahan saantimahdollisuuksista, on oppilaan holhoojan laadittava kouluhallitukselle osoitettu hakemus, joka jätetään koulun johtajalle *ennen maaliskuun 1 päivää*.

Anomukseen on liitettävä sukuselvitys, virallisesti oikeaksi todistettu jäljennös viimeisestä koulutodistuksesta sekä edellämäinnittu huoltolautakunnan todistus vähävaraisuudesta tai varattomuudesta.

Kun valtion tulo- ja menoarvioon on tarkoitusta varten varattu esim. ammattiopintojen avustamiseen verrattuna kohtalaisen vaatimaton summa, 7 milj. markkaa, on holhoojien

syytä korostaa holhoteilleen, että näiden olisi apurahan saamista varten hiukkasen ”jännitettävä”, koska apuraha myönnetään vain oppilaalle, johon nähden on perusteltua syytä otaksua, että hän ahkerasti ja menestyksellisesti harjoittaa opintoja.

Tämän lain perusteella saatu avustus ei myöskään ole verotettavaa tuloa.

8. Sotilasavustukset.

Kun tämänkertaisessa esityksessäni olen tehnyt selkoa pääasiassa erinäisistä koulutusksymyksistä ja kun varusmieh palveluakin voidaan pitää eräänlaisena koulutusmuotona, on paikallaan tässä yhteydessä selostaa niitä säännöksiä, jotka turvaavat asevelvollisen omaisen toimeentulon sinä aikana, kun ”mies on armeijan leivissä”.

Heinäkuussa 1948 annetun sotilasavustuslain mukaan on asevelvollisen läheisellä omaisella mahdollisuus saada avustusta sinä aikana, kun asevelvollisuuden suorittaminen kestää. *Yleisenä edellytyksenä* avustuksen saantiin on, että sotapalvelus on heikentänyt avustukseen oikeutetun toimeentulomahdollisuuksia sekä että hän on avustuksen tarpeessa.

Avustuksen suuruus määrätään harkinnan mukaan, pitäen perustana sitä määrää, paljonko asevelvollinen itse olisi omaisensa hoitoon ja elatukseen antanut.

Kun avustus maksetaan vain sen kuukauden alusta, jona sitä on haettu, on syytä pitää mielessä, että anomus on tehtävä heti, kun po. omainen on asevelvollisuuttaan suorittamaan lähtenyt.

Kunnan huoltolautakunnasta on maksutta saatavissa anomuskaavakkeita ja on huoltolautakunta velvollinen antaman ohjeita ja neuvoja anomuksen laadinnassa. Kun anomus on kirjoitettu, on se jätettävä kunnan huoltolautakunnalle.

Huoltolautakunnan päätöksestä saa valittaa 30 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan asianomaiselle lääninhallitukselle. Ennen valituksen tekoa lienee kuitenkin syytä kääntyä uudelleen henkilökohtaisesti huoltolautakunnan puoleen, koska se voi ottaa avustusasian uudelleen käsiteltäväksi, mikäli aikaisempi päätös perustuu erehdyttävään tietoon tai jos olosuhteissa on tapahtunut muutos.

Heimosen perhe koolia.

PERHEENÄITEJÄ KOTIOLOISSAAN

Kun Voikaan tehtaan Kotitalouskerho vuoden 1949 alussa perustettiin, oli perustavassa kokouksessa innokkaana mukana myöskin rouva Aune Heimonen, paperityömiestä Uno Heimosen puoliso, joka onkin sitten jatkuvasti toiminut kerhossa ahkerasti ollen säännöllisesti mukana kerhoilloissa. Lisäksi rouva Heimonen osallistuu yhtiön taholta järjestettyyn kodinhoitokilpailuun. Tämä kaikki osoittaa, että hän on oikea kotitalousihminen, kuten hyvän perheenemännän sopiaikin. Joka tapauksessa uteliaisuutemme ajaa meidät tutustumaan tämän pirteän emännän kotiin tarkemmin.

Perhe asuu Virtakivellä yhtiön omistamassa kahden huoneen ja keittiön talossa. Valoisat, siistit, sievästi kalustetut huoneet ilahduttavat tuijasta, ja kun vielä iloinen perhe on vastassa, tuntuu suorastaan herttaiselta astua sisään tähän kotiin. Silmäillessämme ympärillemme emme voi muuta kuin ihaila hyvää järjestystä kodissa, jossa hyörii 5-päinen lapsiparvi, jonka ikä on 8 kk:sta 8 vuoteen. Keskustellessamme kuulemme, että molempien aviopuolisoiden yhteisen työn ja innoituksen tuloksena on koti näin sievässä kunnossa. Esimerkiksi seinällä on ryijy,

Sotilasavustus ei myöskään ole verotettavaa tuloa.

*

Näin olemmekin saaneet tärkeimmät lapsia ja nuoria henkilöitä koskevat koulutuskysymykset käsitellyiksi, joten seuraavassa numerossa voimmekin käydä selvittelemään "isojen ihmisten" asioita.

joka on 100-%:sesti kotitekoisin. Mallin on isäntä suunnitellut ja emäntä omin käsin ommellut. Joka puolella näemmekin merkkejä perheenäidin käsityöharrastuksesta. Myöskin lasten vaatteet hän kertoo ompelevansa itse. "Kahdeksan paria sukkaa kudoin syksyllä ennen joulua, eikä yhtään paria vielä riittänyt itselleni", naurahtaa rouva Heimonen. Ahkerana siinä saa äiti olla, kun koko juuri parhaassa "kulutusikässä" olevan joukkonsa omin käsin vaatteita. Ja lapset ovat siististi ja kauniisti puettuja.

Tämän perheenäidin, kuten jokaisen muunkin, päivä alkaa varhain aamulla, kun mies lähtee työhön aamupäivävuorolleen klo 6. Sitten alkaa pian muukin perhe herätä ja jokainen tarvitsee äidin apua, 8-kuukautisesta Kyöstistä aina kouluun lähtevään Betty-tyttöön asti. Betty on kyllä aika topakka tyttö, joka on äidille suureksi avuksi. Pojat, 5-vuotias Jussi ja 4-vuotias Henry touhuavat omissa "miehisissä" leikeissään. Heti aamulla on kiire ulos märkeä laskemaan, nuorimpain jäädessä vielä äidin kanssa sisälle. Aamuaskareista selvittyä jatkuu päivä ruoanlaiton, käsitöiden ja lastenhoidon merkeissä. Tosin käsitöitä ja vaatteitten korjaukset pyrkivät jäämään iltamyöhään, sillä päivisin menee aika lasten kanssa. Pikupesuakin kertyy aina vähintään sangollinen päivässä. Kotona ollessaan isä auttaa paljon talousaskareissa. Kodinhoito kenties kävisikin äidille yksin raskaaksi, kun lapset ovat vielä niin pieniä. "Ei ole helppoa olla kilpailukotina, kun tämä joukko on näin toisaalta avutonta, toisaalta liiankin touhuavaa", sanoo rouva H., "mutta hauskaahan tämä on kuitenkin."

Kahvia juodessamme saamme nähdä lasten leikkivän laululeikkejä. Heleällä lapsenäänellä he laulavat monta kaunista laulua. Musiikalisuutensa he ovat perineet van-

Sammakkoiset, sammakkoiset, lystiä on nähdä.... leikkii koko lapsiparvi. 8-kuukautinen Kyöstikin on leikissä mukana.

hemmiltään, sillä sekä isä että äiti ovat molemmat hyviä laulajia. Betty-sisko opettaa pojille kaikki koulussa oppimansa leikit ja laulut. Pikku-Tuulakin, pirteä kuin peipponen, tahtoo rulla mukaan.

Pihalla suurten lumikiensten alta pilkistää omenapuita sekä marjapensaiden latvoja. Puutarhaakaan ei ole tässä perheessä unohdettu. Isännän hoidossa se on vuosittain tuottanutkin runsaan sadon ja niinpä on tällä emännällä ollut syksyisin säilöntäaikaana kiirettä, mutta sittenpä perhe saakin herkutella pitkin talvea makoisilla oman puutarhan tuotteilla. Keskustellessamme puutarhanhoidosta huomaamme perheenpään olevan erikoisen innostunut ja perehtynyt antoiensa harrastukseen.

Tämä perheenisä suhtautuu muuten kovin myönteisesti vaimonsa kotitaloudellisiin harrastuksiin. Rouva Heimonen itse sanoo kerhoiltojen olevan äärettömän virkistäviä, hauskoja ja hyödyllisiä. "Saa olla pois lasten melusta ja ainahan siellä oppii jotain uutta ja hyödyllistä", sanoo hän. Pyytäessämme kunlla aviomiehen mielihpidettä naisten kotitalouskerhosta tuo hän ilmi lämpimän kannatuksensa: "Enemmän vain sellaista, eivätköhän miehetkin ala paremmin viihtyä kotona, kun kodit tulevat yhä viihtyisämmiksi ja kauniimmiksi ja emäntien ruoanlaittotaito paranemistaan paranee. Ja tarvitsevat perheenäiditkin jotain virkistystä. Kotityö on ras-

Hiihtoharrastuskilpailussa ennätystuloksia.

Kuusankoskella hiihrettiin 117.382 km. ja Voikaalla 68.765 km.

Kymin Osakeyhtiön Ky-Kuusankosken ja Voikaan tehtaitten hiihtoharrastuskilpailu päättyi maaliskuun 12 p:nä. Harrastushiihto saavutti tällä kertaa suuremmat mittasuhteet kuin koskaan aikaisemmin. Komeasti lyötiin kaikki entiset ennätykset ja mielenkiinto hiihtoa kohtaan oli tavaton, ei ainoastaan yhtiön palveluksessa olevien, vaan myöskin muiden kuntalaisten taholta.

Majoista oli ylivoimaisesti suosituin Nauhanaho. Siellä kävi yhteensä 7316 henkeä, joista Kuusankosken osalle tuli 5067 (v. 1948 2370) ja Voikaan osalle 2249 (851). Muut majakäynnit jakautuivat seuraavasti:

Haarankallio	2132	(v. 1948 780)
Lappakoski	1506	(1571)
Ahola	1175	(978)
Sääksniemi	849	(414)
Puhjonmäki	775	
Verkkosuo	374	(310)

Majakäyntejä oli Kuusankoskella yhteensä 9.372 (5.333) ja Voikaalla 4755 (1941) ja kilometrejä vastavasti 117.382 (63.996) ja 68.765 (28.800).

Parhaat kilometrimiehet Kuusankoskella: 1) Erkki Pörsti, Rak.os., 1013 km, 2) Reijo Mauno, Maatalousos., 912 km, 3) Leo Varis, Sell., 879 km, 4) Veikko Penttilä, Sell., 749 km, 5) Veikko Lupunen, Rak.os., 688 km, 6) Väinö Sjöholm, Sell., 624 km, 7) Tauno Levänen, Rak.os., 624 km, 8) Einar Suominen, Sell., 598 km, 9) Usko Pimiä, Rak.os., 588 km, 10) Eino Oksanen, Ky.paperi, 571 km, 11) Erkki Penttinen, Sähkö, 570 km, 12) Matti Suominen, Sell., 566 km, 13) Hugo Hänninen, Sähkö, 555 km, 14) Rauno Korjala, Korj.paja, 555 km, 15) Hjalmar Lahtinen, Puuhiomo, 540 km, 16) Oskari Lahti, Kuu.paperi, 540 km, 17) Leevi Ollila, Sell., 540 km, 18) Kalervo Markkanen, Rak.os., 538 km, 19) Pentti Nieminen, Rak.os., 536 km, 20) Veikko Honkanen, Sähkö, 531 km, 21) Olavi Simonen, Sähkö, 530 km, 22) Frans Lahtinen, Ky.paperi, 525 km, 23) Bror Perälä, Korj.paja, 522 km, 24) Börje Perälä, Korj.paja, 522

kasta, kovin näkymätöntä, mutta sitä arvokkaampaa. Lastenkasvatuskin on jo niin vaativa tehtävä, ja mekin olemme joutuneet monenlaisten kasvatuspulmien eteen. Jokainen samankin perheen lapsista vaatii erilaisen yksilöllisen käsittelyn ja suhtautumisen."

Tämän sopusointuisen kodin emäntänä rouva Heimonen varmaan työskentelee onnellisena, tuntien ennen kaikkea aviomiehen ymmärtävän tuen. Pitkätkään työpäivät eivät tunnu raskailta, kun tietää, että työlle annetaan arvoa. Kyllä perheenäitkin tunnustusta kaipaa, sillä ei aina riitä pelkkä tietoisuus omien rakkaitten hyväksi tehdyistä työstä.

km, 25) Väinö Ehrukainen, Rak.os., 520 km, 26) Niilo Harjula, Korj.paja, 515 km, 27) Toivo Puhjo, Ky.paperi, 514 km, 28) Ilmari Tikkala, Ky.paperi, 504 km, 29) Ahti Kari, Kloori, 504 km, 30) Veikko Saarinen, Ky.paperi, 501 km, 31) Raimo Punkkinen, Rak.os., 500 km.

Voikaan vastaavat: 1) Jorma Heikkilä, Höyry, 1041 km, 2) Aarno Teittinen, Paperi, 892 km, 3) Kalevi Floman, Paperi, 892 km, 4) Eino Peltola, Talous, 800 km, 5) Mauri Lindström, Paperi, 794 km, 6) Olavi Ylönen, Karbidi, 738 km, 7) Lauri Tommola, Sell., 686 km, 8) Fabian Lahdelma, Sell., 672 km, 9) Veikko Topo Höyry, 664 km, 10) Risto Hasu, Karbidi, 662 km, 11) Eino Kauppila, Höyry, 660 km, 12) Veikko Nurminen, Höyry, 622 km, 13) Lasse Knapp, Paperi, 615 km, 14) Anssi Joutjärvi, Paperi, 615 km, 15) Kalle Pakarinen, Paperi, 544 km, 16) Kalevi Laatu, Korj.paja, 538 km, 17) Uolevi Artokari, Paperi, 519 km, 18) Heikki Piikänen, Sähkö, 510 km, 19) Hannu Korpi, Paperi, 507 km, 20) Sulo Rajajärvi, Paperi, 503 km, 21) Pentti Joutjärvi, Karbidi, 502 km.

Kuusankosken naisista ylittivät 500 km seuraavat: 1) Anna-Liisa Tuukkanen, Kuu.paperi, 795 km, 2) Annikki Aranko, Saha, 656 km, 3) Pirkko-Liisa Kaasinen, Laboratorio, 618 km, 4) Sirkka Hietala, Laboratorio, 616 km, 5) Elvi Viljakainen, Kauppa Oy, 540 km, 6) Saara Hänninen, Sell., 534 km, 7) Lempi Katainen, Saha, 531 km, 8) Hilda Toivonen, Spritehdas, 520 km.

Voikka: 1) Aune Peltola, Talous, 680 km, 2) Irja Tiitinen, Paperi, 646 km, 3) Lahja Lonka, Ulkotyö, 592 km, 4) Terttu Tikkanen, Talous, 512 km.

Onnetar suosi seuraavia pääsemään 4 vrk:n lomalle Vuolenskoskelle:

Kuusankoski: Unto Jyräs, Korj.paja (osallistui 3 arvalla), Tauno Levänen, Rak.os., (5 arpaa), Rauno Korjala, Korj.paja (5 arpaa), Matti Suominen, Sell. (5 arpaa), Bruno Fredriksson, Kontt. (3 arpaa), Hugo Hänninen, Sähkö (5 arpaa), Leo Varis, Sell. (5 arpaa), Timo Kuusisto, Kauppa Oy. (3 arpaa), Ahti Kari, Kloori (5 arpaa), Anna-Liisa Tuukkanen, Ky.paperi (5 arpaa), Elvi Viljakainen, Kauppa Oy. (5 arpaa), Anja Silvonon, Korj.paja (4 arpaa), Tellervo Vilenius (2 arpaa). Varalle arvottiin: Risto Aro, Korj.paja, Risto Rauho, Rak.os., Börje Perälä, Korj.paja, Veera Leskinen, Ky.paperi, Aili Kaartinen, Konttori, Laina Sihvola, Kauppa Oy. Lisäksi pääsi kolme perheenemäntää arvonnasta perusteella lomalle: Taimi Vainio, Hilikka Levänen ja Taimi Markkanen.

Voikka: Kalevi Luoranen, Korj.paja (2 arpaa), Evert Rinne, Korj.paja (2 arpaa), Eino Karhu, Paperi (3 arpaa), Uolevi Artokari, Paperi (5 arpaa), Kalevi Pelander, Puuhiomo (4 arpaa), Alex Arvila, Höyry (2 arpaa), Matti Kääpä, Karbidi (2 arpaa), Lahja Lonka, Ulkotyö (5 arpaa), Terttu Tikkanen, Talous (5 arpaa). Varalle arvottiin Eino Aartelo, Höyry, Sulo Salo, Sell., Antti Huuskonen, Puuhiomo, Aune Peltola, Talous, Maija Koponen, Paperi. Perheenemännistä pääsivät Irja Tiitinen ja Hilikka Rajajärvi.

Onnettaren suosimat viettivät palkintolomansa yhtiön omistamassa Vuolenskosken lomakodissa 18.—22. 3. 1950. Kaikille niille, jotka nyt hiihtivät 500 km tai enemmän, tullaan jakamaan harrastuskilpailujen kannainen hihamerkki yhden vuoden liikemerkkeineen, ja

Esko Salovaara ja Eila Saarinen

KY.—KUUSANKOSKEN TEHTAITTEN TÄMÄNVUOTISET HIIHTOMESTARIT.

Kymintehtaan—Kuusankosken tehtaitten hiihtomestaruuskilpailut pidettiin helmikuun 22 p:nä Kuusanniemen maastossa. Miesten hiihdossa oli 27 osanottajaa, mutta kauniimman sukupuolen edustajia ilmestyi lähtöpaikalle vain 5. Miehistä keskeytti 4, naiset sensijaan suorittivat kaikki urakkansa loppuun saakka, vaikka heillä oli tavallista vaikeampi rata hiihdettävänä. Jyrkät nousut tahtoivat väkisinkin viedä voimat, kuten eräät heistä taipaleelta palattuun mainitsivat.

Miesten 15 km. hiihdossa

käytiin tasaväkinen kamppailu kestävyysjuoksijanakin tunnetun Tauno Leväsen ja Högforsin tehtaalta tänne äskettäin siirtyneen nuoren Esko Salovaaran välillä. Viimeksi mainittu on jo muutamina talvina antanut hyviä lupauksia kehityksyystään ja nyt hän ne lupauksensa lunasti.

Rata oli kaksiosainen. Ensimmäinen hiihrettiin 10 km. taival ja sitten vielä 5 km. pituinen lenkki. 10:llä kilometrillä käytti Leväsen aikaa 42.48 ja Salovaara tasan 43 minuuttia. Kolmanneksi paras aika 43.20 oli Erkki Maunolla, joka on nämä mestaruuskilpailut usein voittanut, jääden kuitenkin edellisessä talvena toiseksi mestarihiihtäjä "Urre" Niemen jälkeen. Niemi ei tällä kertaa ulkomaisen edustusmatkansa takia ollut mukana. Leväsen johi siis 10 km. hiihdettyä 12:lla sekunnilla, mutta lopputaivaleen paineli Salovaara sen verran nopeammin, että pystyi niukasti voittamaan kilpailun. Eroa hänen ja Leväsen välillä ei kuitenkaan ollut kuin vain 3 sekuntia. Mauno säilytti kolmannen tilansa. — Tulokset:

1) Esko Salovaara, Korjauspaja, 1.06.21, 2) Tauno Levänen, Rak.-os., 1.06.24, 3) Erkki Mauno, Ky. Sell., 1.07.24, 4) Viljo Hänninen, Korjauspaja, 1.08.01, 5) Veikko Saarinen, Ky. Pap. 1.08.33, 6) Unto Jyräs, Korjauspaja, 1.11.07, 7) Olavi Nikulainen, Korjauspaja, 1.11.17, 8) Arvi Kettula, Kuu. Pap., 1.11.30, 9) Matti Frimodig, Ky. Pap., 1.12.30, 10) Aarne Heikkilä, Rak.-os., 1.12.55, 11) Rauno Korjala, Korjauspaja, 1.12.58,

muiden arvontaan osallistuneiden suoritukset huomioidaan myöhempien harrastuskilpailujen yhteydessä. Merkkien jako suoritettiin talvikauden päättäjätalvisuudessa huhtikuun alussa.

Seuraava harrastuskilpailumuoto on kävely. Kilpailu on lehtemme tämän numeron ilmestyessä todennäköisesti jo alkanut.

Kymin Osakeyhtiön puolesta pyydetään kauttamme kiittää kaikkia kilpailuun osallistuneita ja toivotaan, että kilpailumuoto on pystynyt tarjoamaan tarpeellista liikuntaa, vaihtelua ja virkistystä osanottajille hiihdon eri vaiheissa. Kun tämä kilpailumuoto liittyy renkaana Kymi-yhtymän muihin harrastuskilpailuihin, nimittäin kävelyyn ja uintiin, on lähtöä tälle harrastuskilpailujen linjalle pidettävä erinomaisena ja toivottava, että harrastus säilyisi kesälläkin yhtä laajaa piiriä käsittävänä ja yhtä valtavana.

Kalle Aronen.

Emil Fält.

Otto Laine.

Pitkäaikaisesti palvelleita.

MASSANPURKAJA KALLE ARONEN,

Kymintehtaan Ulkotyöosastolta, tulee toukokuun 19 p:nä olleeksi tasan puoli vuosisataa yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 19. 3. 1879 Iitin pitäjän Jokuen kylässä. Jo 16-vuotiaasta lähtien hän on joutunut itse itseänsä elättämään. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 2. 11. 1898, aluksi sekatoihin Ulkotyöosastolle, mutta riuskana miehenä sai pian urakatöitä, joita sitten paiskelikin noin 20 vuoden ajan samalla osastolla, tehden kaikkia pur-

12) Heikki Muuronen, Korjauspaja, 1.13.02, 13) Veikko Lupunen, Rak.-os., 1.14.24, 14) Erkki Pörsti, Rak.-os., 1.15.15, 15) Aarne Virtanen, Rak.-os., 1.16.10, 16) Kauko Vesala, Ky. Pap., 1.16.23, 17) Rainer Mäkelä, 1.16.27, 18) Jorma Vuori, Sähköos., 1.17.59, 19) Viljo Aronen, Rak.-os., 1.20.13, 20) Bror Perälä, Korjauspaja, 1.21.38, 21) Matti Laitinen, Rak.-os. 1.25.17, 22) Antti Jaakkola, Ky. Pap., 1.26.21, 23) Elner Okka, Korjauspaja, 1.29.52.

Naisten 5 km. hiihdossa

oli entinen sekä näiden että koko yhtymän mestaruuskilpailujen voittaja Eila Saarinen nytkin ylivoimainen. — Tulokset:

1) Eila Saarinen, Kuu. Pap., 26.39, 2) Eini Oksanen, Kauppa Oy., 34.47, 3) Elli Kilpiä, Konttori, 35.56, 4) Anja Nygren, Korjauspaja, 37.05, 5) Seija Mäkinen, Kauppa Oy., 43.05.

Ennekö vai mikä lienee ollut, että molempien mestarien nimet alkavat samoilla kirjaimilla E. S.!

*

Ky.—Kuu. tehtaitten edustajiksi Verlassa maaliskuun 5 p:nä pidettyihin yhtymämme hiihtomestaruuskilpailuihin valitsi työpaikkaurheilutoimikunta miehistä 8 parasta ja lisäksi Urho Niemen sekä naisista kaikki 5 kilpailuissa mukana ollutta.

kaus- ja lastaustöitä. Vuonna 1918 hänet nimitettiin vakinaiseksi massanpurkajaksi. Hänen tehtäviinsä kuului Kuusankosken hiomossa puumassan lastaus kuljetusvaunuihin, jotka hevonen veti Kymintehtaan Paperitehtaalte, ja vaunujen purkaminen siellä. Tehtaissa olevien koneitten uusimisesia johtuen päättyi Arosen massankuljetustyö ja hän siirtyi samaa ammattia harjoittamaan Kymintehtaan Paperitehtaan hollanteriin, jonne massavau-nut nyt kuljetettiin Voikaalta. Tätäkin purkaustyötä hän on ehtinyt tehdä jo yli 10 vuoden ajan ja tekee sitä edelleenkin kiitosta ansaitsevalla tavalla. Vaikka Aronen on työskennellyt yhtiömme eri osastoilla, on hän kuitenkin koko puolivuosisataisen palveluskautensa ajan uskollisesti pysynyt saman osaston, nimittäin Kymintehtaan Ulkotyöosaston kirjoissa.

Nuorempana Aronen oli milteipä voimamies ja kilpaili useasti työovereittensa kanssa massapaalien kannossa. Ja kylläpä se 200 kilon massakolli Arosen selässä siirtyikin paikasta toiseen. Mainittakoon, ettei Aronen ole koskaan ollut sairaana, työssä sattunutta tapaturmaa lukuunottamatta. Hänen harrastuksenaan työn ulkopuolella on ollut oman talon rakentaminen. Myytyään itse rakentamansa talon hän on perusteellisesti "remontteerannut" kaksi ostamaansa taloa. Muuten ovat harrastukset kohdistuneet vain perheen eteenpäin viemiseen, sillä silloin, kun Arosen lapset olivat alaikäisiä, ei maksettu lapsilisiäkään, joista nykyisin on niin kovin paljon puhetta riittänyt.

SORVAAJA EMIL FÄLT,

Kymintehtaan Korjauspajalta, tulee kesäkuun 16 p:nä olleeksi 50 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt

Emil Laakso.

23. 8. 1885 Sippolassa. 12. 8. 1899 hän tuli työhön Voikaan Korjauspajalle, missä oli vuoteen 1912, jolloin muutti Hallaan. Palattuaan sieltä v. 1918 hän työskenteli vuoden verran Kymintehtaan Korjauspajalla, minkä jälkeen siirtyi Kymintehtaan Sähköosastolle. Vuonna 1940 hän tuli uudestaan korjauspajalle sorvaajaksi ja siinä toimessa hän on nykyisinkin.

Fältillä on oma talo ja sen ympärillä pieni palsta, jonka turvin hän voi pitää hevosen ja lehmän. Niiden hoito vaatiikin hänen vapaa-aikansa melko tarkkaan.

VARTIOMIES OTTO LAINE,

Kuusankosken Sahalta, tulee kesäkuun 5 p:nä olleeksi yhtiömme palveluksessa 45 vuotta. Hän on syntynyt 9. 4. 1877 Jaalassa ja tullut työhön v. 1903 Voikaan Sahalle apusahuriksi. Kun tämä saha lopetti toimintansa hän siirtyi v. 1923 sahuriksi Kuusankosken Sahalle. Heikontuneen terveytensä takia hän on vuodesta 1936 lähtien ollut palovartijana.

SEKATYÖMIES EMIL LAAKSO,

Kuusankosken Sahalta, tulee toukokuun 18 p:nä olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 13. 7. 1886 Iitissä ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1907 Voikaan Paperitehtaalte, mistä v. 1909 siirtyi Kuusankosken Paperitehtaan pannuhuoneelle lämmittäjäksi. Kuusankosken Sahalle hän tuli v. 1913 lautatarhalle tapuloitsijaksi ja siinä toimessa hän on ollutkin pisimmän ajan palveluskaudestaan sahalla. Myöhemmin hän siirtyi entiseen ammattiinsa lämmittäjäksi ja viime aikoina hän on heikentyneen terveytensä takia ollut päivätöissä sekatyömiehenä. Laakson vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon kalastus.

Lydia Kujala.

KIRJURI LYDIA KUJALA,

Kymintehtaan Työnhakutoimistosta, tulee kesäkuun 15 p:nä olleeksi yhtiön palveluksessa 40 vuotta. Hän on syntynyt Valkealassa Selänpään kylässä. 16-vuotiaana hän aloitti uransa kauppa-alalla kaikille valkealalaisille tutussa Antti Suutarin liikkeessä. Saatuaan tarpeellisen harjoitteluajan hän suoritti Kotkan Kauppakoulun kurssin v. 1908—10 ja pääsi koulunsa päätettyään 15. 6. 1910 Kymintehtaan Paperitehtaalte, missä työskenteli varastokirjan hoitajana. Paperitehtaalte hän siirtyi v. 1912 Ky.—Kuu. Ulkotoyöosastolle kirjuriksi ja v. 1923 työnhakutoimistoa uudelleen järjestettäessä Kymintehtaan Työnhakutoimistoon, jonka tarkkana ja huolellisena hoitajana hän on siitä lähtien toiminut. Hänen harmaapäinen, rauhallinen hahmonsa on varmaan tuttu tuhansille näitten vuosien aikana yhtiön työhön Kymintehtaan ja Kuusankosken tehtaille tulleille.

Nti Kujalan vapaa-aikojen harrastuksiin sisältyvät retkeily, lueskelu ja kotiaskareet. Julkisempiin harrastuksiin hän on, aikaisempien vuosien nuorisoseuratoimintaa lukuunottamatta, vähemmän osallistunut.

Lehtemme toimitus joutuu ennen jokaisen numeron ilmestymistä kosketuksiin nti Kujalan kanssa, sillä häneltä saamme luettelot niistä henkilöistä, jotka täyttävät merkkivuotia tai ovat pitkäaikaisesti yhtiötä palvelleet. Lausumme siitä kiitoksemme.

Yhtiön johto pyytää puolestaan lehtemme välityksellä kiittää kaikkia edellä mainittuja työn veteraaneja uskollisesta uurastuksesta yhtiön ja samalla koko yhteiskunnan hyväksi ja toivottaa heille parhainta onnea ja menestystä.

Kielipahanen voi paljon valehdella, mutta kuusi kieltä valehtelee tuhat kertaa enemmän.

Ulrich Wirri.

Myllykosken Viitanen saapuu ensimmäisenä maaliin kilpailun päätepaikassa Voikaalla.

NELJÄS KYMENLAAKSON VIESTI

päättyi yllättäen Myllykosken voittoon.

21 Kymenlaakson parhaista hiihtäjistä koottua joukkuetta kilpasilla.

Jo perinteelliseksi muodostunut Kymenlaakson Viesti suoritettiin tänä talvena tavallista aikaisemmin, nimittäin maaliskuun 12 p:nä. Tähänastinen tapahan on ollut yhdistää hiihto Marianpäivään, mutta kun useana vuonna lumisuhteet ovat jo tähän aikaan olleet hyvin huonot, on viesti päätetty järjestää aikaisemmin, jotta tämä arvokilpailu tulisi urheilullisesti tarkoitustaan vastaavaksi.

Viestiin oli ilmoittautunut kaikkiaan 21 joukkuetta (viime vuonna 23), joista kaikki ensimmäiset viestinviejät myöskin saapuivat lähtöpaikalle Kotkaan Sapon lahdelta aloittaakseen matkanteon. Olosuhteet eivät nytkään suosineet kilpailua, sillä myrskynomainen tuuli ja sakea lumipyry häittäsivät hiihtoa miltei koko kilpailun ajan. Viestin kärjessä hiihtävät joutuivat kärsimään eniten lumentulosta joutuessaan aukomaan latua. Voitelu ei tuottanut suuria vaikeuksia, sillä lämpömittari näytti 5—6 astetta alapuolella nollan, joskin tuore lumi aiheutti sen, ettei keli ollut paras mahdollinen.

Yleisö oli suuresti kiinnostunut kilpailusta koko Ky-

menlaaksossa ja laskettiin, että n. 10.000 henkeä oli vaihtopaikoilla ja latujen varsilla omiaan jännäämässä.

Myllykoski vastasi tällä kertaa yllätyksestä, vaikkakin osittain jäi kilpailusta hieman sivumakua, sillä olisi toivonut, että laaksokunnan omat kasvatit olisivat olleet voitosta kamppailemassa. Tampella, joka aina on ollut kärkipäässä, sijoittui nyt toiseksi Kotkan Poliisilaitos kintereillä. Enso-Gutzeit putosi tällä kertaa vallan toiselle kymmenelle.

Kilpailujen päättäjäis- ja palkintojenjakotilaisuus pidettiin Inkeröiden Työväentalolla, jonne oli yleisöä hiihtäjien lisäksi kertynyt avara sali ääriään myöten täyteen. Juhlissa oli vaihtelevaa ohjelmaa, josta mainittakoon Inkeröiden Vihurin naisten tanssiesitykset, Tampellan Laulu-Veikkojen mieskuorolaulu, Eila Mäkelän notkeusvoimistelu, torvisoitto, sos.päällikkö Widenojan kirjoittama ja esittämä kronikka "Viesti Kymenlaakson" sekä luonnollisesti palkintojenjako, jonka toimittivat Inkeröiden tehtaan isännöitsijä majuri J. Schauman ja sos.virkailija Olavi Linnakko, joka puheessaan selvitteli Kymenlaakson Viestin syntyä ja

Kymenlaakson Viestin Kotka-Voikka vaiheet 12. 3. 1950.

I VAHVO KORHULA		II VAHVO JUURIKORPI		III VAHVO INHEROINEN		IV VAHVO MYLYKOSKI		V VAHVO VOIKKA	
Kotkan Polttoas	1 35.28	1 130.30	1 225.03	1 3.15.51	1 4.16.01	1 5.08.18	1 Mylykoski I		
Mylykoski I	2 35.27	2 131.40	2 228.44	2 3.15.30	2 4.17.06	2 5.10.36	2 Inheroineen I		
Mylykoski II	3 35.48	3 132.08	3 235.15	3 3.17.35	3 4.18.42	3 5.11.60	3 Kotkan Polttoas		
Kymintehdas I, Teuvonen	4 35.56	4 131.28	4 236.57	4 3.17.44	4 4.20.56	4 5.14.15	4 Kymintehdas I		
Inheroineen I	5 36.04	5 131.50	5 238.10	5 3.17.54	5 4.21.47	5 5.14.23	5 Mylykoski II		
Inheroineen II	6 36.44	6 132.00	6 237.28	6 3.18.04	6 4.22.58	6 5.18.33	6 Inheroineen II		
Sunila I	7 36.81	7 132.38	7 237.40	7 3.20.14	7 4.24.16	7 5.23.05	7 Kouvola		
Enso-Gutzeit I	8 36.85	8 133.05	8 238.00	8 3.21.59	8 4.27.41	8 5.25.35	8 Korhula I		
Kymintehdas II, Simola	9 36.86	9 133.25	9 239.21	9 3.23.54	9 4.29.37	9 5.26.37	9 Sunila I		
Korhula I	10 36.88	10 134.30	10 240.38	10 3.23.58	10 4.29.37	10 5.26.13	10 Kouvola		
Voikka I, Vanhaalaka	11 36.40	11 134.30	11 237.30	11 3.24.28	11 4.31.37	11 5.27.57	11 Enso-Gutzeit I		
Kouvola Varuskunta	12 36.46	12 135.10	12 238.67	12 3.26.21	12 4.34.44	12 5.31.20	12 Halla		
Korhula II	13 36.47	13 135.44	13 239.01	13 3.27.39	13 4.35.23	13 5.35.38	13 O. Vilkas		
VR Kouvola	14 37.13	14 136.00	14 234.16	14 3.29.04	14 4.37.38	14 5.35.42	14 Kymintehdas II		
Insuliitti	15 37.26	15 136.20	15 234.48	15 3.29.46	15 4.38.32	15 5.35.47	15 Korhula II		
Enso-Gutzeit II	16 37.30	16 136.21	16 235.00	16 3.30.57	16 4.40.28	16 5.37.34	16 Voikka		
Sunila II	17 37.43	17 137.15	17 235.10	17 3.31.47	17 4.41.37	17 5.41.33	17 Enso-Gutzeit II		
Halla Nuorisoliigo	18 37.50	18 137.68	18 236.38	18 3.32.08	18 4.44.34	18 5.43.13	18 Insuliitti		
O. Vilkas	19 37.55	19 138.15	19 236.05	19 3.34.04	19 4.47.28	19 5.44.11	19 Suomen Sokari		
Suomen Sokari	20 38.57	20 140.25	20 241.22	20 3.37.02	20 4.50.24	20 5.44.23	20 Sunila II		
Juurikorpi	21 42.34	21 148.16	21 244.04	21 3.45.58	21 5.00.48	21 6.04.32	21 Juurikorpi		

Viesti Kymenlaakson.

Kronikka, joka esitettiin palkintojenjakotilaisuudessa. Kirj. A. V. Videnöja.

Miehet parhaat Kymenrantain
ovat käyneet kilpaan jaloön.
Mikä joukosta nyt on parhain,
kuka voiton tuo omaan taloon?
Kuka voittaja lie,
se kunniaan vie,
vaikka raskas on hiihtäjän tie.

Kautta aikojen Kymenlaakso
on hiihtäjän luvattu maa.
Se päivistä hiihtomaiseen haasto,
sen vertaista hakea saa.
Tasan Santerin lailla
Kymenlaakson mailla
hiihtokuninkaita ei olla vailla.

Hiihtokuninkaat vuosien takaa
ladun varsilla nyt aprikoi,
miten nuorempi polvi vakaa
ladun perinteitä vaalia voi.
Viesti Kymenlaakson tää
ei unholaan jää,
miesten parhaiden kilpa on tää.

Hiihtourhot kumpujen yöstä
Kymen viestiä seuraavat.
Veli Saarisen sauvojen työstä
nuoret oppia ottavat.
Heikki Hasun tie
aina voittoihin vie,
polven nuoremman ihanne hän lie.

Teidän harteilla vastuu on suuri,
— hiihtomaineemme vaarassa on.
Häme, Savo sitä uhkaa nyt juuri,
kunto laaksomme laskenut on.
Usein huipulta tie
aina laaksohon vie.
Ylämäkeen nyt raskas on latumme tie.

Gutzeitin pojat kuin kotkan siivin
kaksi viestiä voittohon vei.
Kohotti Tampella myös voittajan viirin,
siksi tappio peljätä ei.
Suuren vastuun kantaa
ja kaikkensa antaa
ladun sankarit kilvassa viestin.

tarkoitusta. Voittaneessa joukkueessa hiihtäneet saivat kaikki yksityispalkinnon ja lisäksi jaettiin "pytyt" kolmelle parhaalle kultakin osuudelta. Samoin ensi kerran jaettiin kolmelle parhaalle joukkueelle joukkuepalkinnot. Onnistunut tilaisuus päättyi parin tunnin karkeloon.

Klpailun kulku käy selville oheisesta kaaviopiirrokselta.

Mutta juhlatyylin nyt viekөөn hiis,
kuin ahven onkeen käyn asiaan siis.
Kun hiihtäjien parissa nyt ollaan kerran,
niin nimiäkin hiukan verran
tässä nyt mainitaan
ratoksi illan vaan.

Tuo Enso-Gutzeitin kova sakki,
heidän eessä pois päästä lakki.
Aina ladulla veteraani Kelkan tapaa,
hyvä hiihtäjä parin vuosikymmenen takaa.
Neuvonen aina osuutensa voitti,
sitä samaa Pietiläinen koitti.
On Niemelällä Inkeroinen—Myllykoski latu,
oli Haimilalle juoksusta huono apu.
Mies uusi on joukossa Uusitalo,
tuo Kotkan poikien tähden valo.

Kilpanaapuri tuo meidän Myllykoski
jo viestiohjelmassa aika hälyn nosti.
Kun ladulla on heillä kaikki uudet nimet,
siitä kaskeemme tulee kannot ja kivet.
Tämä onkin varsin paha juttu,
Kun Kaskinen on vain vanha tuttu.
Vain kakkosjoukkueessa Mikkelä koitti,
vaikka ykkösessä ennen osuutensa voitti.

Ei esivalta hukkaan kannan miekkää,
nyt poliisit Kotkan voiton sieppaa.
Näin veikkasin, kun viestiohjelman näin,
ja esivaltaa ihaillemaan jäin.
Kourula, Rossi ja Valkeapää,
heidän suksensa luisto ihan hirvittää.
Monen voiton haaveet tyhjiin suli,
kun pollarit maaliin kolmantena tuli.

Kymin Oy. myöskin tempun ties,
miten päihitetään yksi ja toinen mies.
Ritari, Salovaara, Niemen Urho,
siinä Kymintehtaan voima ja kunto.
Lisäksi Hänninen, Mauno ja Levänen,
jopa katkeaa latu keväinen.
Kyllä Kymintehdaskin parastaan koitti
ja kilvassa neljännen tilan voitti.

Karhulan pojat karhujen lailla
lylyä lykki Kymijoen mailla.
Ensi viestissä Vahva tilan toisen toi,
nyt kamppailu kova tilan kahdeksannen soi.
Kovin Myllykosken nyt osakkeet nousi
ja Sunila vain olympiasoutua sousi.

Maine hiihtäjien ei mene maan rakoon,
siispä käymmekin nyt plakettien jakoon.
Myllykoski siis tään viestin voitti,
vaikka Tampella kannoilla parastaan koitti.
Sai Kotkan poliisit kolmannen sijan,
heidän perässään porhalsi Kymintehdas pian.

Vilkas, Halla ja Insuliitti,
monet teidänkin hiihtotaitoa kiitti.
Vielä kuuluu tähän Juurikorpi ja Voikka,

OSALLISTUMINEN KÄVELYHARRASTUSKILPAILUUN v. 1949

PYLVÄÄT OSOITTAVAT
SUHTEELLISTA OSAN-
OTTAJAMÄÄRÄÄ.

Lauri Ellonen ja Taimi Rajajärvi

Voikaan tehtaan hiihtomestarit.

Voikaan tehtaan hiihtomestaruuskilpailut, jotka pidettiin helmikuun 22 p:nä Voikaan urheilukentän maastossa, saatiin suorittaa erinomaisissa olosuhteissa ja luistavan kelin vallitessa. Kilpailut, jotka samalla olivat valintakilpailut Kymi-yhtymän hiihtomestaruuskilpailuihin, suoritettiin tällä kertaa ainoastaan kahdessa sarjassa, koska tavanmukaisista massahiihdoista on laajentuneen harrastuskilpailuohjelman vuoksi kokonaan luovuttu.

siinä onkin koko savupiippujen roikka.
Lisäksi Suomen Sokerin makeat pojat
tässä viestissä ovat kovat.

Siis parhaimmat kiitokset kaikille teille,
kun puolimatkan krouviin tulitte meille.
Näin tarjoomme teille vain hengen ruokaa,
te teollisuuden urheilu lujaksi luokaa.
Moni jo runoilijaa varmaan kiittää,
kun sanan sanon: "Jo riittää".

Kilpailuihin otti osaa kaikkiaan 28 hiihtäjää, joista 23 miesten sarjassa ja 5 naisten sarjassa.

Miesten sarjassa oli hiihdettävä matka n. 13 km. ja saatiin matkan varrelta väliaikoja 5,5 km. ja 11 km. väliaika-asemilta. Ensimmäisellä tarkastusasemalla havaittiin, että viime vuoden mestari Lauri Ellonen oli pitänyt yllä hyvää vauhtia ja johti kilpailua ajalla 21.19. Paljoa ei hänestä kuitenkaan ollut jäänyt Korjauspajan nuori Teuvo Vanhalakka, joka sivuutti eseman ajassa 21.22. Seuraavina olivat J. Heikkilä 22.14, K. Hasari 22.24, L. Virtanen 22.56, K. Floman 23.12 ja E. Multanen 23.24. 11 km. tarkastusaseman sivuutti Ellonen ajassa 43.12. Vanhalakka oli tällä välillä hieman jäänyt ja oli hänen aikansa 43.38. Hasari oli kiivennyt 3:nneksi ajalla 44.55 ja seuraavina olivat Heikkiä 45.09, Floman 46.10 ja Virtanen 47.20. Viimeisellä kahdella kilometrillä ei järjestys enää kärkipään kohdalla muuttunut ja näin ollen tuli Korjauspajan Lauri Ellosesta jo kolmannen kerran peräkkäin Voikaan tehtaan hiihtomestari. Nuoren 17-vuotiaan Teuvo Vanhalakan toinen sija oli miellyttävä yllätys. Kilpailu kokonaisuudessaan oli hyvä, osoittaen samalla, että hiihtourheilu Voikaalla on hyvässä nousussa.

Naisten 4 km. hiihdossa oli Taimi Rajajärvi ylivoimainen, johtaen kilpailua koko ajan. Toisen sijan val-

Vanhat kuvat kertovat . . .

Yllä olevalla vanhalla kuvallamme on ikää jo yli 50 vuotta. Se on nimittäin otettu v. 1898 eli siis ennen Kuusankoski Oy:n liittämistä Kymn Osakeyhtiöön. Taustaa hallitseva rakennus on juuri valmistumaisillaan Kuusankoski Oy:n isännöitsijän Boedekerin asunnoksi. Rakennuksen seinät ovat puhtaita honkahirsii, jotka tuotiin Leivonmäen pitäjästä. Myöhemmin on rakennus ollut tehtaan lääkärin asuntona ja nykyisin siinä pitää majaa tohtori Eirto.

Kuvassa näkyvät miehet ovat olleet mukana taloa rakennettaessa. Valitettavasti emme yrityksistämme huolimatta ole saaneet eräitten nimiä tietoomme ja niinpä

jo heti ensimmäinen mies vasemmalta lukien on tuntematon. Sitten seuraavat Juho Korja, Antti Vilenius, Juho Oksanen, Erik Leivo, Kristian Mynttinen ja Erik Liljeqvist. Pikku mies on Liljeqvistin Emil-poika, joka nykyään tunnetaan Lounimon nimellä ja jolta olemme alkuperäisen valokuvan saaneet käytettäväksemme. Kahden tuntemattoman miehen jälkeen nähdään Aleks. Hurmalainen ja hänen vieressään on kaikkien kuusankoskelaisten hyvin tuntema rakennusmestari Wolmar Menotti Forsberg. Hänesä oikealle ovat Juho Kuusela (ent. Leander), David Laitinen, Lindberg ja Kalle Anttila. Äärimmäisenä oikealla oleva mies on jälleen tuntematon.

tasi yhtä selvästi Sosiaaliosaston Hilikka Kuusela. — Tulokset:

Miesten 13 km. hiihto: 1) Lauri Ellonen, Korj.paja, 49.43, 2) Teuvo Vanhalakka, Korj.paja, 50.14, 3) Kaarlo Hasari, Sell., 51.26, 4) Jorma Heikkilä, Höyry, 51.47, 5) Kalevi Floman, Pap.tehd., 52.50, 6) Lasse Virtanen, Korj.paja, 54.17, 7) Erkki Multanen, Ulkotyö, 54.58, 8) Viljo Makkonen, Höyry, 55.50, 9) Heikki Jokela, Rak.os., 56.50, 10) Sulo Rajajärvi, Pap.tehd., 57.53, 11) Anssi Schön, Sähkö, 57.54, 12) Mauri Lindström, Pap.tehd., 58.40, 13) Risto Hasu, Karbidi, 58.45, 14) Armas Virtanen, Pap.tehd., 58.53, 15) Aimo Junnila, Korj.paja, 59.08, 16) Jouko Lehtinen, Rak.os., 59.14, 17) Jaakko

Tirkkonen, Karbidi, 1.00.11, 18) Nijlo Grönlund, Pap.tehd., 1.00.25, 19) Pentti Joutjärvi, Karbidi, 1.00.47.

Naisten 4 km. hiihto: 1) Taimi Rajajärvi, Rak.os., 15.32, 2) Hilikka Kuusela, Sos.os., 16.47, 3) Olga Kahisaari, Sell., 18.51, 4) Marita Puholainen, Korj.paja, 19.33, 5) Laina Vainio, Korj.paja, 20.05.

Verlassa 5. 3. 1950 pidettyihin Kymi-yhtymän hiihtomestaruuskilpailuihin valittiin seuraavat edustajat: Lauri Ellonen, Teuvo Vanhalakka, Kaarlo Hasari, Jorma Heikkilä, Kalevi Floman, Lasse Virtanen, Erkki Multanen, Viljo Makkonen, Heikki Jokela, Taimi Rajajärvi, Hilikka Kuusela, Olga Kahisaari, Marita Puholainen ja Laina Vainio.

Inkeröisten ja Voikaan tehtaitten joukkueet valokuvattuina ennen pöytätennisottelua.

VOIKAAN TEHTAALLE VOITTO JA TAPPIO OTTELUISSA INKEROISTEN TEHTAITA VASTAAN.

Voitto shakkiottelussa pistein 11—6.

Helmikuun 9 p:nä suoritettiin Inkeröisissä Tampellan kerhohuoneella shakkiottelu Tampellan Inkeröisten tehtaan ja Voikaan tehtaan shakkikerhojen välillä. Kumpakin tehdasta edusti 17 pelaajaa, suorittaen kukin pelaaja yhden ottelun. Otteluajaksi oli sovittu 3 tuntia. Voikaan tehtaan edustajat osoittautuivat tällä kertaa vastustajiaan "järkevämmiksi" ja saavuttivat 11 voittoa vastustajien 6 voittoa vastaan. Vastaavanlainen ottelu on tarkoitus suorittaa myöhemmin keväällä uudelleen, jolloin Inkeröisten joukkue saapuu hakemaan revanshia.

— Tulokset:

Voikka:		Inkeröinen:
Aimo Koikkalainen	+	Reino Junninen
Lauri Syväjärvi	—	Jaakko Wasström
Paavo Rinne	+	Veikko Vihervaara
Unto Kvist	+	Pertti Römpötti
Tauno Suur-Askola	+	Lauri Salminen
Olavi Kalke	+	Paavo Lahtinen
Yrjö Taavila	—	Antti Järventie
Raimo Puranen	+	Erkki Laurila
Pentti Parvinen	+	Kalevi Huovila
Osmo Kvist	+	Keijo Rajamäki
Alpo Nikkinen	—	Allan Mäkelä
Väinö Salonen	+	Erik Kajosalo
Veikko Aranko	+	Alpo Harjula
Veikko Syväjärvi	+	Eino Ääpäälä
Oiva Rautjärvi	—	Rolf Söderholm
Toivo Ahonen	—	Hugo Hölttä
Kalevi Aarnio	—	Veikko Kelkka

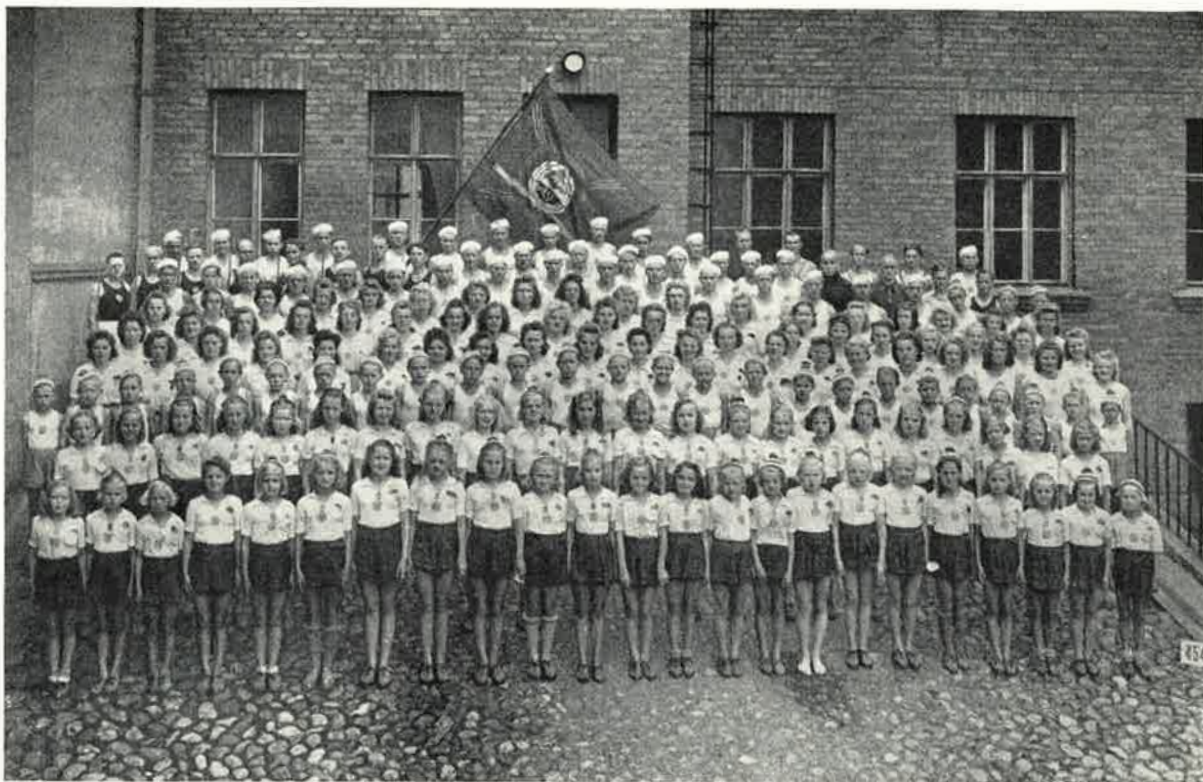
Häviö pöytätenniksessä pistein 7—8.

Maaliskuun 7 p:nä vierailivat Tampellan Inkeröisten tehtaan pöytätennispelaajat Voikaalla ja suorittivat ystävyysottelun Voikaan tehtaan joukkuetta vastaan. Ottelu pelattiin Yrjönojan kerhohuoneella ja suoritettiin ottelussa 10 kaksinpeliä ja 5 nelinpeliä.

Molemmilla tehtailla on pöytätennistä harrastettu vasta puolisen vuotta, joten kummankin joukkueen pelitaso oli suunnilleen samanlainen. Ottelusta muodostui erittäin tasaväkinen ja päättyivät kaksinpelit vieraiden voittoon pistein 6—4. Kotijoukkue oli vastaavasti nelinpelissä parempi pistein 3—2. Koko ottelu päättyi Inkeröisten pelaajien voittoon pistein 8—7.

Kaksinpeli:

Voikka:	Inkeröinen:
Raimo Puranen	—
Ahti Vuorikoski	..... 21—11, 11—21 ja 16—21
Pentti Parvinen	—
Usko Koponen	..... 17—21, 23—21 ja 22—24
Oiva Rautjärvi	—
Carl Stierncreutz	.... 21—15, 19—21 ja 19—21
Veikko Aranko	—
Erkki Heinilä	..... 18—21, 21—17 ja 21—14
Esko Kukkonen	—
Reijo Mänttari	..... 21—17 ja 21—12
Tenho Kaharä	—
Lasse Orttevuori	.... 23—21, 16—21 ja 18—21
Matti Käähä	—
Pentti Jäppinen	..... 11—21 ja 8—21
Alpo Nikkinen	—
Tor Smolander	... .. 21—12 ja 21—14

Näin suurella joukolla osallistui Viesti TUL:n 3:nteen liittojuhlaan v. 1946.

VOIKAAN VIESTI 40-VUOTIAS.

Voikaan Viesti, joka on pohjoisen Kymenlaakson suurimpia ja vireimmin toimivia voimistelu- ja urheiluseuroja, tulee tänä vuonna toimineeksi 40 vuotta. Tosiasiassa on Viestin edelläkävijä, Voikaan VPK:n urheiluyhdistys, jo vanhemmalta ajalta peräisin, mutta nukahti välillä. Voikaan tehtaan perustamisen jälkeen, viime vuosisadan lopulla, ei urheilutoimintaa vielä maaseudulla sanottavasti ollut. Tämän vuosisadan alussa sitten alkoi kausi, jolloin erilaista yhdistys- ja seuratoimintaa alkoi viriä myös pienemmillä paikka-

kunnilla. Voikaallekin perustettiin yhdistyksiä, mm. vapaaehtoinen palokunta ja työväenyhdistys v. 1903. Tällöin alkoi kansanjuhlien yhteydessä olla jo urheilukilpailujakin. Lähikylissä, kuten Kouvolassa ja Kymintehtaalla, oli urheiluseuroja toiminnassa joitakin vuosia aikaisemmin. Kun edellämainittu vapaaehtoinen palokunta v. 1907 perustettiin, niin oli saman vuoden joulukuussa jo suunniteltu säännöt palokunnan urheiluyhdistykselle. Tämän urheiluyhdistyksen perustava kokous oli virallisesti vasta lokakuun 4 p:nä v. 1908, vaikka sillä oli jo aikaisemmin ollut jonkinlaista vähäisempää toimintaa. Seuran uudelleen herättäminen tapahtui sitten v. 1910, josta vuosijuhlat on nykyisin laskettu. Vuonna 1913 seura sai nimen Viesti ja samalla hyväksyttiin seuralle merkki. Tämä tapahtui joulukuun 13 p:nä. Perustajajäseninä kertovat seuran aikakirjat olleen mm. J. A. Dominin, K. Malisen, K. Pitkäsen, T. ja R. Hytösen, J. Heinin, D. Koskisen ja A. Liljan, jotka olivat ensimmäisen johtokunnan jäseninä. K. Pitkänen oli seuran ensimmäinen puheenjohtaja ja T. Hytönen sihteeri.

Seuran toiminnassa on ollut, kuten kaikkien seurojen, sekä vilkkaampia että hiljaisempia aikoja. Ensimmäisinä vuosina oli jäsenmäärä sadan paikkeilla, mutta paikkakunnan asukasluvun lisääntyessä on sekin kasvanut. Nykyisin on jäseniä 1060. Seurassa on naisten, miesten, tyttöjen ja poikien osastot, joita hoita-

Aake Hämäläinen —
 Pauli Turunen ..... 14—21, 21—13 ja 14—21
 Lasse Varjonen —
 Eero Oksman ..... 21—15, 18—21 ja 21—19
 Nelinpeli:
 Nikkinen & Parviainen —
 Orttevuori & Smolander . 21—18 ja 21—14
 Hämäläinen & Kääpä —
 Heinilä & Turunen ..... 18—21 ja 12—21
 Kähärä & Rautjärvi —
 Vuorikoski & Stierncreutz 14—21, 21—17, 7—21
 Kukkonen & Varjonen —
 Oksman & Jäppinen .... 21—17 ja 21—12
 Puranen & Aranko —
 Koponen & Mänttari .... 21—23, 21—19, 21—19

Viestin painikaarttia v. 1947.

vat johtokunnan valvomina eri jaostot ohjaajineen. Tärkeimpiä urheilun aloja varten on olemassa niin ikään oma jaostonsa, joka toimii verrattain itsenäisesti. Seuran toimintapiiri käsittää kaikki huomattavimmat urheilumuodot, joiden harjoittamiseen paikkakunnalla on mahdollisuuksia. Nykyisin on ohjelmassa voimistelu, paini, yleisurheilu, uinti, hiihto, mäenlasku, nyrkkeily, eri palloilumuodot ja moottoripyöräily. Sitä paitsi on harrastettu muitakin aloja, vaikka vähemmässä määrin. Vaikka Viestin päämääränä on aina ollut joukkourheilun vaaliminen, kuten TUL:n seurojen yleensä, on se eri aloilla kasvattanut useita kansallista ja kansainvälistä luokkaa olevia urheilijoita.

Paini on ollut yksi seuran parhaita aloja, jossa on koko 40 vuoden ajan ollut huomioonotettava painikaarti, joukossa tekijämiehiäkin. Painiurheilun ystä-

vät muistavat varmaan nimet Friman, Rahkonen, Mäkelä, Hasu, Lavén, Ellonen, Gardemeisterit, Hämmäläinen, Rundberg, Järvinen, Nurminen ja monet muut tunnetut tekijät. Nykyisinkin on seuralla edustava painijajoukko ja onkin se piirimme parhaita painiseuroja.

Yleisurheilussa on myös oteltu monta lujaa kilpailua aina mestaruuskilpailuja myöten. Huomattavin nimi seuran suuressa urheilijajoukossa on ollut Paavo Martelius, TUL:n monivuotinen tekijämies lajissaan.

Uinnissa löytyy seuralla monta huomattavaa nimeä, kuten Palonen, Heikkilä ja Nieminen, jotka ovat esiintyneet TUL:n ennätys- ja mestaruusluetteloissa sekä kansainvälisissä kilpailuissa koti- ja ulkomailla. Naisurheilijoista ovat huomattavimpia olleet Lea Martelius ja Tellervo Villberg, hekin liiton parhaita nimiä.

Viestillä on aina ollut hyvä ja koulutettu toimitsi-

Viestin yleisurheilujoukkue Kotkan ympärijuoksussa v. 1930.

Viestin voimistellijoita v. 1924.

jajoukko, joten ne sadat kilpailut, joita on järjestetty eri aloilla, ova onnistuneet hyvin. Onpa liitot uskoneet seuralle useita arvokilpailujakin järjestettäväksi. Erikoisesti on seuran sisäinen toiminta ollut tuloksellista siten, että sen jäsenistöön kohdistuva harjoitus- ja juhlatoiminta on saanut sekä jäsenten että paikkakuntalaisten yksimielisen tunnustuksen. Etenkin seuran voimistelijat, niin miehet kuin naisetkin, ovat saaneet aikaan monia kymmeniä, jopa satoja onnistuneita tilaisuuksia voikaalaisten iloksi. Samoin ovat seuran jäsenet olleet lukuisasti mukana TUL:n suurjuhlissa, liittoujuhlissa ja piirijuhlissa ja oikein omalla junalla Voikaalta lähtien.

Viesti on saanut osakseen Voikaan väestön tuen ja kannatuksen, joka on nähtävissä jäsenmäärästäkin ja siitä hyvästä yleisömenestyksestä, mikä seuran tilaisuuksilla on ollut. Seuran saamat avustukset eri yhteisöiltä ja liikkeiltä ovat myös todistuksena näiden tuesta. Samoin on mainittava, että välit naapuriseurojen kanssa ovat olleet hyvät, samoin muiden yhdistysten. Seuran sisäinen henki on myös ollut eheä eikä suurempia riitaisuuksia tai erimielisyyksiä ole sattunut.

Seura viettää juhluvuottaan useammalla juhlatilaisuudella ja toivoo edelleen olevansa paikkakuntalaisten suosiossa. Toiminnan ja jäsenmäärän lisääntyessä tulee tietenkin eteen vaikeuksia, kuten ohjaajapuutetta, toimitsijakoulutusta ja kurinpidollisiakin kysymyksiä, mutta hyvällä harrastuksella niistä selvittäneen. Seurallahan on turvanaan se kantajoukko, joka on jaksanut olla mukana monia vuosia, ja nuoriso rynnistää uusiin saavutuksiin. Tulevia kykyjä on eri aloilla nousemassa, joten seura voi katsoa tulevaisuuteen luottamuksella.

Mainittakoon, että seuran toiminnan yksityiskohtainen esittäminen tässä on mahdotonta. Viesti on julkaissut juhlaulkaisun, josta selviää seuran vaiheet, sen monipuolinen ja tuloksekas työ. Muutamia pitkäaikaisia toimihenkilöitä on kuitenkin syytä mainita, kuten seuran nykyinen puheenjohtaja Antti Nurminen ja si-

teeri Paavo Martelius sekä Lea Martelius, Aina Otman-Rampanen ja Lyyli Tiitinen naisista ja Lauri Kääräinen, Selim Pakarinen ja Einar Virtanen miehistä. Nämä henkilöt ovat jaksaneet olla mukana vuosikymmenet ja ovat, kun on kysymys miehistä, vieläkin nuorempia ohjaamassa ja innostamassa. Näiden lisäksi on kymmeniä kauan mukana olleita, jotka eivät ole olleet näkyvillä paikoilla, mutta joiden toiminta on ollut seuralle erittäin arvokasta sen toimiessa työläisnuorison hyväksi liikuntakasvatuksen alalla. — n. n.

KYMMENEN MAHDOTONTA TEHTÄVÄÄ.

Amerikan kuuluisa presidentti Abraham Lincoln, joka eli 1809—1865 ja kuoli murhamiehen kuulasta, alkoi elämänsä maataloustyöläisenä, mutta kehittyi ahkeran itseopiskelun kautta ensin asianajajaksi ja valittiin 1860 presidentiksi. Murhan syy oli, että Lincoln julisti kaikki orjat vapaiksi.

Lincoln on kirjoittanut seuraavat 10 sääntöä "Et voi", jotka vielä tänäänkin täydellisesti pitävät paikkansa.

1. Et voi edistää hyvinvointia hävittämällä yritteliäisyyttä.
2. Et voi vahvistaa heikkoja heikentämällä vahvoja.
3. Et voi auttaa pieniä miehiä vetämällä alas suurempia.
4. Et voi auttaa palkansaajaa vetämällä alas palkanmaksajan.
5. Et voi edistää ihmisten veljeyttä saarnaamalla luokkavihaa.
6. Et voi auttaa köyhiä hävittämällä rikkaita.
7. Et voi perustaa tervettä elämää lainatulla rahalla.
8. Et voi olla joutumatta pulaan, jos menosi ovat suuremmat kuin tulosi.
9. Et voi kehittää lujamielisiä ja rohkeita ihmisiä poistamalla aloitemahdollisuudet ja vapauden.
10. Et voi pysyvästi auttaa ihmisiä tekemällä heidän hyväkseen mitä he itse voisivat ja mitä heidän tulisi omaksi hyväkseen tehdä.

LÄHETTÄJÄ HANNA LUOTILA.

Helmikuun 20 p:nä kuoli Kuusankoskella lähettäjä Johanna Luotila vähän yli 67 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt lokakuun 12 p:nä 1882 Kymintehtaalla. Käytyään kansakoulun ja kartutettuaan sen jälkeen tietojaan itseopiskelulla hän tuli yhtiön palvelukseen Kymintehtaan Selluloosatehtaan konttoriin tammikuun 7 p:nä 1898, ollen silloin vasta 15-vuotias. 10 vuoden kuluttua eli v. 1908 hänet siirrettiin Kymintehtaan Paperitehtaan konttoriin, missä hän sitten työskenteli yhtäjaksoisesti kuolemaansa saakka, toimien vuodesta 1921 lähtien lähettäjänä.

Näi Luotila ehti suorittaa harvinaisen pitkän päivätyön yhtiömme palveluksessa, kokonaisa 52 vuotta. Esi-merkillisen uskollisesti, tunnollisesti ja tarkasti hän teh-
täväänsä hoiti. Täysin ansaittu oli siten se kultainen ansiomerkki, jonka hän tammikuun 6 p:nä 1948 työnantaja-
altaan sai näkyväksi tunnustukseksi täsmän 50 vuotta kestäneestä palveluksesta.

Nuoremmalla iällään kuului näi Luotila nuoris- ja raittiusseuraan toimien jonkin aikaa sihteerinä. Lisäksi hän osallistui kuoro- ja laulajien toimintaan, laulaen ensin Segerhornin ja myöhemmin noin 10 vuoden ajan Kaiku-kuorossa. Näyttämöilläkin hänet usean kerran nähtiin, pääasiassa emännän osissa.

Luonteeltaan oli näi Luotila rauhallinen ja hillitty sopeutuen hyvin ympäristöönsä. Hän oli sekä esimiestensä että työtoveriensa keskuudessa pidetty, joten häntä tullaan kauan kaipauksella muistelevaan.

KIRVESMIES OSKAR UTTI.

Maaliskuun 8 p:nä kuoli Kuusankoskella kirvesmies Oskar Utti. Hän oli syntynyt maaliskuun 17 päivänä 1897 Valkealassa. Yhtiön palveluksessa hän oli yhtiömit-
taisesti vuoden 1926 maaliskuusta lähtien, jolloin tuli Kymintehtaan Rakennusosastolle, missä aluksi työskenteli
kivimiehenä ja myöhemmin kirvesmiehenä kuolemaansa asti. Utti oli tunnollinen ja pidetty niin työpaikallaan kuin muuallakin.

KEITTÄJÄ K. E. LYYTIKÄINEN.

Maaliskuun 1 p:nä kuoli Kuusankoskella Kymintehtaan Selluloosatehtaan I keittäjä Kalle Evert Lyytikäinen. Hän oli syntynyt Heinolassa toukokuun 31 p:nä 1901, joten hän kuollessaan oli vasta vajaan 49 vuoden ikäinen.

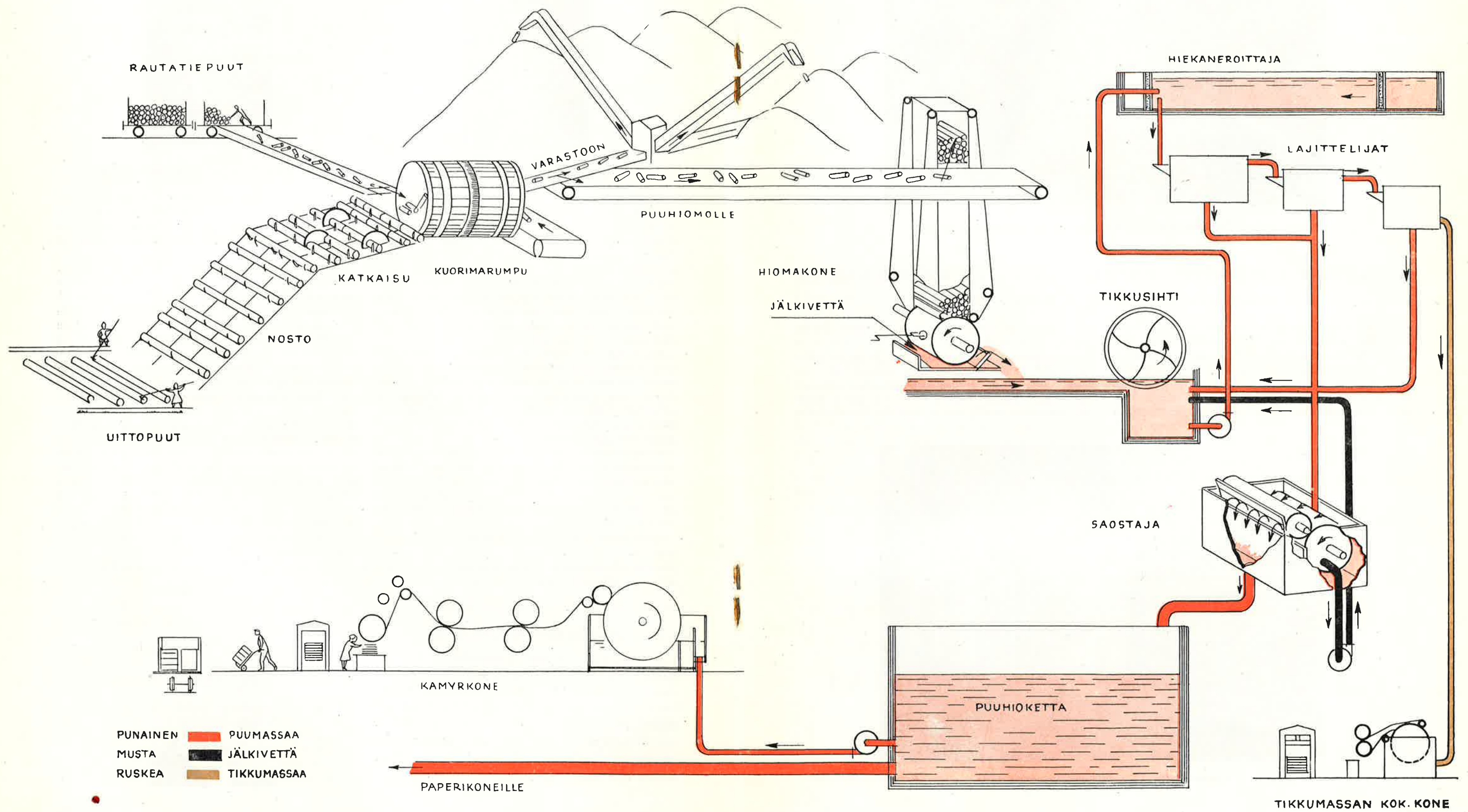
Lyytikäinen tuli yhtiön palvelukseen huhtikuun 19 p:nä 1922 Kuusankosken Keskuspuutarhaan, missä hän työskenteli kahteen otteeseen yhteensä noin 9 vuotta. Lokakuussa 1931 hän siirtyi Voikaan Puutarhaan, mutta oli siellä vain vähän yli kuukauden, palaten sitten takaisin aikaisempaan työpaikkaansa herosmieheksi. Viiden vuoden kuluttua hän vaihtoi ammattia, tullen Kymintehtaan Selluloosatehtaan keittäjäksi, missä toimi ensimmäisenä keittäjänä kuolemaansa saakka.

Lyytikäinen oli ahkera mies, joka parhaansa yrittäen huolehti suuren perheensä toimeentulosta. Ylitöinäin hän aikoinaan yksin rakensi oman talon, joka perheen kasvaessa kuitenkin osoittautui liian pieneksi. Se myytiin ja muutettiin vuokrahuoneiksi, sillä tarkoituksena oli saada uusi tilavampi rakennus, jota varten oli hankittu piirustukset ja jonka perustustyöt Lyytikäinen aloitti juuri ennen sotia. Pohja tulikin jo kaivetuksi, mutta joutuessaan välirauhan jälkeen uudelleen sotaan Lyytikäinen myi tontin. Sodan päätyttyä ryhdyttiin jälleen toimenpiteisiin oman talon aikaansaamiseksi, mutta puuha raukesi Lyytikäisen kuoleman takia.

Lyytikäinen omasi musikaalisia taipumuksia, mitkä ovat periytyneet hänen lapsilleenkin.

Puun kuoriminen ja puuhiokkeen valmistus.

Liittyy lehden alkupuolella olevaan kirjoitukseen.

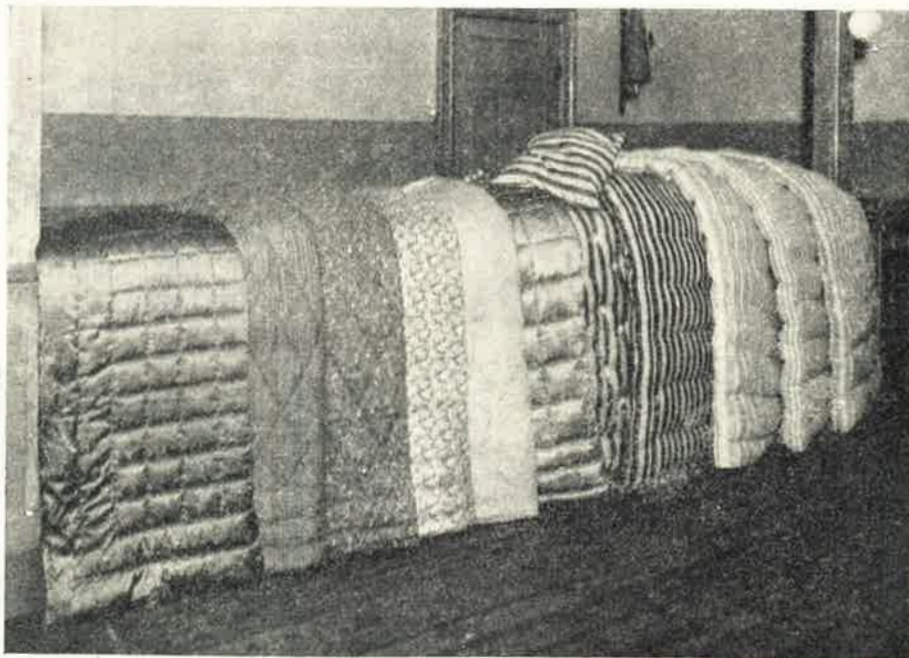
Kurssien päättäjäistilaisuus Kuusankosken Seuratalossa.

Viisaasti säästeliäs nainen valmistaa itse sen, mikä kannattaa.

Patjojen ja vanupeitteiden valmistus hauskaa ja tuottoisaa.

Yhtiömme sosiaaliosastojen toimesta pidettiin vuodevaatteiden valmistuskurssit Kuusankoskella 31. 1.—10. 2. 50 ja Voikaalla 6. 3.—17. 3. 50. Molemmilla kursseilla toimi ohjaajana talousopettaja Pirkko Riihiäho. Pääpaino kursseilla pantiin patjojen ja vanupeitteiden valmistukseen, mutta myös vuodeliinojen ompelemisessa ja somistamisessa saatiin ohjausta, josta huolehti

käsityöopettaja Taimi Kekäläinen. Kurssien päättäjäisten, joista oheiset kuvat on näpätty, yhteyteen oli koottu kursseilla valmistettuja töitä kurssiövereidennähtäväksi. Komea rivi patjoja ja peitteitä kertoi taidosta, joka näin lyhyen ajan puitteissa pystytään hankkimaan, kunhan vain on innostunut asiaan. Kurssien opettajalta saatiin kuulla, että itse valmistaessaan

Kuusankosken kursseilla valmistuneita töitä.

Voikaan kurssilaiset aikaansaannoksineen.

voi peitteestä laskea tekopalkkaiseen 800 mk ja patjoista 800—1.000 mk riippuen siitä, ovatko tarpeet ulkolaisia vai kotimaisia. Iloisin ja tyytyväisin mielin todettiin, että nyt hankitusta taidosta on myös suurta taloudellista hyötyä.

Voikaan tehtaalla on ommeltu pukuja.

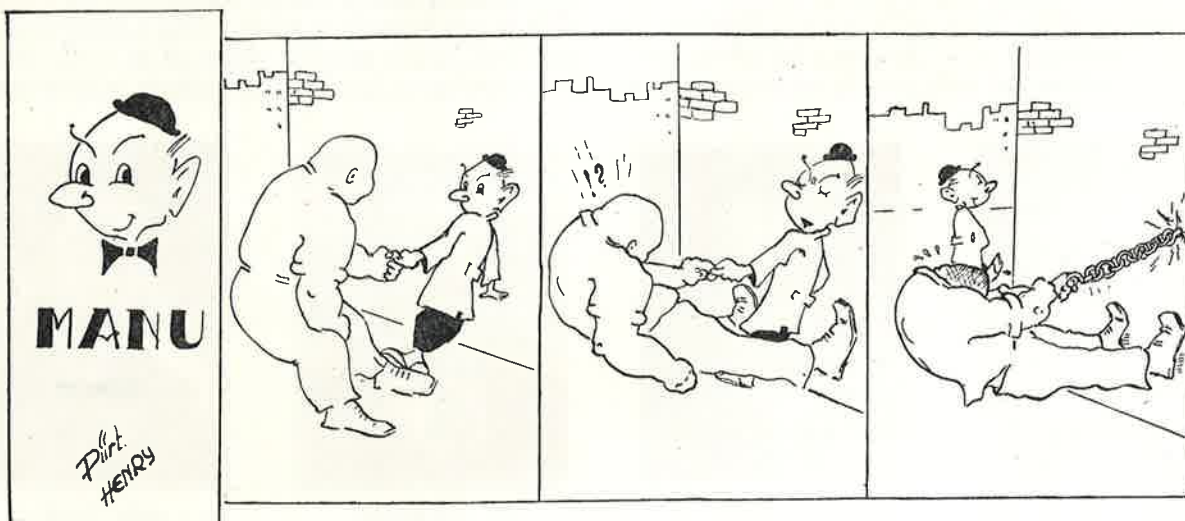
(Pukuompelukurssi aikana 20. 2.—3. 3. -50).

Voikaan tehtaalla naisväki on todella käynyt ahkeraksi. Koko kevättalvi on aherrettu kursseilla. Rohkeasti käytiin käsiksi jo hivenen taitoa vaativaan pukujen ompeluunkin. Eivätkä ne kaksi viikkoa, jotka tämän kurssin merkeissä aherrettiin, menneenkään hukkaan, siitä olivat todisteena ne monet puvut, joita lopetta-

jaisissa 3. 3. osanottajat esittelivät oikein mannekiineina. Suurin osa puvuista oli kevyitä pumpulipukuja, mutta oli joukossa vaativia villakangaspukujakin. Puseroita, hameita, esiliinoja, lastenmekkoja ja urheilupukuja oli ommeltu. Saipa eräs tyttönen tämän kurssin tuloksena oman äidin ompeleman hauskan takkia lakkiyhdistelmän.

Kurssien opettajana toimi maatalouskerhoneuvoja Kerttu Löytty apunaan osan kurssiajasta käsityöopettaja Oksanen. Innostus oli suuri koko kurssiajan, ja kesken väitettiin kurssien loppuneen.

Kevätkankaatten saavuttua onkin suunniteltu pidettäväksi vielä kevään kuluessa toiset pukuompelukurssit.

MERKKIPÄIVÄ

KYMINTEHTAALLA.

75-VUOTIAITA.

Varastomies Samuel Oksanen, Kymintehtaan Rakennusosastolta, 12. 6. 50. Hän on syntynyt Jaalassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli vuoden 1902 alussa Kuusankosken Selluloosatehtaalte kuusenvuolijaksi urakkatyöhön. Tuoreista kuusista sai silloin 80 p/m³ ja kuivista 60 p. Keväällä samana vuonna Oksanen siirtyi kuulamiehen apulaiseksi. Palkkaa maksettiin 12 tunnin työpäivästä 2 mk. 40 p. Tässä työssä hän oli vuoteen 1910, jolloin hänestä tuli keittäjä Kymintehtaan Selluloosatehtaalte. Vuonna 1918 hän siirtyi Rakennusosastolle, ensin koskityömaalle Kuusankosken puolelle ja myöhemmin Voikaalle. Näillä työmailla toimi Oksanen "lapiojääkäriinä" ja sepelimityllä ja sittemmin laastintekijänä. Nykyisin hän työskentelee Kymintehtaan Rakennusosastolla Voikaan asuntokorjauspuolen varastomiehenä. — Oksanen on innokkaasti ottanut osaa kävelyharrastuskilpailuihin. Sopii nuorempienkin yrittää kävellä hänen rinnallaan, jos luulevat olevansa kävelijöitä. Ahkeran työn tuloksena näkyy Kuusankoskella oma talo ja hyvin hoidettu puutarha. Oksanen on aktiivisesti ollut mukana oman ammattialansa järjestötoiminnassa. "Puhumalla asiat selviävät, ei pyörimisellä", on hänen iskulauseensa.

Laturi Viktor Lindén, Kymintehtaan Rakennusosastolta, 24. 6. 50. Hän on syntynyt Lappträskissä ja tullut yhtiömme palvelukseen ensimmäisen kerran 14. 11. 1906. Muutamia katkoja lukuunottamatta hän on siitä lähtien uskollisesti palvellut yhtiötä. Lindén oli jo 10-vuotiaana pojanvesana lähtenyt kotiaan, ollen ensin paimenena ja myöhemmin kivityömiehen ammatin harjoittajana aluksi yksityisten rakennuksilla, kunnes v. 1906 tuli yhtiömme palvelukseen.

60-VUOTIAITA.

Työläinen Anna Elina Virtanen, Kymintehtaan Ulkotoyosastolta, 18. 3. 50. Hän on tullut yhtiön palvelukseen joulukuun 16 p:nä 1925 Kymintehtaan Paperi-

tehtaalte massan mättäjäksi hollanteriin. Neljä vuotta myöhemmin hän erosi ja palasi vasta 2. 5. 1939 takaisin, sillä kertaa ikkunanpesuun Kymintehtaan Paperitehtaalte. Työskenneltiin sitten noin 3 vuotta ratojen lakaisijana samalla osastolla hän siirtyi Kuusankosken Paperitehtaalte siivoojaksi n.s. pussifirmaan ja siivoili siellä aina maaliskuun 16 päivään 1948 asti, jolloin siirrettiin Kymintehtaan Talousosastolle. Parin kuukauden kulltua tapahtui jälleen työpaikan vaihdos hänen jouduttuaan ruukin tekijäksi Asunto-osastolle. Tämän vuoden tammikuun 2 päivästä hän on sitten ollut nykyisessä toimessaan sekatyöläisenä Kymintehtaan Ulkotoyosastolla, missä hän työskentelee yhtä uutterasti kuin edellisissäkin työpaikoissaan. — Anna Virtasen vapaa-ajan harrastukset ovat rajoittuneet, kuten yleensä ansioitien, niin tiiviisi kodin piiriin, ettei muille harrastuksille ole juuri nimeksikään jäänyt aikaa.

Veturinkuljettaja Ilo Nieminen, Kuusankosken—Voikaan Rautatieltä, 9. 6. 50. Hän on syntynyt Iitin pitäjän Kuusanniemen kylässä Koskelan talossa, jonka aikoinaan omisti Niemisen isoisa. Talo, joka myöhemmin myytiin yhtiölle, sijaitsi paikalla, jossa nykyisin on Kuusankosken Sahan raaminaulaamo. Nieminen on tullut yhtiön palvelukseen v. 1904, siis 14-vuotiaana, kuusen vuoluun Kuusankosken tehtaalte, mutta muutti jo v. 1905 Helsinkiin viilaajanoppilaaksi. Hän palasi kuitenkin 5. 5. 1907 takaisin yhtiön palvelukseen, sillä kertaa Kuusankosken Sahalle lautojen mittajaksi, ja toimi myöhemmin lämmittäjänä ja höyrykoneenhoitajana. Sahalta hän siirtyi v. 1915 Kuusankosken Korjauspajalle nuoremaksi viilaajaksi ja nimitettiin v. 1917 veturinkuljettajaksi, jääden kuitenkin edelleenkin korjauspajan kirjoihin. Aluksi hän kuljetti selluloosapuita Saksanahon puolelta tehtaille, mutta suoritettuaan v. 1927 valtionrautateitten veturinkuljettajan tutkinnon, joutui matkustajajunia kuljettamaan ja on tätä tehtävää kiitosta ansaitsevalla tavalla hoitanut jo yli 20 vuotta. Lisäksi mainittakoon, että hän on palvellut yhtiötä jo 43 vuotta ja että hänen tyttärensä jo neljännessä polvessa palvelee samaa

Samuel Oksanen.

Anna Virtanen.

Ilo Nieminen.

Juho Lieri.

Juho Lanto.

Johannes Strid.

Otto Turkkila.

Martti Konga.

yhtiötä. Koska Niemisen työ on ollut pääasiallisesti vuorotyötä, on se vienyt hänen aikansa melkein kokonaan, niin ettei seura- ym. toiminnalle ole jäänyt aikaa laisinkaan. Puutarhanhoitoa ja valokuvausta on sen sijaan tullut harrastetuksi hyvällä menestyksellä.

Kirvesmies Juho Lieri, Kymintehtaan Rakennusosastolta, 15. 6. 50. Hän on tullut yhtiön palvelukseen 13. 1. 1922 ja on siitä lähtien yhtäjaksoisesti palveluksessa ollut. Lieri on rakentanut itselleen talon ja muokannut sen ympärille puutarhamaan, jota vapaa-aikoinaan hoitelee.

Linja-asentaja Johannes Lanto, Kymintehtaan Sähköosastolta, 20. 6. 50. Julkaisimme Lantosta esittelyn lehtemme viime numerossa sarjassa "Miehiä työnsä ääressä", johon viittaamme.

Hevosmies Johannes Strid, Kymintehtaan Talousosastolta, 20. 6. 50. Hän on syntynyt Hartolassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran v. 1923 Kymintehtaan—Kuusankosken Talousosastolle. Sen jälkeen hän on työskennellyt useilla eri osastoilla Voikaan, Kymintehtaan ja Kuusankosken tehtailla. Hevosmieheksi Kymintehtaan Talousosastolle hän siirtyi 1. 1. 1949. Strid tunnetaan työtoveriensa keskuudessa hiljaisena ja rauhallisena miehenä.

50-VUOTIAITA.

Kirvesmies Otto Turkkila, Kymintehtaan Rakennusosastolta, 2. 5. 50. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1922 Voikaan Rakennusosastolle ja onkin siitä lähtien pieniä katkoja lukuunottamatta palvellut yhtäjaksoisesti, ensin Voikaalla ja 30. 1. 1945

lähtien nykyisellä osastollaan. Jo 16-vuotiaana oli Turkkila lähtenyt kotoaan Valkealasta leipäänsä ansaitsemaan, kierrellen aluksi urakoitsija Espon rakennusmiesten mukana suorittamassa rakennustöitä yksityisille ja saaden tällöin hyvää harjoitusta ammattiinsa. Nuorempana oli Turkkila innokas hiihtäjä, josta näkyvänä todistuksena ovat monet palkinnot. Voikaan tehtaan palokuntaan kuului Turkkila 15 vuotta, mutta erosi siitä siirtyttyään v. 1945 työhön Kymintehtaan. Kuusankosken Kirkkokuoroon hän on kuulunut useita vuosia.

Rouva Hilja Maria Herranen, Kymintehtaan Talousosastolta, 11. 5. 50. Hän on syntynyt Heinävedellä. Mieheensä kuoltua hän tuli yhtiön palvelukseen heinäkuussa 1949 aluksi Kymintehtaan Varastolle. Nykyisin hän työskentelee yhtiön sairaalassa. Rva Herranen oli aikoinaan mukana nuorisoseuratyössä ja kuorotoiminnassa ja myöhemmin on marttatyö kuulunut hänen harrastuspiiriinsä.

Hylykypaperin jauhaja Lydia Jämsä, Kymintehtaan Paperitehtaalta, 15. 5. 50. Hän on syntynyt Haukivuorella ja tullut yhtiön palvelukseen 17. 8. 1945 samaan työhön, jossa hän nykyisinkin on.

Sekatyömies Martti Konga, Kymintehtaan Paperitehtaalta, 21. 5. 50. Hän on syntynyt Mäntyharjussa. Yhtiön palvelukseen hän tuli 17. 1. 29. Oltuaan työssä m.m. Ky—Kuu Puutarhassa hän siirtyi v. 1932 nykyiselle osastolleen, missä on työskennellyt m.m. myllärinä ja rasvamielenä. Kongan vapaa-ajan harrastuksiin kuuluvat kalastus, metsästys ja puutarhanhoito.

Muurari Oiva Emil Muuronen, Kymintehtaan Rakennusosastolta, 31. 5. 50. Hän on syntynyt Virolahdella.

Oiva Muuronen.

Adolf Koskivuolle.

Juhana Luoranen.

Paavo Loijas.

Julius Pulliainen.

Albin Väisänen.

Yhtiön palvelukseen hän tuli 10. 3. 19, ensin Kymintehtaan Rakennusosastolle. Oltuaan välillä Kymintehtaan Puuhiomossa ja Kymintehtaan Korjauspajalla hän siirtyi v. 1928 takaisin rakennusosastolle, missä siitä lähtien on työskennellyt. Virolahdella ollessaan Muuronen harjoitti verkkokalastusta Suomenlahdella isänsä toverina, ja syntymäseudullaan hän myös sai alkuinnostuksen urheiluun, harrastaen painia ja hiihtoa, joista viimeksimainittu on aina ollut hänen "leipälajinsa", eikä ihmeikään, sillä naapurina ja innoittajana oli sellainen tekijämies kuin Jussi Niska. Paljon onkin Muuroselle ehtinyt kertyä palkintoja niistä monista kilpahuilhoista, joihin hän on osallistunut.

Paperinlajittelija Tyyne Hokkanen, Kymintehtaan Paperitehtaalta, 14. 6. 50. Hän on syntynyt Ristiinassa. Yhtiömme palvelukseen varastoapulaiseksi Sähköosastolle hän tuli v. 1918. Työskenneltyään sen jälkeen vuosina 1922—25 Selluloosatehtaalte hän siirtyi nykyiselle osastolleen paperinlajittelijaksi, missä toimessa edelleenkin on. Hänen mieliharrastuksiaan on retkeily.

VOIKAALLA.

70-VUOTIAITA.

Kirvesmies Adolf Koskivuolle, Rakennusosastolta, 9. 6. 50. Kun Koskivuolle 1. 1. 50 tuli olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa, julkaisimme hänesä henkilötietoja lehtemme viime vuoden joulunumerossa, johon viittaamme.

Koneviilaaja Edvard Hasu, Korjauspajalta, 13. 6. 50. Hasusta julkaisimme henkilötietoja samassa numerossa kuin Koskivuolteenakin sen johdosta, että Hasu tuli 7. 1. 50 olleeksi 45 vuotta yhtiömme palveluksessa.

60-VUOTIAITA.

Hevosmies Juhana Luoronen, Talousosastolta, 19. 5. 50. Hän on syntynyt Mäntyharjussa, jossa myös vietti lapsuutensa ajan. 20-vuotiaana hän sitten muutti Kotkaan, missä työskenteli Norjan Selluloosatehtaalte, sata-matoissa ja hevosmiehenä Kotkan Tukkauppa Oy:ssä. Vuonna 1916 hän palasi takaisin kotiseudulleen ja ryhtyi viljelemään ostamaansa pikku tilaa. Parin vuoden kuluttua hän kuitenkin jälleen muutti alaa ja tuli v. 1918 työhön Voikaan tehtaalte Ulkotyöosastolle. Nykyisessä toimessaan hevosmiehenä hän on ollut vuodesta 1922 lähtien. — Vapaa-aikansa on Luoronen uhrannut miltei yk-

sinomaan kodilleen. Oman talon hän rakensi jo v. 1926. Silloinkin oli asutuspula huutava ja oman talon saaminen oli suuri asia. Talo on tehty omin käsin iltaisin ja muina vapaa-aikoina. Nyt on sen ympärillä kaunis puutarha, jonka hoidossa vapaa-ajat nopeasti kuluvat. Nuorempana ollessaan kuului Luoranen työväenyhdistykseen.

Mestari Paavo Loijas, Paperitehtaalte, 3. 6. 50. Hän on syntynyt Ilomantsissa maanviljelijän poikana. Veljeksiä oli kaikkiaan seitsemän. Jo lapsena hän siirtyi Pitkärantaan. Siellä hän kävi kansakoulua, mutta meni kesken koulunkäynnin työhön rautatehtaalte, mestarin apulaiseksi malleja ottamaan, suorittaen samalla kansakoulun loppuosan iltakurssina. 14-vuotiaana hän palasi kotiin ja teki kotitöiden ohella myös metsätöitä, kunnes 16-vuotiaana meni Harjun Paperitehtaalte työhön, joutuen miltei heti lähtemään Venäjälle hoitamaan Hallan ja Enso-Gutzeitin ostamien puiden kuljetusta Suomeen. Venäjällä viettämänsä talven aikana hänellä oli tilaisuus tutustua kansan elämään ja tapoihin Rukajärven ja Repolan seuduilla. Voikaan Paperitehtaalte Loijas tuli 18. 4. 1915. Ensinnä hän toimi muutaman kuukauden rullamiehenä ja siirtyi sitten silinterimieheksi. Vuonna 1919 hänet nimitettiin koneenhoitajaksi ja v. 1930 mestariksi. Mestari Loijas on tarmokas mies, jolle työ on ollut mieliharrastusta. Innostus ja opinhalu ovat vieneet häntä eteenpäin ammatissaan. Vapaa-aikoinaan hän on harrastanut varsinkin metsästystä, mutta myös kalastusta. Suojeluskuntaan hän kuului lääkintämiehenä. Myös urheilutoimintaan hän on osallistunut ja saanut palkintoja, erityisesti ampumahiihdossa. Ja lopuksi mainittakoon, että mestari Loijakselle on viime keväänä valmistunut upea ajanmukainen talo, jota ei sitäkään ole leikiten saatu, vaan on se suuren aherruksen tulos.

Tikkusihtimies Julius Pulliainen, Puuhiomolta, 9. 6. 50. Hän on syntynyt Suomenjoella. Työskenneltyään ensin maataloustyömiehenä meni Pulliainen v. 1920 Kymmin Oyn Iisveden Sahan palvelukseen. Voikaalle hän tuli v. 1923, ollen aluksi Paperitehtaalte hollanteriosastolla. V. 1943 hän siirtyi Puuhiomon tikkusihtiosastolle ja onkin sitten jatkuvasti työskennellyt siellä. Työssään sanoo Pulliainen aina viihtyneensä hyvin. Vapaa-aikojen harrastuksista on kalastus mieluisin.

50-VUOTIAS.

Pakkaaja Albin Väisänen, Selluloosatehtaalte, 3. 5. 50. Hän on syntynyt Virtasalmella maanviljelijän poikana. Hoidettuaan isänsä apuna kotitilaa vuoteen 1923 hän lähti ansiotyöhön ja tuli tällöin Kymmin Oyn palvelukseen Voikaan Selluloosatehtaalte, missä hän sitten on jatkuvasti työskennellyt. Oltuaan aluksi sekalaisissa töissä hän on toiminut pakkaajana yli neljännesvuosisadan. Vapaa-aikoinaan on Väisänen rakentanut oman pienen talon ja kotiaskareissa ne vapaa-ajat nykyisinkin kuluvat.

Älä sääli itseäsi! Se on ylpein ja kaunein väisäus maailmassa. Eläköön se ihminen, joka ei valita! Elämällä on vain kaksi muotoa: lahota tai palaa. Pelkurit tai ahneet valitkoot edellisen, rohkeat ja anteliaat jälkimmäisen.

Maksim Gorki.

®Högforsin Tehdas

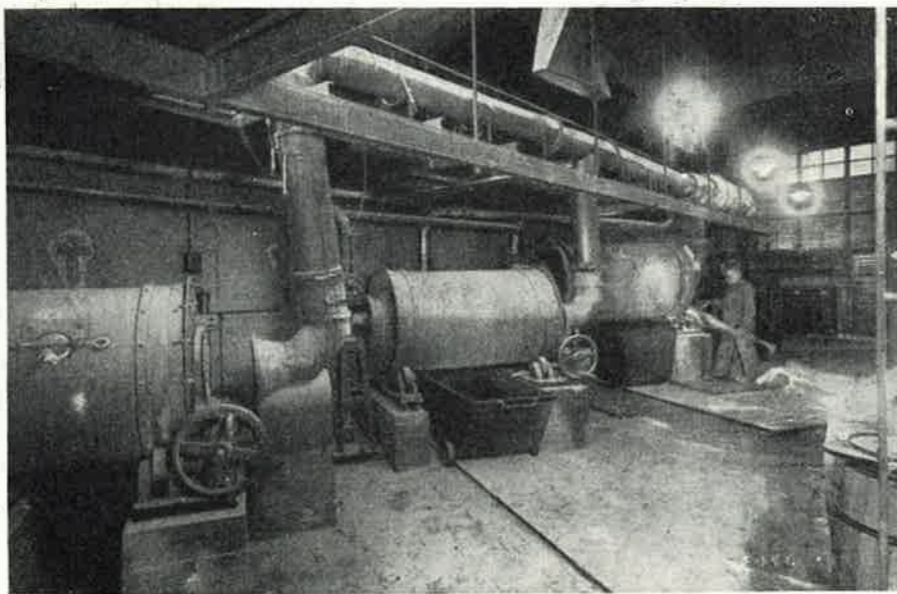
Valuraudan emaljoinnista.

Kuten tunnettua, käytetään valurautaa moniin erilaisiin tarkoituksiin ja sellaisena on se alttiina kemiallista laatua olevalle kulutukselle. Niinpä tulee valurautaesineistä esimerkiksi santeettitarvikkeita, keittiöastioita ja laitteita kemialliselle teollisuudelle, joihin ei ole kohdistunut vain ilman hapen kuluttava (ruostuttava) vaikutus, hapettumisilmiö eli palamisilmiö, vaan myös monien muiden valuraudalle vahingollisten aineiden vaikutus. Kun nyt ruosteen muodostuminen ja ruosteiset pinnat eivät ole toivottavia ja kun kyseiset esineet voivat jopa tulla kelpaamattomiksi, lienee lähellä ajatus peittää ao. pinnat suojelevalla kerroksella, emaljilla. Tällä menetelmällä on lisäksi se etu, että käsitellyt esineet tulevat hyvin siisteiksi.

Emalji on metallisella pinnalla sekä fyysikaalisessa että kemiallisessa suhteessa lasimasan kaltainen. Se on ranskalainen nimitys sulalle

lasille ja merkitsee kevyesti juoksevaa, useimmiten metallioksidoilla värjättyä läpinäkyvää tai läpinäkymätöntä lasia.

Emaljoimistaito on ikivanha. Alkunsa se on saanut Egyptistä. On tunnettua, että jo muinaisaikoina käytettiin jalokivikoruja ja että niiden syvennykset oli täytetty emaljimassalla. Vanhin emaljikoru, rannerengas (solukkumosaikkia) kuului Egyptin kuningatar Aohotepille 1700 e.Kr. Meidän ajanlaskumme alussa oli emaljoimistaito tunnettu vanhassa Rooman valtakunnassa. Yhdennellätoista ja kahdennellätoista vuosisadalla oli taide-emaljointi Ranskassa ja Saksassa korkealla tasolla. Mutta vasta seitsemäntoistasataluvulla saavutettiin eräänlainen emaljoimistekniikka. Kohokuva-
toissa siveltiin tasaiset esineet erivärisillä emaljeilla ja saavutettiin loistavia tuloksia. Oli tietysti paljon helpompaa sulattaa emalji taideko-

Emaljin pyöriviä sulatusuuneja.

Emaljin jauhatusmyllyt.

rujen syvennyksiin ja uurteisiin kuin tasopinnoille. Metalli pysyy kiinni syvennyksissä puhtaasti mekaanisesti, sitä vastoin emaljin tasopinnoilla täytyy sitoutua kiinni metallialustaan.

Emaljin kokoomus on riippuvainen metallialustasta ja siitä tarkoituksesta, mihin esinettä käytetään. — Enemmän tai vähemmän tarkoituksenmukaisia emaljikokoomuksia saavutettiin lukuisilla ja aikaakuluttavilla kokeilla.

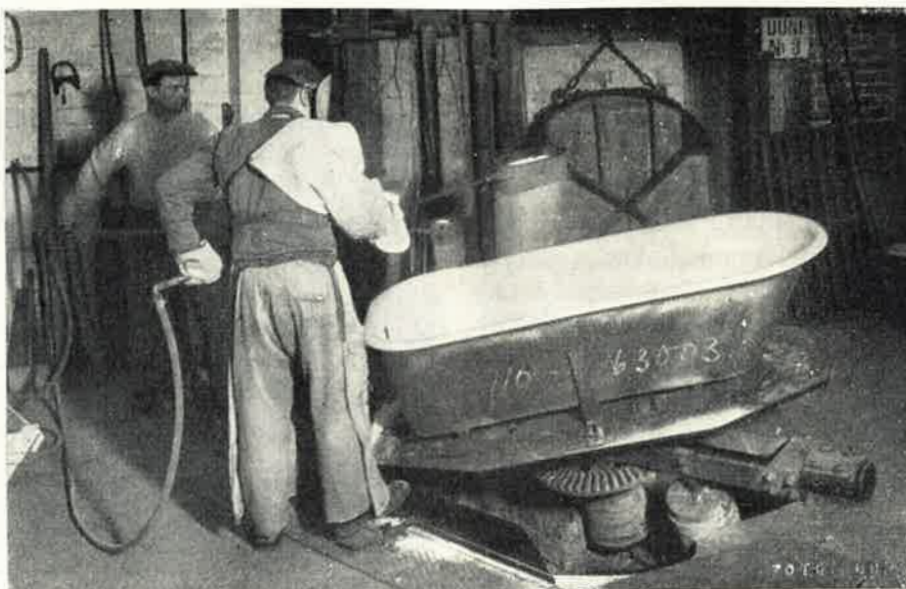
Vielä tänään on emaljinpolttokoe huomattava tekijä, huolimatta siitä, että lukuisia kaavoja ja taulukkoja laskuja varten on saatavissa.

Suhteellisen myöhään tuli käyttöön raudan emaljoiminen. Vasta 18-sataluvulla alkoi valuraudan jalostaminen emaljipäälyksellä. Yhdeksänsäntoista vuosisadan keskellä seurasi peltin ja takoraudan emaljointi. Aluksi emaljoitiin ainoastaan astioita jokapäiväistä käyttöä varten, kuten esim. patoja. Myöhemmin mentiin askel eteenpäin ja emaljoitiin myös saniteettitavaroita ja kemiallisia laitteita.

Kuten tunnettua, muodostaa emaljimassan useat raakakemikaalit, jotka sulatusprosessissa muodostavat uusia kemiallisia yhdistyksiä.

Pohjusemaljilla maalataan patoja.

Kylpyammeen emaljointi paineilmasirottimella.

Pääaineosan emaljissa muodostaa piihappo. Jotta kuitenkin emaljia teknillisesti mahdollisissa rajoissa voitaisiin sulattaa, täytyy muita aineita lisätä, tämä myös siksi, että saataisiin toivotut fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet. Jos sekoitetaan määrättyjä paljouksia kvartsia, maasälpää, boraksia, soodaa ja salpietaria pulverimuodossa, niin saadaan sulattamalla lasitus, joka on täydellisesti läpinäkyvä. Eräissä tapauksissa ei tätä läpinäkyvää lasia voi sellaisenaan käyttää ilman värioksidilisäystä. Kun tässä on kysymys valuraudan emaljoinnista, jonka fysikaaliset ominaisuudet vaihtelevat tietyissä rajoissa, niin täytyy myös emaljin fysikaalisten ominaisuuksien vaihdella niiden sisällä. Mutta emaljin fysikaaliset ominaisuudet ovat riippuvaiset käytetyistä raaka-aineista ja siten saadaan jokaiselle kemikaliolle ylä- ja alaraja.

Emaljin sulatus tapahtuu seuraavalla tavalla: Raaka-aineiden huolellisen sekoittamisen jälkeen täytetään pyörivä uuni massalla. Lämpötila uunissa on 800—1000° välissä. Sisäänpannut sekoitus muodostaa ensinnä rakeisen massan, jossa on pieniä onteloita, jotka vaikuttavat voimakkaasti eristävästi.

On sen takia, tässä sulatteen ensimmäisessä olotilassa, levittämällä massaa suurennettava pintaa. Sitten seuraa helposti sulavien kemikaalien kuten boraksin ja salpietarin osittainen sulaminen. (Boraksi luovuttaa kidevetensä.)

Helpommin ja vaikeammin sulavien ainesosien erottautuminen pitäisi mikäli mahdollista tietysti estää. Sitä mukaa kuin sulatusprosessi edistyy, häviää erottautumistaipumus. Kaasunkehitys lakkaa ja sulate juoksee rauhallisemmin. Jos kaikki kvartsi ja maasälpä on täydellisesti sulanut toisten panososien kanssa, niin muodostuu homogeeninen massa. Riippuen emaljimassan kokoonpanosta on se helpommin tai vaikeammin juoksevaa. Jatkuva sulatteen kuumanapittäminen johtaa siihen, että emalji tulee liian lasimaiseksi, ja erityisesti sulatettaessa valkoemaljia syntyy fluorihäviöitä (valkoiseksi värjäävän aineen häviöitä) ja emalji tulee läpinäkyvämmäksi. Mutta sulatusprosessi vaatii myös tietyn ajan. Jos emaljisulatus on suoritettu lyhyehkössä ajassa korkeassa lämpötilassa, niin ei ole mahdotonta, että tässä lasi muodostavassa massassa kvartsi ja maasälpä ovat ainoastaan mekaanisesti sekoittuneet. Emalji muodostuu tässä tapauksessa sekoituksesta, jossa helposti sulavien aineiden sulatessa on vain mekaanisesti sekoittuneita vaikeasti sulavia ainesosia. Tässä tapauksessa voi syntyä virheellisyyksiä valmista emaljia käytettäessä. Laajeneminen voi tulla suuremmaksi kuin mitä on laskettu, haponkestävyys saattaa pienentyä ja rakennemuutokset ovat mahdollisia.

Juokseva emaljimassa kaadetaan sulatusuunista vesiastiaan, jossa se granuloituu (tulee

rakeiseksi). Kuivatuksen jälkeen jauhetaan valmiiksi granuloitu emalji porsliinilla vuoratuissa rummuissa. Samanaikaisesti emaljin kanssa lisätään uuniin määrätty määrä vettä ja savea, ja riippuen emaljin laadusta myöskin värioksiideja. Kun toivottu jauhatushienousaste on saavutettu, on emaljimassa valmis sivel-täväksi huolellisesti hiekkapuhalluksella puhdistetuille valurautapinnoille. — Jauhe-emalji jauhetaan kuivana ja käytetään porsliinimaljoituihin kylpyammeisiin. Ennen esineiden peite-emaljointia voidaan käyttää kahta eri laatua olevaa pohjusemaljia, nimittäin joko sulatepohja tahi hehkutepohja.

Valurautaesineitä emaljoitaessa ei pohjusemaljien tarkoituksena ole ainoastaan muodostaa kiinteä sidos raudan ja emaljin välissä, vaan täytyy sen myös olla eristäjänä hiilipitoisen valuraudan ja emaljin välillä. Pohjusemalji tulee poltossa huokoiseksi ja hehkutettaessa valuraudassa muodostuvia kaasuja läpäiseväksi. Jauhe-emaljoinnissa käytetään sulatepohjaa.

Amme-emaljoinnissa pohjusemaljin sivelemisen, kuivaamisen ja polttamisen jälkeen suunnataan hehkuvaan ammeeseen emaljipulveri paineilmalla. Ruiskutusta jatketaan niin kauan kuin emalji kiinnittyy kuumaan ammeeseen, jonka jälkeen amme uudestaan viedään sisälle polttouuniin. Sama menettely uudistuu vielä muutaman kerran tarpeen mukaan.

Kosteamaljoinnissa käytetään hehkutepohjaa.

Riippuen esineiden muodosta päällystetään pohjusemalji upottamalla, valelemalla tai ruiskuttamalla ao. esineen pintaan. Esineet kuljetetaan kuivausuuniin poltettavaksi noin 900° C lämpötilassa. Pohjusemaljin polton jälkeen seuraa päällystys kostealla emaljilla, joka kuivutetaan poltetaan uunissa alemmassa lämpötilassa kuin pohjusemalji. Emaljiesineissä lasin hyvät ominaisuudet yhdistyvät raudan lujuuteen. Kaikkia toivomuksia emaljikokoomuksen suhteen ei saada asiallisimmistakaan toimenpiteistä huolimatta yhtäaikaan toteutetuksi. Haluttaessa hyvin iskuakestävää emaljia, on tyydyttävä tummempihin emaljipintoihin.

Emaljoidut esineet joutuvat useimmiten väärän, asiaa tuntemattoman käsittelyn kautta liian nopeasti käyttökelvottomiksi. Useimmissa tapauksissa on emaljoitujen esineiden puhdistaminen helppoa ja nopeaa. Lieden osat on puhdistettava kylminä lämpimällä vedellä kos-

tutettua riepua käyttäen. Puhdistuspulveria ja kemiallisesti syövyttäviä aineita on vältettävä. Keittoastioihin jääneitä ruoanjätteitä poistettaessa niitä joudutaan käsittelemään vähemmän hellävaraisesti. Luonnollisesti on muistettava, ettei pata unohdu kuumalle hellalle kuivumaan. Kylpyammeita ei pidä puhdistaa suolahapolla, kuten eräissä tapauksissa on tehty, vaan käytetään saippualluosta. Niitä ei myöskään ole pidettävä talon kaikenlaisten esineiden ja työkalujen jonkinlaisena varastopaikkana. Jos halutaan puhdistaa kiinni-istuneet tahrat, niin voidaan tähän käyttää hienoksijauhettua maasälpää.

Ennenkuin panemme loppupisteen, esitämme muutamia tietoja Högforsin emaljilaitoksesta, joka rakennettiin vuonna 1927. Alku oli vaatimaton, valmiin emaljitavaran vuosituotannon niukasti ylittäessä 50 tonnia. Nyt on laitoksessa 3 kivihiilellä ja 2 sähköllä lämmitettävää polttouunia sekä 3 pyörivää emaljin sula-tusuunia. Vuosituotanto käytössä olleilla 4:llä polttouunilla oli viime vuonna noin 1400 tonnia.

E. E.

Lentopalloverkon toiselta — ja toiseltakin puolelta.

Syöttö tänne — hyvin menee! — Ville, anna verkkole! — Se oli hieno! — Ha, ha, haa — niin sitä pitää, Kalle — eivätpä saaneet siihen palloon sormiaan!

Tähän tyyliin, mutta paljon railakkaammin, kävi mekastus ja huiske Seuratalossa tiistai-iltaisin, jolloin siellä pelattiin tehtaan osastojen välisiä lentopallisarjaa kahdeksan joukkueen voimin.

Verkko oli kiinnitetty poikki salin. Kuusi pelaajaa hyppi pallon perästä verkon tällä puolen ja toiset yhtä epätoivoisella vimmallä verkon tuolla puolella. Tuomari istui kuin jokin fakiiri verkon reunan tasalla tikapuiden päässä.

Lentopallisarja alkoi helmikuun 7. p:nä klo 17.30 ja jatkui siitä alkaen joka tiistai. Kunakin iltana pelattiin neljä ottelua. Kaikkiaan pelattiin 29 ottelua ja 21. 3. viimeiset. Alun alkaen starttasi 9 joukkuetta, mutta valimon apuosastojen piti luopua pelistä työsteiden takia. Konepaja, kpk 4 ja konttori alkoivat heti alusta voittojen sarjan.

Se vilske ja innostus, jolla lentopalloa on Seuratalossa pelattu, osoittaa, että tämä palloilu on myös sisäpalloluna erittäin hauska ja suosittu. Harrastus on lisäksi levinnyt naistenkin keskuuteen, kuten toisessa paikassa lehteä oleva kirjoitus osoittaa. Onpa saatu virkailijatkin liikkeelle tämän urheilun merkeissä. Keski-ikäisin on lähes 20 varsin kunnioitettaviakin ruumiin painoja saavuttanutta "setää" hyppinyt ja huutanut lentopalloilussa.

Högforsin hiihtoa talvella 1950.

Perheen koko voimalla hiihtelemme metsiä —

— ja samoilemme soita.

Toivikkeen hiihtomaja on saavutettu. Siellä saamme mehua, kahvia ja voileipiä pyhänseutuina.

Kulunut talvi on ollut oikein ihanteellinen hiihtäjien talvi. Lunta on ollut suorastaan ylenpalttisesti, varsinkin helmikuusta alkaen. Ja hiihdetty on myöskin samassa suhteessa eli toisin sanoen runsaasti.

Harrastushiihto aloitettiin tammikuun 15. päivänä hyvällä innostuksella. Sitä todistaa vihkoihin kertyneet yli 100 nimeä yhtenä päivänä. Se oli oikein hyvä startti. Harrastus ei tuntunut vähenevänkään, vaan edelleen parani helmikuun lopulle saakka, mutta maaliskuussa, vaikka säät olivat ihanteelliset, loppui "veto". Yhteenlaskettu hiihtojen määrä on kuitenkin 2724, joista jokainen suoritus on vähintään 10 kilometriä, joten harrastusta on ollut runsaasti. Kehitystä osoittaa sekin, että suoritusten määrä on toissa talvesta noussu 35 %. Edellisenä talvena ei lumen vähyiden takia järjestetty ollenkaan harrastushiihtoa, vaan keväällä harrastuskävely, joka sekin sai varsin runsaasti osanottajia.

Palkintojen arvonta suoritettiin maanantaina 20. 3. klo 16.30 konepajakoulussa urheilulautakunnan toimesta ja seuraavat ovat ne onnelliset, jotka pääsivät neljäksi vuorokaudeksi hiihtelemään Vuolenkoskelle keväisille aurinkoisille hangille: Leo Andersson, Arvo Asatala, Mikko Elvas, Raija Helenius, Sakari Ojanen, Anja Sarlin, Pentti Vaarasalo, Vilho Vikström ja perheenjäseninä Matti Jousisto ja Raija Saarelainen sekä urheilulautakunnasta Asta Luoto. Harrastusurheilusta puheenollen tulkoon vielä huomautettua, että harrastuskorttien palautus on aivan välttämätön, jotta asianomainen voisi tulla huomioiduksi palkintoarvonnoissa.

Muuta hiihtotoimintaa edustavat 11. 2. pidetyt Högforsin tehtaan hiihtomesätaruuskilpailut ja 11. 3. pidetyt osastojen väliset viestinhiihtokilpailut.

8-vuotias Raimo-poika kirjoittaa tärkeännäkönsä nimensä majan kirjaan. Pojalla on 9 suoritusta kirjassa.

Mestaruuskilpailuihin osallistui n. 40 hiihtäjää, mutta melkein puolet keskeytti erittäin epäonnistuneen ja vaikean hiihtokelin takia, kun eivät jaksaneet pysytellä viittätoista kilometriä suksien pohjien alla olevien korkeiden lumipaakkujen huipulla pystyssä. Mikko Elvas oli aivan omaa luokkaansa yleisessä sarjassa. Hän voitti yli 7 minuuttia seuraavaa kilpailijaa.

5×5 km viestinhiihto suoritettiin edullisemmissa sääsuhteissa. Seitsemän joukkuetta starttasi yht'aikaa taipaleelle. Konepajakoulun V. Hyytiäinen tuli ensitaipaleelta konttorin Risto Lundberg kannoillaan, ja sitä tietä kilpailu kävi loppuun saakka erittäin jännittävänä kärkipaikan vaihtuessa vuoroon toiselle, vuoroon toiselle joukkueelle. Mutta lopussa veti Mikko Elvas hyvällä suorituksellaan valimon apuosaston voittajaksi. Tätä hyvää suoritusta olivat Varalahti ja P. Salminen edellisillä taipaleillaan jo varmistaneet, joten selvä tuli. Hyvin hiihtänyt konepajakoulun I joukkue tuli toiseksi ja konepajan I joukkue kolmanneksi. Tulokset:

Yleinen sarja 15 km: 1) Mikko Elvas 1.16,45, 2) Risto Lundberg 1.23,01, 3) Sakari Ojanen 1.23,11, 4) Rainer Varalahti 1.24,23, 5) Erkki Kaiponen 1.25,37, 6) Arvo Astala 1.31,06, 7) Pentti Salminen 1.34,21.

Alle 21-vuotiaat 15 km: 1) Eero Puonti 1.23,19, 2) Risto Stenroos 1.25,34.

Alle 17-vuotiaat 10 km: 1) Markku Kanta-oxa 52,37, 2) Olavi Tuomisto 53,06, 3) Jukka Hakala 54,52.

Ikämiehet 15 km: 1) Toivo Lehtonen 1.28,20, 2) Vih-tori Lehto 2.21,20.

Naiset 5 km: 1) Vesa Luoto 52,41, 2) Kaarina Kul-tavirta 53,25, 3) Asta Luoto 54,28.

Viestinhiihtomestaruuskilpailut 5×5 km: 1) Valimon apuosastot 1.51,02, 2) Konepajakoulu I 1.54,35, 3) Konepaja I 1.55,12, 4) Konepaja II 1.59,42, 5) Rakennus-osasto 2.01,27, 6) Konttori 2.01,53, 7) Konepajakoulu II 2.03,37.

5-vuotias Reijokin on käynyt kolme kertaa Toivikkeen majalla.

Maalarimestari Gustaf Edvard Nilssonin jututtamassa.

Tämän lehden joulunumerossa haastattelimme Högforsin Tehtaan vanhinta miestä Erik Enqvistiä. Nyt kuljemme jälleen haastatteluaikeissa samaisessa Fagerkullassa, mutta tällä kertaa vievät askelemme kohden maalarimestari Gustaf Nilssonin sievää, punaiseksi maalattua rakennusta. Astellessamme Fagerkullan mäkeä ylös välähtää yht'äkkiä aatoksissamme, että Nilssonhan täyttää ensi kesäkuussa kahdeksankymmentä vuotta ja että hän on viime aikoina sairastellut. Siksi pelkäämme, että ehkä rasitamme häntä tällä haastattelulla, mutta lohduttemme tuntoamme sillä, että asiahan voi olla päinvastoin ja että haastateltavamme voi tulla iloiseksikin, kun menemme hänen luokseen.

Tuossahan se rakennus jo onkin. Seisomme tilavalla betoniportaikolla ja rapistelemme lumet pois kengistämme. Siirrymme sitten väliteiseen ja koputamme ovelle. Ystävällinen naisääni kehoittaa astumaan sisään. Noudatamme kehoitusta ja hieman hämmästyneenä haastateltavamme emännöitsijä ottaa meidät vastaan. Kerromme hänelle tarkoituksemme ja kysymme ääntä hiljentäen, onko maalarimestari Nilsson nyt sel-laisessa voinnissa, että häntä voisi haastattelulla rasittaa, mutta samassa kuulemme itse maalarimestarin reippaalta kuulostavan äänen kamarista ja mielemme on suuresti helpottunut. Siirrymme kamariin. Haastateltavamme makaa vuoteessa, mutta nousee vuoteen reunalle istumaan, kun kätelemme häntä. Se onkin

10 parasta: 1) Mikko Elvas 20,01, 2) Erkki Kaiponen 21,39, 3) Rainer Varalahti 21,43, 4) Pentti Salminen 21,53, 5) Risto Stenroos 21,57, 6) Pentti Heikkonen 22,13, 7) Pentti Harjula 22,27, 8) Lauri Grönholm 22,31, 9) Vesa Hyytiäinen 22,35, 10) Risto Lundberg 22,37.

Lasse laski liian suuresta mäestä ja meni nurin.

Maalarimestari Gustaf Nilsson.

voimakas ja lämmin kädenpuristus, jonka häneltä saamme samalla hyväntahtoisen vilkkeen ollessa hänen silmäkulmassaan. Istumme nyt haastateltavamme vuo-teen vierellä ja kunnioittavasti katseemme ihailee van- huksen olemusta. Otamme muistilehtiömme esille ja haastattelu alkaa.

— Niin, maalarimestari Nilsson, jos ei tämä haas- tattelumme ole Teille kovin suureksi rasitukseksi, niin kai suostunette pieneen keskusteluun, kertoilemaan muistelmia elämänne varrelta?

— Eihän se mitään rasitusta... Mutta näin yht'ä- kiä tuntuu siltä, että kaikki muistot tuskin enää ovat mielessä, sillä tässä sairastellessani ovat nautitut lää- keet jollakin tavoin kuin huonontaneet muistia. Yrit- tään kuitenkin.

— Taidatte olla syntyperäisiä Karkkilan poikia ja nämä kunnaat täällä ovat kai olleet lapsuutenne leik- kikitä?

— Kyllä. Se on totta. Olen syntynyt, kasvanut ja elänyt koko elämäni tässä samaisessa rakennuksessa. Eihän tätä seutua silloin kyllä Karkkilaksi sanottu, vaan Högforsista silloin vain puhuttiin.

— Ehkä kertoisitte joitakin lapsuutenne muistoja, minkälaiselta silloin esim. tuntui ihmisten toimeentulo, ja sitten tuosta tehtaasta, minkälaiselta se silloin vai- kutti?

— Ihmisten elämä oli silloin yleensä vaatimatonta. Köyhyys sen sellaiseksi teki. Yhtenä ilmiönä lapsuus- ajalta on jäänyt mieleen, että elämä oli silloin nuor- tenkin keskuudessa hartaampaa kuin nykyään. Sitten tuosta tehtaasta, joka on ollut ja tullut tämän paik- kakunnan elämän keskukseksi, sanoisin, että se oli sil- loin vielä aika vaatimaton ja yksinkertainen laitos. Niihin aikoihin tehtaalle kylläkin rakennettiin valssi- laitos, jota rakentamassa isäniikin oli.

— No, se päivä kai on vielä muistissa, kun olitte ensimmäisen kerran tehtaalla töissä?

— En oikein tarkkaan sitä enää muista, mutta kan-

sakoulusta päästyäni menin tehtaalle ja olinkin siellä sitten 65 vuotta.

— Ja tällä 65 vuoden ajalla Te varmaankin jo jou- duitte olemaan useammissakin eri tehtävissä tehtaal- la?

— Joutuihin sitä siinä ajassa olemaan yhdessä jos toisessakin työssä. Ensiksi olin "putskopissa", jossa valun puhdistaminen oli silloin, nykyiseen puhdistamoon verrattuna, äärettömän yksinkertaista. Puhdistam- inen nimittäin suoritettiin kiven kappaleella tai jol- lakin muulla valukappaleella käsin raappien. Se oli tie- tenkin hyvin hidasta ja nokista työtä. Kaksi vuotta minulta kuitenkin meni "putskopissa". Siihen aikana olivat päivät tehtaalla pitkiä. Aamulla kun ko 7 lähti töihin, voi sieltä päästä pois vasta kello 8 illalla. Ruoka-aikoja kylläkin oli kaksi, aamupäivällä kello kah- deksalta ja iltapäivällä kello kahdelta. Palkkaa tästä pitkästä päivästä sai noin 30 penniä. Putskopista siir- ryin sitten viilaverstaalle, jossa oikaisin peltin varsia ja tein myöskin muita töitä. Siellä viilaverstaalla vie- rähti kolme vuotta. Seuraava työpaikka oli sitten pul- tipaja, jonne viilaverstaalta siirryin. Täällä pultipa- jassa prässättiin naakeleita, muttereita y.m., joita sit- ten tehdas lähetti eri laivaveistämöille. Pultipajasta siirryin rautasorviin, jossa työskentelin noin kaksi vuotta, ehkä enemmänkin. Sorvaushommansta jouduin sitten maalariksi. Ensimmäisin olin vain tavallisena maalari- na, mutta sitten vähän ajan päästä jouduin maalareit- ten tavalliseksi työnjohtajaksi. Ensimmäisiä maalaus- töitä siihen aikaan oli maatalouskoneet, niittokoneet, haravat y.m. Kun tehdas sitten alkoi laajentua ja jat- kuvasti rakennettiin lisää, tuli maalareillekin jo enem- män hommaa ja minustakin tuli maalarimestari, jona olin 35 vuotta. Sanottakoon vielä sekin, että Wolter Ramsay omisti tehtaan silloin, kun tulin maalariksi.

— Minkälaisia muistoja Teillä on kurista tehtaalla siihen aikaan?

— No, sattuihan sitä, että joskus valimolla miehet innostuivat yks kaks ryyppypäälle ja silloin sitä usein työt sai jäädä kesken kaiken. Muuten oli ilmiönä se, että työmiehen ja työnantajan välillä ei ollut suurem- pia hankauksia. Mitä tulee omalle kohdalleni tuossa työnjohtajan tehtävässä, joutui siinä joskus sellaisiin vähän kiusallisiinkin tilanteisiin, mutta yleensä oli so- vinto vallitsevana.

— Vaivaisin Teitä vielä muutamalla kysymyksellä. Minkälaisia muistoja Teillä on esim. tämän paikkakun- nan silloisista kulttuuri-, urheilu- ym. harrastuksista?

— Olihan täällä silloin lauluseuratkin hyvin vilk- kaassa toiminnassa ja erilaisia opintokerhoja myöskin oli. Mitä urheiluun tulee, niin vakinaisia urheiluseu- roja ei vielä ollut, vaan nuoret harrasivat urheilua il- man järjestettyä seuratoimintaa. Olihan täällä jo sil- loin myöskin lukusali, jossa oli kirjasto sekä myöskin lainasto, vaikkakin vain pienenpuoleinen. Kun silloista elämää vertailee nykyiseen, niin on huomioivinaan sen, että ei silloin eri puoluenäkökohdat olleet päässeet vai- kuttamaan niin hajoittavasti kuin nykyään. Monia muita harrastuksia oli, mutta en tässä enää kaikkia voi muistaakaan.

— Teillähän on myöskin ollut harrastuksena, niin on kuultu puhuttavan, erinäisten taitavuutta vaativien

Pitkäperjantaina.

Juurella ristin
sydämin murtunein
äiti Maaria polvistuu.
Koko yön hän siinä viipynyt on,
niin yksin murheissaan.
Yötuuli villeän henkäyksen
luo otsaan kuumeiseen.
Hiljaa, — äiti Maaria uneksuu:
Sylin suojassa lämpöisen,
loisteessa tähtösten
pieni poikanen uinuaa.
Niin viisas, kaunis ja hyvä,
oisko toivoa parempaa.
Miten riemuksaa!

töiden näperely. Ehkä kertoisitte tästä harrastuksestanne?

— No, julihan sitä tehtyä taulunkehyksiä ym. sellaisia. Useilla ihmisillä on jokin karpänen ja tällaisesta karpäsestä tavallaan kukin saa oman nautintonsa.

Kuultuamme, että haastateltavamme on tehnyt esim. taulunkehyksiä, katseemme kiintyy kamarin seinillä oleviin tauluihin ja niissä erikoisesti kehyksiin, jotka todella puhuvat tekijänsä taitavuudesta. Teemme siten hiukan "nolon" kysymyksen:

— Ja nämä taulut ovat sitten kaikki Teidän itsenne kehystämiä?

— Niin, ovathan ne, kuulemme vaatimattoman vastauksen, ja yhä kiinnostuneempina ja suuremmalla ihailulla silmäilemme haastateltavamme "karpäsen" tuottamia todellisia taidonnäytteitä. Siinä silmäillessämme huomaamme kamarin nurkassa kirjakaapin, joka on täynnä kirjoja ja tästä saamme myöskin sen aavistuksen, että haastateltavamme on harrastanut paljon lukemista.

Ennen kuin lähdemme haastateltavamme luota, saamme nähdä vielä joukon valokuvia ja ne pä voivat kertoa enemmän kuin tuhannet sanat. Tuossa on hänen vaimonsa, joka jo on vainaja, tuossa tyttärensä, joka oli nelivuotiaana kuollut, tässä hänen vanhin poikansa, joka nykyään on Helsingissä, toimien rautatievirkamiehenä, ja tässä nuorin poikansa, jonka sotilaspuvun kauluslaatoissa näemme majurin tähdet ja joka nykyään toimii Hyvinkäällä Pohjoismaiden Yhdyspankin konttorin johtajana. Hän on myös ollut Hyvinkään Sanomien toimittajana useita vuosia. Lämmöllä haastateltavamme lapsistansa puhuu ja mikäpä on puhua sellaisista pojista.

Niin, enempää emme tällä kertaa vaivaakaan haastateltavaamme, vaan hyvästelemme, kiitämme ja toivomme parhainta vointia. Mieleemme tulee jäämään kauaksi aikaa lämmittävä muisto haastateltavamme onnellisesti eletystä elämästä, ja me olemme melkein itsekin onnellisempi kuin ennen. Emme mahda sille mitään, että mielessämme herää toivo omistaa joskus yhtä onnellinen perhealbumi, jota vanhuutemme päivillä saisimme katsella.

Tuo sanoma tietäjien:
Hän Valtias, Kuningas yli maan,
nimi kaikkein ylistetyin.

Mut on kuin tähtensä kirkas
yhä alemma laskeutuis.
Yötuuli yli maan
käy yhä kylmemmin henkäyksiin.
Äiti Maaria havahtuu:
Voi, kaikki min näki hän unessaan,
kaikki se häipyi pois.
Jällellä vain todellisuus:
Juurella ristin hän yhäti on.
Kaikki mi kalleinta hälle,
nyt ristiinnaulittu on
kuin oma sydän,
oisko uhria suurempaa.
Yön synkkyydessä sydän äidin
huutavi tuskassaan:
Poikani, oma poikani!
Käsin lämpimin jalkoja koskettaa
kuin tahtoen kantaa rakkaintaan.
Kuin tahtoen vuodattaa
sydänverensä lämpimän kuolevaan.
Käy taistelu ristillä tuimemmin
ja juurella sen
myös sielussa äiti Maarian.
Ei, ei, kuolema poikaani viedä ei saa!
Hänet armahtakaa!
Minut ennemmin ristiinnaulitkaa!
Poikani, kuuletko naurua pilkkaajain?
Näytä voimasi!
Valtias, alas ristiltäs laskeudu,
mua sääliös poikani, äitiäs.
Niin yksin jään minä murheeseen.

Yön hiljaisuudessa
ääni surumielinen soi:
Minun polkuni tämä
yksin käydä täytyy
sovitusuhrina edestä monien.
Et, äitini, yksin jää,
oma poikasi kulkeehan vierelläs,
minun henkeni sielussas.
Näin vieläkin
omat tuskansa unohtain
ristin yössä
veli veljeä lohduttain
käy kuolemaan
poika Maarian.
Yli maan, yli vuorten
kuin kiitosvirtenä kuiskaus soi:
Se on täytetty.
Mutta aamun koitossa,
surun miekka yhä sielussaan,
juurella ristin
äiti Maaria kiittäen polvistuu.
Nyt näki hän arvonsa suuruuden,
oli äiti hän Messiaan.
Surun tumman pilven yli
nousi jo pääsiäisaamun koi.

Lyyli Lagerkrantz.

VERLAN PUUHIOMO JA PAHVITEHDAS

Urho Niemi ensimmäisen kerran yhtymämme hiihtokuninkaaksi.

Naisten mestaruuden voitti Högforsin Aune Liljegren.

Joukkuemestarit Metsäosasto ja Halla.

Pikkuinen Verla oli uskaltanut järjestämään yhtymämme tämänvuotiset hiihtomestaruuskilpailut, jotka pidettiin siellä maaliskuun 5 p:nä. Nähtävästi se tunsivat mahdollisuutensa, koska rohkeni ottaa tällaisen suuren urakan harteilleen, urakan, joka asettaa isot veljetkin kovalle koetukselle. Miten Verla leiviskänsä hoiti? Näin jälkeensä ajatellen täytyy suorastaan ihmetellä, että kaikki sujui "suunnitelmien mukaisesti", ilman minkäänlaisia kommelluksia. Koko Verla oli kuin yhtenä miehenä kisoja järjestämässä, vaikkakin raskain urakka oli nyt, kuten muulloinkin, säilytetty vain muutamien harvojen kannettavaksi. Emme ole kuulleet kenenkään järjestelyä moittivan, vaan päinvastoin Verla on saanut varauksettoman tunnustuksen kaikesta, eikä vähiten muonituksesta, majoituksesta ja muusta kohtelusta. Niin että kiitos, verlalaiset, voimannäytteestänne!

Hiihtomaasto on Verlassa ihanteellinen. Sen veroista

Talvipalloilua - lentopalloilua.

Viimeksi kuluneiden kuukausien aikana tiistaisin klo 20 aikoihin on joukko reippaita perheenemäntiä sekä muutamia neitosia marssinut tennistossut kainalossa kohti Seurataloa. — Kurkistetaanpas hiukan heidän puuhiaan. Verkko on vedetty poikki salin — laidasta laitaan. Onko heillä aikomus toisiansa noin vain ilmastaa kalastaa? No, jaa! Peli alkoi. Pallo lensi yli verkon ja sai myös pelaajat lentämään perässään, tosin ei yli verkon, vaan kunkin sillä puolella verkkoa, millä joukkuettaan puolustaa. On siinä vauhtia ja liikettä! Iloinen mieli näyttää vallitsevan joukon keskuudessa. Sieltä kuuluu huudahduksia puolin ja toisinkin: "Syöttö sinne — syöttö tänne — pisteitä niin ja niin paljon — hyvä, hyvä — jatkakaa, jne!" Tuossa tuskin ehtivät arkihuolet mieleen, joten luulisin tämän liikuntamuodon sopivan erittäin hyvin kaikille perheenäideille. Joten tervetuloa samaan joukkoon virkistymään ja terveyttä ammentamaan tiistaisin klo 20!

Terve ruumis synnyttää iloisen sydämen, kirkkaan sielun ja voimakkaan tahdon!

saa hakea. Kalanmuotoinen rata oli vaihteleva ja hauska, kuten hiihtäjät tapaavat sanoa silloin, kun ovat rataan täysin tyytyväisiä. Ja tyytyväisyys oli tässäkin suhteessa mitä yksimielisintä.

Mutta se, mihin ei oltu tyytyväisiä, oli sää. Aamulla tosin noteerattiin muutama pakkasaste, mutta kilpailun alkaessa lämpömittari oli nollassa ja pilvistä tipui "märkää lunta" minkä kerkisi. Se tarttui paksultu suksen pohjaan ja haattasi luistoa pahan kerran. Siitä kärsivät eniten alkunumeroilla hiihtäneet, sillä myöhemmällä sade taukosi ja ladun pinta kovettui. Alkupäässä lähteneille matkan teko oli niin tukalaa, että monet naishiihtäjät keskeyttivät miltei kohta sen jälkeen, kun olivat näkyvistä häipyneet, ja suuri oli kato myös miesten joukossa, joista eräät katsoivat puolimatkan krouviin päästyään toivottomaksi jatkaa.

Kilpailussa oli tällä kertaa mukana 10 yksikköä, nimittäin Halla, Haukkasuo, Högfors, Juantehtas, Kouvolan Kirja- ja Kivipaino, Kymintehtas—Kuusankoski, Metsäosasto, Putki ja Kone Lahdesta, Verla ja Voikka. Tyydytyksellä panitiin merkille, että Putki ja Kone oli ensimmäisen kerran saapunut näihin kisoihin, vieläpä täydellä joukkueella.

Kilpailut aloitettiin

naisten 5 km. hiihdolla.

Kurjan sään takia menivät konseptit varsinkin voitelun kohdalta sekaisin. Kirein kamppailu käytiin Högforsin Aune Liljegrenin ja viimevuotisen mestarin, Ky.—Kuusankosken Eila Saarisen kesken. Tällä kertaa oli ensin mainittu parempi ja voitti mestaruuden. Kolmanneksi tuli Juantehtaan hiihtokuningatar Aini Rönkkö. Valitettavasti ei hänestä otettu kuva onnistunut ja heikoiksi jäivät sään ansiosta muutkin kuvat. Aini Rönkön piirteet nähdään kuitenkin tämän lehden Juantehtaan osastossa, johon kehoitamme lukijaa vilkaisemaan. Tulokset naisten hiihdossa olivat seuraavat:

1) Aune Liljegren, Högfors, 29.50, 2) Eila Saarinen, Ky.—Kuusankoski, 30.12, 3) Aini Rönkkö, Juantehtas, 31.35, 4) Hilikka Virkki, Halla, 32.53, 5) Taimi Rajajärvi, Voikka, 33.21, 6) Eva Tuominen, Verla, 34.53, 7) Martta Heimola, Halla, 35.13, 8) Hilikka Hierala,

Naisten mestari Högforsin Aune Liljgren.

Hallan tasaisen hyvin hiihtänyt mestarijoukkue.

Ei ole surullisen näköinen Ky.—Kuusankosken Eila Saarinen, vaikka menettikin mestaruutensa, Tulihan kuitenkin toinen palkinto.

Tämänvuotinen hiihtokuningas Ky.—Kuusankosken Urho Niemelä.

Metsäosaston yllätysmies K. Okkola, joka sijoittui toiseksi.

Neljänneksi tullut L. Tyni on myös Metsäosaston miehiä.

Kolmanneksi paras, Metsäosaston T. Parkkinen.

Tiukkakatseinen mies on tämä Hallan S. Hietala, joka vei viidennen palkinnon.

Metsäosaston voittoisa joukkue, joka pani tällä kertaa "kolmesta poikki" ja sai "pytyn" omakseen

Halla, 35.56, 9) Irja Haimi, Haukkasuo, 35.56, 10) Eeva Parviainen, Juantehdas, 36.13, 11) Vesta Luoto, Högfors, 38.12, 12) Rauha Huusko, Juantehdas, 39.49, 13) Olga Kahisaari, Voikka 40.14, 14) Anja Nygren, Ky.—Kuusankoski, 40.31, 15) Eva Mäkelä, Verla, 40.42, 16) Aili Mäkelä, Verla, 40.42, 17) A. Huovila, Haukkasuo, 41.02, 18) Marita Puholainen, Voikka, 41.16, 19) Kaarina Kultavirta, Högfors, 42.55, 20) Senja Hakkarainen, Juantehdas, 43.53, 21) Eini Oksanen, Ky.—Kuusankoski, 44.09, 22) Elli Kilpiä, Ky.—Kuusankoski, 44.29, 23) Saimi Hakkarainen, Juantehdas, 47.52, 24) K. Vesala, Haukkasuo, 50.00, 25) Eine Vesa, Verla, 52.17.

Joukkuekilpailun, jossa huomioitiin kolmen parhaan edustajan keskitulos, voitti Halla ajalla 34.41. Joukkueeseen kuuluivat Hilikka Virkki sekä Martta ja Hilikka Hietala. 2) Juantehdas 35.52, 3) Högfors 36.59, 4) Voikka 38.17, 5) Ky.—Kuusankoski 38.18, 6) Verla 38.43, 7) Haukkasuo 42.19.

Miesten 15 km. hiihtoon

osallistui mm. äsken Tshekkoslovakian matkaltaan kotiutunut mestarihiihtäjä Urho Niemi, joka ikävuosistaan huolimatta vieläkin pystyy tasaväkiseen kamppailuun nuorempien kanssa, jopa voittamaankin, kuten nytkin. Niemi johi jo puolimatkaissa ajalla 32.27, mutta tuntumaa Metsäosaston yllätysmieheen K. Okkolaan oli vain 17 sekuntia. Tämän ajaksi merkittiin 32.44. Seuraavina olivat Metsäosaston T. Parkkinen 33.42, Hallan S. Hietala 33.44, Metsäosaston L. Tyni 34.16, Voikaan L. Ellonen 34.26, Metsäosaston V. Ilkko 34.43, Ky.—Kuusankosken E. Mauno 34.57, Metsäosaston K. Ikonen 35.00 ja 10:nä Metsäosaston K. Salminen 35.10. Lopputaipaalella Niemi yhä lisäsi etumatkaansa, joten hänen voittoaikansa 1.05.17 oli 46 sekuntia parempi kuin toiseksi sijoittuneen Okkolan. Parkkinen säilytti kolman-

nen tilansa, mutta Tyni pystyi sivuuttamaan ajassa Hietalan, kun taas Ellonen putosi 6:nneksi tilalta 9:nneksi. Ikosen noustessa sen sijaan 9:nneksi sijalta 6:nneksi. Mainittakoon, että Niemi saavutti nyt ensimmäisen kerran yhtymämme hiihtokuninkuuden. Viime vuotinen kuningas Eino Ritari sijoittui tällä kertaa vasta 16:nneksi.

Tulokset:

1) U. Niemi, Ky.—Kuusankoski, 1.05.17, 2) K. Okkola, Metsäosasto, 1.06.03, 3) T. Parkkinen, Metsäosasto, 1.08.15, 4) L. Tyni, Metsäosasto, 1.08.29, 5) S. Hietala, Halla, 1.09.22, 6) K. Ikonen, Metsäosasto, 1.09.52, 7) U. Vesala Haukkasuo, 1.10.05, 8) V. Ilkko, Metsäosasto, 1.10.33, 9) L. Ellonen, Voikka, 1.11.07, 10) E. Mauno, Ky.—Kuusankoski, 1.11.27, 11) M. Elvas, Högfors, 1.11.39, 12) P. Vähänen, Voikka, 1.11.54, 13) S. Valjakka, Metsäosasto, 1.12.49, 14) K. Salminen, Metsäosasto, 1.13.54, 15) V. Hänninen, Ky.—Kuusankoski, 1.14.01, 16) E. Ritari, Metsäosasto, 1.14.53, 17) K. Hasari, Voikka, 1.15.05, 18) L. Venäläinen, Halla, 1.15.58, 19) K. Vesala, Haukkasuo, 1.16.08, 20) E. Julkunen, Juantehdas, 1.16.52, 21) U. Jyräs, Ky.—Kuusankoski, 1.16.59, 22) E. Salovaara, Ky.—Kuusankoski, 1.16.59, 23) E. Puonti, Högfors, 1.17.25, 24) A. Julkunen, Juantehdas, 1.18.03, 25) R. Varalahti, Högfors, 1.18.11, 26) E. Muijunen, Juantehdas, 1.19.21, 27) V. Saarinen, Ky.—Kuusankoski, 1.20.09, 28) O. Ruotsalainen, Juantehdas, 1.21.42, 29) L. Huovilainen, Putki ja Kone, 1.22.14, 30) N. Pässilä, Putki ja Kone, 1.22.54, 31) O. Nikulainen, Ky.—Kuusankoski, 1.23.16, 32) E. Multanen, Voikka, 1.23.39, 33) E. Heijari, Halla, 1.24.10, 34) K. Suntio, Halla, 1.24.15, 35) P. Kurittu, Haukkasuo, 1.24.43, 36) H. Jokela, Voikka, 1.24.51, 37) R. Mälkki, Putki ja Kone, 1.25.49, 38) N. Penttilä, Halla, 1.26.43, 39) A. Astala, Högfors, 1.27.47, 40) N. Virtanen, Putki ja Kone, 1.28.27, 41) V. Makkonen, Voikka, 1.28.43, 42)

T. Aaltonen, Putki ja Kone, 1.28.59, 43) S. Kytö, Putki ja Kone, 1.30.09, 44) T. Tommila, Halla, 1.30.27, 45) P. Nurmi, Halla 1.31.40, 46) S. Rajajärvi, Voikka, 1.32.45, 47) P. Harjula, Högfors, 1.32.48, 48) E. Volanen, Verla, 1.37.46, 49) E. Wecksten, Halla, 1.43.59, 50) Y. Tuominen, Verla, 1.56.15.

Joukkue mestaruus oli tälläkin kertaa Metsäosaston "heiniä", vieläpä mahdollisimman ylivoimaisesti. Metsäosaston kuuden parhaan edustajan keskitulos oli 1.09.20. Voittaneessa joukkueessa hiihtivät K. Okkola, T. Parkkinen, L. Tyni, K. Ikonen, V. Ilkko ja S. Valjakka. 2) Kymintehdas 1.14.09 (kuuden keskitulos), 3) Juantehtas 1.18.59 (neljän keskitulos), 4) Voikka 1.19.10 (kuuden keskitulos), 6) Putki ja Kone 1.24.51 (neljän keskitulos). Haukkasuo, Högfors ja Verla eivät saaneet täyttää joukkuetta perille saakka. Metsäosaston voitettua kiertopalkinnon nyt kolmannen kerran perätysten se sai palkinnon lopullisesti omakseen.

Palkintojen jako toimitettiin ruokailun yhteydessä Verlan Seuratalossa. Palkinnot jakoi yhtymän sosiaali-johtaja, kunnallisneuvos Eino Wallenius Verlan T. Oljemarkin avustamana.

Kesäkilpailut Högforsissa.

Tehtaitten urheiluedustajain kokouksessa ennen edellä selostettuja kilpailuja päätettiin seuraavat kesäsestaruuskilpailut pitää Högforsin tehtaalla, joka nyt on järjestämisvuorossa. Mikäli niitä ei siellä syystä tai toisesta voida järjestää, tulee kilpailupaikkana siinä tapauksessa olemaan Voikka.

Ettei epäiltäisi verlalaisten itse kehuneen itseään, panemme alle puumerkkimme.

Y.

Tervehtiminen on huomaavaisuutta.

Tervehtiminen on eräs tapa osoittaa huomaavaisuutta. Eräinä yleisinä sääntöinä tervehtimisessä on, että mies tervehtii aina ensin naista, nuorempi henkilö vanhempaa, arvoltaan alemmassa asemassa oleva arvoltaan ylemmässä asemassa olevaa ja huoneeseen tulija huoneessa oloja.

Kättelemisaloitteen tekeminen kuuluu naiselle sekä vanhemmalle ja arvokkaammalle henkilölle, paitsi huoneeseen tultaessa tavallisesti huoneeseen tulijalle.

Tervehtiminen on oltava rehti, iloinen ja ystävällinen, mutta ei mätelevä eikä lähentelevä.

Erityisesti on syytä kiinnittää huomiota tervehtimiseen kotiloissa. Hyvä tapa edellyttää, että aamuisin toivotaan "hyvää huomenta" kaikille perheen jäsenille, ja tultaessa esim. toimesta iltaisin tai joltain lyhyeltäkin käynniltä kotiin lausutaan ystävällinen pikku tervehdys.

Jos todella aina olisimme kohteliaita, emme silloin olisikaan muuta.

Kerttu Wanne.

Tavat miehen kaunistaa, ei parta pitempikään.

Suomal. sananlasku.

Agronomi

B. A. Breitenstein

70-vuotias.

70 vuotta täyttää toukokuun 16 p:nä agronomi Bruno Arthur Breitenstein. Hän on syntynyt Karjalassa Pyhäjärven pitäjässä. Käytyään koulua Viipurissa hän tuli ylioppilaaksi Viipurin ruotsalaisesta lyseosta v. 1900 ja suoritti agronomin tutkinnon Mustialassa v. 1905. Tietojaan ja taitojaan hän on kartuttanut useilla opintomatkoilla, jotka ovat suuntautuneet Ruosiin, Tanskaan ja Saksaan. Hän hoiti aikoinaan Kiiskilän kartanoa Viipurin lähistöllä ja omisti sen jälkeen Tervajoen kartanon, joka niin ikään sijaitsi lähellä Viipuria. Sitten oli Thusbyborgin kartano hänen omistuksessaan. Myytyään nämä kartanot hän siirtyi v. 1918 hoitamaan Kymin Oy:n omistamien Kissakoski Oy:n ja Oy. Verlan Puuhiomo ja Puhvitehtaan maanviljelyksiä ja nimitettiin v. 1923 Verlan tehtaan isännöitsijäksi. Tästä virasta hän siirtyy tulevan toukokuun 1 p:nä Kissakosken tehtaalle paikallispäälliköksi. Vuonna 1931 hänet nimitettiin Kymi-yhtymän agronomiksi, jota tärkeää ja vastuunalaista virkaa hän menestyksellä hoiti vuoden 1947 loppuun saakka, kuullen hänen valvontaansa kaikki yhtymämme lukuisat maanviljelystilat ja kartanot.

Agronomi Breitensteinin kykyjä on paljon jouduttu käyttämään myös yhteiseksi hyväksi. Niinpä hän on useaan otteeseen hoitanut kunnallisia luottamustoimia. Edelleen hän on ollut kiinnostunut myös koulutoimeen, kuuluen m.m. Verlan kansakoulun johtokuntaan. Lisäksi hän kuuluu m.m. Kymenlaakson Ayrshire-yhdistyksen johtokuntaan.

Metsäosaston hiihtomestaruuskilpailut.

K. Ikonen yleisen sarjan ja V. Liikkanen ikämiesten mestariksi.

K. Ikonen, yleisen sarjan voittaja.

Metsäosaston kolmannet hiihtomestaruuskilpailut pidettiin Kuopiossa 19. 2. 50. Puijon mainio maasto oli jälleen saanut vieraakseen — kolmannen kerran — metsäosaston parhaat hiihtäjät, jotka oli valittu 5. 2. 50 pidettyjen hoitoalueiden kilpailujen perusteella.

Osanottajia oli ilmoitettu kaikista hoitoalueista yhteensä 35, joista yleisen sarjan miehiä oli 24 ja ikämiehiä 11. Tänä vuonna oli hiihdettävä matka kummassakin sarjassa 15 km.

Kilpailupäivä aloitettiin klo 8 ravintola Yläsalissa nautitulla aamupuurolla, jonka paineeksi kuunneltiin rata-selostusta. Lähtöpaikka oli Puijon rinteellä ja kierteli

rata vaihtelevaa, vaikeakkoja maastoa 7,5 km:n lenkin, joka hiihrettiin kahteen kertaan.

Kilpailut alkoivat klo 10, jolloin ensimmäiset 2 miestä painuivat taipaleelle ja minuutin väliajoin lähtivät seuraavat parit. Kun viimeinen mies klo 10,17 oli lähtenyt, alettiin hiljaksen odotella ensimmäisiä miehiä palaaviksi kierrokseltaan. Odotellessa maistuivat kanttiiniteltassa tarjotut nakit, lihaliemi ja kuuma mehu mainioltta.

Ensimmäiseltä kierrokselta palasi ensimmäisenä numerolla 5 lähtenyt Keski-Suomen hoitoalueen V. Vesteninen saaden ajakseen 37,24. Vajaan minuutin kuluttua tulivat kuitenkin samaan aikaan lähteneet Keski-Suomen A. Kinnunen ja Savon O. Laitinen ajoilla 36.17 ja 36.18. Nämä ajat eivät kuitenkaan kestäneet kauakaan. Parhaiden järjestys oli tällöin: K. Ikonen, P-K 32,30, L. Tyni, U 34,18, K. Salminen, K-S 34,25, T. O. Parkkinen, Sai 34,45, H. Puranen, Sa 34,51. Tähän kärkijoukkoon ilmeisesti kuului myöskin Saimaan S. Valjakka, mutta hänen väliaikaansa ei saatu noteeratuksi. Ikämiesten kilpailua johti V. Turunen, Kuo, ajalla 37,31, toisena V.

V. Liikkanen, ikämiessarjan voittaja.

Agronomi Breitenstein on vuosien mittaan saanut laajan ystäväpiirin, jonka keskuudessa hän nauttii suurta kunnioitusta ja arvontoa.

Liikkanen, Ky, 37,47 ja kolmantena E. Hyvärinen, Kuo, 38,37.

Toinen kierros meni yleisessä sarjassa osapuilleen samojen nuottien mukaan. Kärkijoukko pysyi samana. K. Ikonen uusi siis mestaruutensa saaden ajan 1.05,22. S. Valjakka, jonka sijoituksesta ei kilpailun aikana ollut tietoa, tuli toiseksi ajalla 1.06,31. Sitten olikin melkein 3 minuuttia eroa seuraaviin miehiin, jotka sijoittuivat samassa järjestyksessä kuin olivat puolimatrassissa.

Ikämiehet kävivät toisella kierroksella ankaran kilvan, jonka tuloksena puolimatrassissa johtanut V. Turunen putosi kolmanneksi V. Liikkasen korjatessa voiton ja E. Hyvärisen tullessa toiseksi. — Tulokset:

Yleinen sarja: 1) K. Ikonen, P-K, 1.05,22; 2) S. Valjakka, Sai, 1.06,31; 3) L. Tyni, U, 1.09,11; 4) K. Salminen, K-S, 1.09,43; 5) T. O. Parkkinen, Sai, 1.10,06; 6) H. Puranen, Sa, 1.10,16; 7) U. Ilkko, Ka, 1.10,25; 8) K. Okkola, Ky, 1.11,22; 9) A. Ahvenainen, Pä, 1.12,25; 10) M. Kuosmanen, Ju, 1.12,32; 11) A. Kinnunen, K-S, 1.12,57; 12) O. Laitinen, Sa, 1.14,03; 13) U. Haataja, Ka, 1.14,53; 14) O. Markkanen, Sa, 1.15,01; 15) V. Vesterinen, K-S, 1.15,42.

22 miestä hiihti matkan loppuun.

Ikämiessarja: 1) V. Liikkanen, Ky, 1.15,25; 2) E. Hyvärinen, Kuo, 1.15,59; 3) V. Turunen, Kuo, 1.16,18; 4) V. Iivarinen, Kuo, 1.19,34; 5) B. Lehto, Ka, 1.21,11; 6) S. Parkkinen, Sai, 1.21,19; 7) V. Laitinen, Ju, 1.21,20; 8) K. Varis, K-S, 1.21,52; 9) V. A. Metsärinne, Si, 1.26,29; 10) H. Rautiainen, P-K, 1.27,31.

Yksi mies keskeytti.

Samassa yhteydessä kilpailivat Savon, Kuopion ja Juantehtaan hoitoalueet "Kymän haarikasta" 4-miehisin joukkuein, joista kolmen parhaan tulos huomioidaan. Mikäli Kuopion hoitoalue olisi voittanut, olisi se saanut haarikan omakseen. Toisin kuitenkin kävi: Savo voitti selvästi ja on kummallakin nyt haarikkaan kaksi kiinnitystä. Tulokset: 1) Savon ha 3.39,20; 2) Kuopion ha 3.49,51; 3) Juantehtaan ha 3.52,01.

Kilpailujen päättäjäiset pidettiin klo 14 ravintola Yläsalissa. Tukevan aterioinnin jälkeen tapahtui palkintojen jako, jonka suoritti metsäneuvos Bj. Bützow kapteeni B. Ehrnroothin ja kontt.-pääll. J. Säilän avustamana. Yleisessä sarjassa palkittiin 5 ja ikämiessarjassa 4 parasta. Lisäksi sai piirityönjohtaja V. A. Metsärinne kunniaapalkintona kisojen vanhimpana osanottajana kalakukon!

J. S.

Manan majoille.

Entinen työnjohtaja Matti Nevalainen kuoli kotonaan Pielisjärven Liukkusissa tammikuun 19 p:nä 1950. Hän oli syntynyt Pielisjärvellä 3. 5. 1864, ollen siis kuollessaan lähes 86-vuotias.

Palveltuaan aluksi useiden yhtiöiden työnjohtajana Nevalainen siirtyi Halla Oy:lle ja sittemmin Kymän Oy:lle, suorittaen näissä yhtiöissä varsinaisen päivätyönsä eläkkeelle joutumiseensa saakka.

Ukko-Matti Nevalainen oli laajalti tunnettu Pohjois-Karjalan metsämiesten keskuudessa reippaana ja sana-

60-VUOTIAITA.

60 vuotta täytti aivan salaa 3. 1. 50 metsätyömieks Ak-seli Kuusilehto Lopella. Hän on syntynyt Huittisissa. Metsätöitä hän on tehnyt jo poikasesta saakka ja on tunnettu erittäin hyvästä ja tunnollisesta työstään. Kymän Oy:n palvelukseen tukinkaattoon Pihtiputaalle hän tuli noin 20 vuotta sitten ja on tämän jälkeen pieniä poikkeuksia lukuunottamatta miltei yhtäjaksoisesti ollut yhtiömeiks töissä. Uudenmaan hoitoalueessa hän on työskennellyt yhteensä noin 8 vuotta. Työnjohto metsänhoitajasta pienimpään "pomoon" asti on aina ollut täysin tyytyväinen Akselin suorituksiin. Pitäisi olla enemmän tällaisia miehiä. Myöhästyneet onnittelumme tunnolliselle metsätyömiehele hänen merkkipäivänsä johdosta.

Piirityönjohtaja Emil Arvid Mustaniemi Juuasta 3. 4. 50. Hän on syntynyt Ähtärissä. Päästyään Evon Metsäkoulusta v. 1919 hän toimi vuosina 1919—20 Lapuan kunnan ja kirkollisvirkatalojen metsätyönjohtajana. Viimeksimainittuna vuotena hän siirtyi Kymän Oy:n palvelukseen Sotkamoon ja sieltä 15. 1. 21 Juuan piirin piirityönjohtajaksi, missä toimessa on edelleenkin. Mustaniemi tunnetaan hiljaisena ja vaatimattomana uurastajana, joka itsestään melua pitämättä tunnontarkasti suorittaa saamansa tehtävät.

50-VUOTIAITA.

Metsätyömieks Juhon Heinonen Pihlputaan Alvajärvellä 15. 1. 50. Hän on työskennellyt Alvajärven piirissä lähes 30 vuotta erilaisissa metsä- ja uittotöissä. Heinonen tunnetaan paikkakunnalla ahkerana ja tunnollisena työntekijänä sekä luonteeltaan ystävällisenä. Merkkipäivänä kävivät Heinosta onnittelemassa lukuisat naapurit ja työtoverit.

Työnjohtaja Anton Pekkanen Pylkönmäen Rasinmäessä 4. 2. 50. Oltuaan jonkin aikaa työnjohtajana eräässä puutavaraliikkeessä Pekkanen tuli 12. 1. 28 Kymän Oy:n Metsäosaston palvelukseen työnjohtajaksi, missä toimessa on ollut yhtäjaksoisesti yli 20 vuotta. Tasa-puolisena ja sopuisana miehenä on Pekkanen joutunut hoitamaan monia luottamustehtäviä. Niinpä hän nykyin kuuluu jäsenenä mm. kirkkovaltuustoon ja säästöpankin hallitukseen. Varsinaisen toimensa ohella Pekkanen harjoittaa maanviljelystä omistamallaan Rasinmäen tilalla.

Lastaaja Toivo Johannes Laitinen Mikkeliissä 7. 2. 50. Hän on tullut yhtiön palvelukseen 2. 5. 1927 Saksa-laan työskennellen kesäisin Juantehtaan kartongin las-

valmiina vanhan ajan metsämiehenä, joka esimiestensä tyydytykseksi hoiti hänelle uskotut usein suurelkin "savotat", ollen uittomiehenä omaa luokkaansa niin uittojen onnistumiseen kuin kustannuksiinkin nähden.

Vainajaa jäivät lähinnä suremaan puoliso ja lapset perheineen.

taajana ja talvisin Saksalan välityksen puutavaravars-
tolla.

Metsätyönjohtaja Rikhard Liikanen Kangasniemen
Läsäkoskella 2. 3. 50. Hän tuli yhtiön palvelukseen 1. 7.
1934 toimien metsätyönjohtajana Kangasniemellä. Liika-
nen tunnetaan maltillisena ja tunnollisena miehenä, jonka
vapaa-ajat kuluivat suuren perheen parissa sekä mieli-
harrastuksen — puutarhanhoidon — merkeissä.

Väinö Purho.

Työnjohtaja Väinö Purho Otavassa 4. 5. 50. Hän on
syntynyt Luumäellä. Yhtiöimme palvelukseen hän tuli 5.
5. 1919 toimien aluksi puutavaran mittajana ja lastaut-
tajana Taavetin asemalla. 1. 4. 1938 hän siirtyi vastaa-
vanlaisiin tehtäviin Päijänteen hoitoalueeseen Heinolaan,
mistä syksyllä 1946 muutti Hirvensalmelle. Talvisin hän
toimii metsätyönjohtajana ja vuodesta 1942 lähtien hän
on kesäisin ollut Kotkan satamassa vientitavaran mittaa-
jana ja luovuttajana. Otavaan hän muutti v. 1948. Työn-
johtaja Purho tunnetaan rauhallisena ja tunnollisena
miehenä. Hän on saanut Kymn Oy:n ansiomitalin 25-
vuotisesta palveluksesta. Onnittelemme 50-vuotiaista.

Putki ja Kone

Hilja Sofia Järvinen.

50-VUOTIAS.

Puristaja Hilja Sofia Järvinen 17. 4. 1950. Hän
on syntynyt Viipurin maalaiskunnassa. Putki ja Koneen
palvelukseen hän tuli 5. 11. 1946 aputyöläiseksi ja on sen
jälkeen ollut erilaisissa töissä, toimien nyt puristajana.

SALON VALIMO.

Salon Valimon tuotantokomitea.

Salon Valimon tuotantokomiteaan on kuluvaaksi vuo-
deksi valittu seuraavat henkilöt:

Työntekijäin edustajat. Varsinaiset jäsenet: valaja
Armas Virtanen, valaja Erkki Naskali, jyräjä Matti Es-
kola, valaja Kaino Leino ja viilaaja Viljo Sinivuori.
Varajäsenet: valaja Yrjö Tuominen, valaja Torsten Jo-
kinen, valaja Uno Rantakoski, sorvaaja Jaakko Leppä-
vuori ja koepaineensuorittaja Eino Virtanen.

Toimihenkilöiden edustajat. Varsinaiset jäsenet: kont-
toristi Arvo Nieminen ja työnjohtaja Nijlo Laaksonen.
Varajäsenet: konttoristi Kyllikki Kotinoja ja varaston-
hoitaja Yrjö Suominen.

Työnantajan edustajat. Varsinaiset jäsenet: johtaja
Axel Häggström, kirjanpitäjä Laila Kuusinen ja työn-
johtaja Hj. Ruotsalainen. Varajäsenet: työnjohtaja
Pentti Suominen, konttoristi Hilikka Alanko ja konttoristi
Lyyra Kuusinen.

50-VUOTIAITA.

Tehdassiivooja Hulda Nieminen 30. 4. 1950. Hän
on syntynyt Kiskossa ja tullut yhtiön palvelukseen 17. 1.
1941 nykyiseen toimeensa, jota edelleenkin tarmokkaasti
hoitaa.

Uno Rantakoski.

Käsinkaavaaja Uno Rantakoski 8. 6. 1950. Hän
on syntynyt Kiskossa ja tullut yhtiön palvelukseen 22.
8. 1932 Högforsin tehtaalta, missä oli valajana noin 5
vuotta. Rantakosken vapaa-ajat kuluivat nuorempana ur-
heilun parissa, ollen kuulantyyntö hänen varsinaisen
"leipälajinsa". Köydenvetokilpailuissa hän on tunnettu
vahvana "ankkurina". Myös kalastus kuuluu hänen va-
paa-aikojensa harrastuksiin.

Juantehdas hiihti puulaakia 12. 3. 1950.

Kauniin aurinkoisen sään vallitessa kerääntyi Juantehtaalla 150-päinen joukko hiihtäjiä, miehiä ja naisia, kansakoulun aukealle kamppailemaan sekä henkilökohtaisesta että ennen kaikkea osastojenvälisestä paremmuudesta. Insinööri T. Timgrenin lahjoittamasta kiertopalkinnosta taisteltiin jälleen viimeisiin metreihin saakka. Lahjoittajan ohella nähtiin ladulla sellaiset kuuluisuudet kuin Korhos-Paavo, Vinnin Anna ja Anna Nikitin. Mukana oli tietysti myöskin yhteinen ystävämme Kokkosen Aaro, mutta nytpä hänellä ei ollut mukanaan nuohoojankauhaansa ja sutiansa. Ilmankos hän hiihti niinkuin olisi paremmanpuoleinen nokivalkea ollut jossakin.

Hiihdettävä matka oli 3 km. Miesten lähdettyä taipaleelle starttasivat naispuoliset hiihtäjät samalle ladulle pari minuuttia myöhemmin. He ajoivatkin niin innokkaasti miehiä takaa, että muutamat tytöt saavuttivatkin edellähiihtäneitä miehiä. Joku pari hiihtikin sitten käsikädessä maaliin.

Ilalla sitten verryteltiin päivän rasitukset jaloista. Ensinkin kuitenkin mieliä virkistivät tehtaan soitto-kunnan soittoesitykset sekä "Työnlaulajat" kuoron opettaja Oksalan johdolla esittämät laulunumerot. Sosiaalipäällikkö Mattssonin jaettua neiti Hakkaraisen avustamana palkinnot esitti Heikki Leskinen verrattoman kronikansa puulaakihiihdoista ja sen pontevista osanottajista. Kronikka päättyi toteamukseen, että ensi vuonna jälleen tavataan ladulla. Ja, kuten sanottu, karkelo karkoitti väsymyksen jaloista ja virkeän mielin palattiin maanantaina arkiseen aherrukseen.

Tulokset hiihtokilpailussa olivat seuraavat:

Naiset alle 40 v.: 1) Aini Rönkkö, Kartonkitehdas, 9,00; 2) Eeva Parviainen, Kartonkitehdas, 9,32; 3) Rauha Huusko, Maatalousos., 9,41; 4) Senja Hakkarainen, Virkailijat, 9,41; 5) Salme Pirinen, Puuhiomo, 10,13; 6) Salme Tuppurainen, Virkailijat, 10,29; 7) Lyyli Antikainen, Maatalousos., 10,35; 8) Aino Virtaniemi, Metsäosasto, 10,46; 9) Sirkka Julkunen, Virkailijat, 11,17; 10) Toini Immonen, Puuhiomo, 11,26; 11) Annikki Koskinen, Puuhiomo, 11,43; 12) Hilja Parviainen, Puuhiomo, 11,45; 13) Maija Mustonen, Maatalousos., 11,46; 14) Siiri Tiainen, Maatalousos., 11,56; 15) Toini Myöhänen, Virkailijat, 12,04; 16) Esteri Räsänen, Kartonkitehdas, 12,17; 17) Alli Juutilainen, Metsäosasto, 12,27.

Naiset yli 40 v.: 1) Ida Koivisto, Ulkotyös., 11,14; 2) Ida Toivanen, Puuhiomo, 13,29; 3) Kerttu Riekkinen, Kartonkitehdas, 13,35; 4) Linda Lipponen,

Vleiskuva massahiihdoista. Toisena lähtövuorossa hiihtokuningas Eino Julkunen.

Virkailijat, 13,40; 5) Tellervo Laitinen, Virkailijat, 14,46; 6) Anna Saajanne, Virkailijat, 14,50; 7) Anna Vinni, Puuhiomo, 15,21; 8) Anna Nikitin, Ulkotyös., 19,44; 9) Anna Miettinen, Puuhiomo, 20,30.

Miehet alle 30 v.: 1) Eino Julkunen, Puuhiomo, 6,17; 2) Ilmari Issukka, Sähköos., 7,02; 3) Kalle Lyytikäinen, Puuhiomo, 7,04; 4) Arvi Julkunen, Puuhiomo, 7,04; 5) Pauli Martikainen, Kartonkit., 7,11; 6) Eino Mujunen, Puuhiomo, 7,18; 7) Heikki Huusko, Maatalous, 7,32; 8) Toivo Koponen, Puuhiomo, 7,41; 9) Toimi Hakkarainen, Ulkotyösos., 7,44; 10) Erkki Miettinen, Korjauspaja, 7,46; 11) Lauri Hakkarainen, Metsäos., 7,49; 12) Oiva Tirkkonen, Puuhiomo, 7,50; 13) Eino Torvinen, Puuhiomo, 7,56; 14) Santeri Nieminen, Puuhiomo, 7,59; 15) Tauno Parviainen, Puuhiomo, 8,01; 16) Teemu Heikkinen, Ulkotyösos., 8,04; 17) Leo Mäkinen, Ulkotyösos., 8,06; 18) Olavi Halonen, Ulkotyösos., 8,07; 19) Pauli Kuosmanen, Kartonkit., 8,14; 20) Tauno Vartiainen, Puuhiomo, 8,22; 21) Johannes Nieminen, Puuhiomo, 8,25; 22) Eino Suhonen, Puuhiomo, 8,39; 23) Olavi Rogosa, Ulkotyösos., 8,43; 24) Antti Hiltunen, Ulkotyösos., 8,47; 25) Toivo Mustonen, Puuhiomo, 8,52; 26) Tauno Miettinen, Puuhiomo, 8,52; 27) Osmo Leskinen, Maatalous, 8,52; 28) Eljas Koponen, Konepaja, 8,55; 29) Erkki Hiltunen, Maatalous, 9,06; 30) Mikko Hiltunen, Maatalous, 9,06; 31) Olavi Heikkinen, Puuhiomo, 9,08; 32) Olavi Riekkinen, Metsäos., 9,12; 33) Hannes Karppinen, Puuhiomo, 9,38; 34) Viljo Tuppurainen,

Hiihtokuningatar Aini Rönkkö.

Vanhin naishiihtäjä Anna Nikitin.

Vanhin mieshiihtäjä Paavo Pasanen.

*Kahdeksan lapsen äiti Anna Vinni
lähtövalmiina.*

Ins. Timgren lähti numerolla 118.

Diakonissa Saajanne ei "suvainnut" valokuvaajaa.

Sähköos., 9,39; 35) Klaus Suokorte, Kartonkit., 10,06; 36) Pentti Taskinen, Puuhiomo, 10,07; 37) Erkki Karpinen, Puuhiomo, 10,39; 38) Eero Neuvonen, Karttonkitehd., 11,03; 39) Mikko Lehto-ora, Virkailijat, 11,22; 40) Erkki Mattsson, Virkailijat, 11,35; 41) Sulo Roivas, Puuhiomo, 12,45.

Miehet alle 40 v.: 1) Oiva Ruotsalainen, Ulkotyöos., 7,13; 2) Soini Rissanen, Ulkotyöos., 7,46; 3)

Viljo Tirkkonen, Kuljetusos., 8,38; 4) Tauno Torvinen, Puuhiomo, 8,40; 5) Lasse Kalske, Sähköos., 8,56; 6) Benjam Malmivuori, Puuhiomo, 9,02; 7) Eino Hiltunen, Puuhiomo, 9,05; 8) Toivo Tuovinen, Ulkotyöos., 9,10; 9) Urho Kuosmanen, Karttonkitehd., 9,25; 10) Heikki Räsänen, Karttonkit., 10,02; 11) Sulo Narsakka, Karttonkitehd., 10,03; 12) Vilho Hippi, Puuhiomo, 10,18; 13) Erkki Tuppurainen, Konepaja, 10,23; 14) Lars Timgren, Virkailijat, 10,24; 15) Ilmari Hirvonen, Konepaja, 10,31; 16) S-B. Eklund, Virkailijat, 10,52; 17) Rolf Chydenius, Virkailijat, 11,54.

Miehet alle 50 v.: 1) Mikko Jokiranta, Puuhiomo, 8,22; 2) Matti Kortelainen, Puuhiomo, 8,24; 3) Hannes Laitinen, Puuhiomo, 9,00; 4) Aarne Tukiainen, Puuhiomo, 9,01; 5) Eero Lipponen, Sähköos., 9,19; 6) Juho Pekkola, Puuhiomo, 9,21; 7) Otto Mustonen, Maatalous, 9,21; 8) Arvo Laakso, Metsäos., 9,27; 9) Väinö Koponen, Puuhiomo, 9,30; 10) Antti Parviainen, Kuljetusos., 9,44; 11) Ville Hakkarainen, Maatalousos., 9,52; 12) Eelis Taipale, Konepaja, 10,00; 13) Veikko Korhonen, Karttonkitehd., 10,03; 14) Kusti Savolainen, Karttonkitehd., 10,03; 15) Eemeli Myöhänen, Ulkotyöos., 10,06; 16) Kaarlo Niskanen, Metsäos., 10,23; 17) Eemil Pirinen, Maatalousos., 10,32; 18) Tuomas Makkonen, Maatalousos., 10,53; 19) Lauri Pentikäinen, Maatalousos., 11,00; 20) Veikko Lipponen, Konepaja, 11,13; 21) Väinö Pasanen, Metsäos., 11,32; 22) Einar Pitkänen, Ulkotyöos., 11,58; 23) Nils Berg, Ulkotyöos., 11,45; 24) Antti Rogosa, Puuhiomo, 12,07; 25) Kalle Korhonen, Konepaja, 12,11; 26) Ragnar Nordström, Metsäos., 12,29; 27) Lauri Lönnmark, Puuhiomo, 12,32; 28) Isak Halonen, Virkailijat, 20,04.

Miehet alle 60 v.: 1) Aapeli Marjainen, Puuhiomo, 9,40; 2) Otto Eriksson, Metsäos., 10,01; 3) Aaro Kokkonen, Ulkotyöos., 10,04; 4) Yrjö Mustonen, Maatalousos., 10,08; 5) Eerik Räsänen, Ulkotyöos., 10,23; 6) Otto Kirkkopelto, Maatalousos., 10,28; 7) Niilo Kuisman, Puuhiomo, 10,34; 8) Hannes Leskinen, Sähköos., 11,04; 9) Albert Holopainen, Korjauspaja, 11,08; 10) Eemil Hölttä, Karttonkitehd., 11,57; 11) Heikki Miettinen, Puuhiomo, 12,32; 12) Väinö Toivonen, Maatalousos., 12,40; 13) Torsti Timgren, Virkailijat, 12,47; 14) Mikko Neuvonen, Ulkotyöos., 13,35; 15) August Parviainen, Puuhiomo, 15,27; 16) Lauri Vartiainen, Maatalousos., 15,55; 17) Juho Taskinen, Korjauspaja, 15,59.

Miehet yli 60 v.: 1) Rikhard Tirkkonen, Maatalousos., 10,07; 2) Juho Pehkonen, Metsäos., 10,13; 3) Paavo Korhonen, Ulkotyöos., 14,38; 4) Paavo Pasanen, Metsäos., 17,02.

Joukkue tulokset: 1) Metsäosasto 7,52,5; 2) Maatalousosasto 7,53,7; 3) Virkailijat 8,10,6.

Kunnia palkinnot: Paras naishiihtäjä Aini Rönkkö 9.00. Vanhin naishiihtäjä Anna Nikitin 19.44. Paras mieshiihtäjä Eino Julkunen 6.17. Vanhin mieshiihtäjä Paavo Pasanen 17.02.

Ihmisessä, joka ei lopultakaan taivu työskentelemään oman sydämensä pellolla, tekevät sekä Jumala että ihmiset turhaa työtä.

V. Rudin.

Päivä Juantehtaan lastentarhassa.

Ella ja Eino saapuvat käsikädessä lastentarhaan.

Aurinkoa, aurinkoa! Pahvinkappaleella alas kelkkamäestä.

*Ja niin se päivä alkoi, että juna vihelsi,
Risto-polka kuljettajana.*

*Vo! voi, kun sinä tulit lumiseksi!
Pia karistelee lunta Eijasta.*

Kyllä nyt jo maistuukin puuro kaikille.

Lastentarhatädin holvassa suunnataan matka kotia kohti. Huomenn taas tavataan.

Jaksaahan sitä puuron syönnin jälkeen taasen leikkiäkin.

Tikkuleikki unohtui valokuvaajasedän touhuja seurattessa.

Tähdenvälejä Juantehtaalta.

Eipä ole enää tuollaisia leivinuunipakkasia täällä Juantehtaalla. Auringon kultainen kehrä kiertää jo melko korkealla tuolla Karjalankosken puolella. Sen lämmittävä vaikutus lisääntyy päivä päivältä. Ihmisten mieliinkin se valaa odotuksen valoisan kesän saapumisesta. Kesästä, jolloin jälleen vaelletaan Vuotjärven rantamaille, jos ei muussa tarkoituksessa, niin ainakin sadaksemme naapureillemme kertoa "siitä pedosta", joka ankaran kamppailun jälkeen sittenkin pääsi, vieden uis-timemme ja parhaan siimamme.

Kun nyt vielä tapaamme jostakin laudanraosta esiin-pöristelevän karpäsen, eivät kesäiset päivät enää ole kaukana.

*

Kävimme tässä Verlassakin yhtymän hiihtomestaruuskilpailuissa. Eivätkä joukkueemme huonosti hiihtäneet-kään. Vahinko vain, että muuten loistavia kisoja suosi tuollainen ruotsalaiskeli. Ei tiennyt, olisiko pannut suk-siin pakkas- vaiko suojavoiteita. Joku taisi ratkaista asian panemalla selvää kynttilää.

Toimme sieltä sentään jonkun lusikankin. Rönkön Aini sai niin suuren, että tarvitsi apupojan kantamaan sitä kotiin. Juantehtaallekin päästiin kunnialla, vaikka Senja kävi joka asemalla kysymässä mustikkasoppaa. Pojat taasen söivät kaikki asemaravintolat tyhjiksi kananmu-nista. Onpa nyt Savon kanoilla taasen hommaa — ja miksei kukoillakin — täyttää asemaravintolat uusilla varastoilla.

*

Ei ehditty kuin huokaista, kun jo olivat omat puu-laakihiihdot. Niissä sitä vasta oli vilinää ja vilskettä. Naiset ajoivat miehiä takaa, latua huudettiin, hurrattiin Kokkosen Aarolle ja tanssittiin illalla.

Korhosen Paavokin kävi hiihtämässä lusikkansa, mut-ta kauneinta oli kuitenkin Rönkön Ainin niaus hänen

noutaessaan tällä kerralla sentään sellaisen lusikan, joka mahtuu suuhun.

Sosiaalipäällikkökin jätettiin näissä kamppailuissa melkein viimeiseksi. Hän taisi kuitenkin filmata hiihtäjiä ennen ja jälkeen hiihtonsa. Joku kertoi, että hän otti kuvia hiihtiessäänkin, mutta se taitaakin olla salaisuus, joten älä kerro sitä kenellekään.

Niin, se meidän veikkauksemme! Olemme kädet ristissä odottaneet sitä todensanovaa kolmatta kertaa, jolloin jälleen voittaisimme. Nyt se sitten on tapahtunut. Palkkarahojen saapuessa Signe jo erehtyi luulemaan maksuosoitusta veikkausvoitoksi ja riensi esittelemään itsensä miljonäärinä, joka ei köyhille päivää sano. Kun totuus kuitenkin lopulta kävi ilmi, puristi Signe veitikka silmäkulmassa vasemmalla kädellään oikeaansa, sillä kun todellinen voitto tasattiin kaikkien osakkaitten kesken, sai jokainen 33 markkaa. Tästä sitten on vielä maksettava kunnallisvero.

Keväästä aloitettiin ja kevääseen lopetetaan. Vahvat huhut kertovat, että Vieraskodin kissa on kyllästynyt yksin pyydystämään rottia. Se odottaakin nyt iloista perhetapahtumaa. Tämä jos mikään on selvä merkki lähenevästä keväästä.

Rouva Huhu tietää kertoa myös muista puhjenneen lemmen keväisistä tarinoista. Mitä varten muuten juorulle on annettu selvästi naisellisuuteen viittaava nimi? Johtuneekohan se siitä, että miesten puhellessa keskenään he keskustelevat, mutta naiset puhuessaan juoruvat?

No, antakaamme nyt kuitenkin nuorten olla rauhassa, sillä sanotaanhan, että nuorisossa on meidän tulevaisuutemme.

Mitä „Kuohulle“ kuuluu?

„Kuohu vaan kuohuu, niin että pärskeet lentelevät joskus yli laitojenkin. Mutta tästä ei huoli hermostua, sillä pärskeet ovat suurimmalta osalta pelkkää vaahtoa, jolla ei ole suurempaa arvoa.” Näin vakuutti meille Kuohun sihteeri kysyessämme häneltä, mitä Kuohulle kuuluu.

— Kesäohjelmako? Se on niin tiukka, että hommamiehет ovat varmaan hätää kärsimässä sen läpiviemisessä. Toukokuulla se alkaa maastajuoksukilpailulla ja pesäpalloperin avajaisilla. Kesäkuun alkupuolella on jäsentenväliset kilpailut yleisurheilussa, jossa valitaan seuran edustajat 5:n seuran otteluun. Tämä ottelu on kesäkuun 18 p:nä, ja siinä meidän on pantava kaikki voimat liikkeelle säilyttääksemme kiertopalkinnon omassa kylässä. Juhannuksen vietämme kaikessa rauhassa, mutta heti heinäkuun ensimmäisenä lauantaina ja sunnuntaina on seuramme oltava jalkeilla viimeistä miestä myöten, sillä silloin on Juankoskella Pohjois-Savon piirin nuorten mestaruuskilpailut ja viestijuoksumestaruuskilpailut. Näissä kilpailuissa eivät joudu lujille yksinomaan pojat, joiden on pidettävä huoli siitä, että mahdollisimman monta mitalia jää kotiin, vaan luulen toimitsijoiden olevan pa-

remminikin hätää kärsimässä, löytääkseen tuosta suuresta poikaparvesta oikeat omistajat yli 90:lle kilpailuissa jaettavaalle mitalille. Onhan seuramme toimitsijajakaarti kyllä suoriutunut vaativistakin tehtävistä, mutta siitä huolimatta on paljon luotettava hyvään onneen. Elokuussa on sitten oikein tekijämiesten piirikunnalliset yleisurheilukilpailut, joihin ruukkilaisten olisi ajoissa varattava pääsyliput nähdäkseen oikein tiukkoja kilpailuja.

— Onko palloperit unohdettu kokonaan?

— Eihän toki! Seurastamme on pesäpallosarjacteluihin ilmoitettu 4 joukkuetta, 1 mies-, 1 nais- ja a- ja b-juniorijoukkueet, ja kun jokainen joukkue joutuu pelaamaan sarjassaan 5 ottelua, niin on siinä mailan pauketta kerrakseen. Tässä olisi hiukan runkoa seuramme kesäohjelmasta, jonka väliin mahtuu vielä paljon muuta toimintaa, kurssuja, jäsentenvälisiä kilpailuja, harjoitusotteluja y.m. semmoista.

— Mistäkö varat näin laajaan toimintaan? Siinäpä se onkin kysymys, joka on monta kertaa vetänyt naamat vakaviksi. Tosin yhtiö on suhtautunut sängen myöhemmin seuramme toimintaan, mutta silti jää vielä monia vaikeuksia voitettaviksi. Ottakaamme esimerkiksi piirikunnalliset yleisurheilukilpailut, joiden palkintoihin yksinomaan menee parikymmentätuhatta markkaa. Sateisen sään sattuessa emme varmaankaan saa edes palkintorahoja takaisin. Tahtoisinkin tässä esittää hartaan vetoituksen Juankosken urheilua harrastavalle yleisölle. Älkää pyrkikö saapumaan pommilla tilaisuuksiimme, vaan maksakaa reilusti ne parikymppiä, jotka me joskus teiltä pyydämme, sillä myöskin me pyrimme antamaan katsottavaa koko rahan edestä. Ja jos nyt vielä kysytte, mitä Kuohulle kuuluu, niin minä sanon, että Kuohulle kuuluu ne mitalit, jotka joskus syksyllä jaetaan pitäjänmestaruuskilpailuissa. Kuohun pojat kyllä näyttävät, mille puolen rintaa mitalit ripustetaan.

Rottamaisia juttuja Juantehtaalta.

Jos kuljet iltasella tuossa Juantehtaan myllyn seutuvilla, voit hätkähtää tien yli nopeasti vilahtavaa pitkähäntäistä rottaa, joka raitista ilmaa haukattuaan jälleen sukeltautuu myllyn kivijalan pölyisiin sokkeloihin.

Ne miehet, jotka ovat elämäntehtäväkseen saaneet tuossa samaisessa myllyssä työskentelemisen, eivät kuitenkaan suopein silmin seuraa näiden pitkähäntien liikuskua. Leppymätön taistelu vallitsee heidän välillään. Myrkyn käyttö ei kuitenkaan ole suotavaa myllyssä, eikä noita siimahäntiä nyt oikein haulikollakaan viitsi ampua. Tuumattiin jo, että pyydetäisiin joku torvisoittokunnan huilumies lumoamaan rottajoukko soitolla ja johdattamaan se sen jälkeen pitkässä jonossa vaikka Juankosken kuohuihin. Ennenkuin tähän kuitenkaan ennätettiin ryhtyä, kaivoi joku älyniekka taskustaan jäniksen ansalangan, joka yhteisin voimin asennettiin siimahäntien vilkkaimmin liikennöimän reijän eteen.

Tuskin oli hehto ruista jauhettu, kun jo ensimmäinen rotta ravisteli siimassa. Sitä ei kuitenkaan tapettu, vaan

MERKKIPÄIVYÄ

Mikko Neuvonen.

Oskari Suhonen.

Vappu Myöhänen.

Miina Parviainen.

60-VUOTIAITA.

Sekatyömiäs Mikko Neuvonen Juantehtaalta 26. 4. 1950. Hän on syntynyt Impilahdella. Pientä kotitilaansa viljellessään ehti Neuvonen välillä olla töissä muuallakin, kuten Valtionrauteilla sekä puhelinlaitoksessa. Sodan jaloista hän joutui siirtymään v. 1941 Juankoskelle, jossa nyt on puskenut kaiken tarmonsaa vaimon ja viiden lapsensa kanssa oman uuden kodin pystyttämiseen Rupsan lammen rannalle. Peltöäkin on hän tehdastyöltä jouduttuaan raivannut pari hehtaaria, ja ensi kesänä talokin valmistunee lopulliseen kuntoonsa.

Sorvaaja Oskari Suhonen Juantehtaalta 22. 5. 50. Suhonen on Juankosken omia kasvatteja. Hän toimi nuoruudessaan tehtaalla ensin ulkotöissä ja sitten maalarina, kunnes valitsi metallimiehen ammatin. Huonojen aikojen kohdatessa Juantehdasta toimi Suhonen metallimiehenä Helsingissä, Turussa, Varkaudessa ja Taalintehtaalla. Vuonna 1918 hän siirtyi kuitenkin takaisin Juan-

tehtaalle sorvariksi. Suhonen tunnettiin nuorempana innokkaana kalamiehenä, joka yökaudet viritteli pyydyksiään Ahdin asukkailla.

Siivooja Vappu Myöhänen Juankoskelta 25. 5. 50. Hän on syntynyt Nilsiäessä. Nuoruutensa hän joutui ahertamaan kotitalon askareissa. Kaikenlaatuista maatalousemännän ja välillä isännänkin työtä hän tuli suorittaneeksi. Aikaa riitti kuitenkin kankaankin kudontaan, joka on hänen miellytyttään. Pellavansiemenistä on hän kankaanvalmistuksensa aina aloittanut. Juantehtaan töissä Vappu Myöhänen on toiminut 5 vuotta korjauspajan ja puutyövästään siivoojana.

50-VUOTIAS.

Merkkaaaja Miina Parviainen Juantehtaalta 25. 5. 1950. Hän on syntynyt Juankoskella. Oltuaan palveluksessa Helsingissä, Varkaudessa ja Kuopiossa hän palasi Juankoskelle vanhempiaan hoitamaan. Juantehtaalla hän on ollut työssä 5 vuoden ajan.

varovasti irroittaen pantiin säilöön vanhan pärekorin pimentoon. Illalla sitten rotta kaivettiin esille ja sen hännänpäähän kiinnitettiin tällainen pieni kilisevä kulkunen. Vapaus koitti päivän vankeudessa oellelle ja iloisesti kilisten katosi rotta tovereittensa luokse. Nämä eivät kuitenkaan liene sulattaneet outoa sukulaistaan, vaan kaikkosivat koko myllystä. Yksinäinen kilinä vain joskus kaikui myllyn uumenista.

Tämähän olikin tarkoitus, mutta se mitalin toinenkin puoli löytyi. Eräs naapurissa asuva tehtaamme virkamies ihmettelee parasta aikaa, mistähän ne satakunta rottaa ovat peräisin, jotka tätä nykyä mellastavat hänen marjakellarissaan. Kehoitaisimme häntä kuitenkin rauhallisuuteen, sillä kerran se putoaa tuo kilisevä kulkunen ja sitten toivottavasti tasapaino jälleen palajaa vanhan myllyn vaiheille.

J. V. Snellmanilla oli Kuopiossa asuessaan villakoira, joka totteli nimeä "Toveri". Se oli varsin älykäs ja osasi joukon temppuja. Kerran Snellman ilahdutti vieraitaan sanomalla koiralle:

— Näytä nyt, kuinka professorit pohtivat palkankorotuskysymystä!

Koira istahti takajaloilleen ja pani oikean käpälänsä kuonolle katsojain suureksi riemuksi.

Talonpoika oli haastanut naapurinsa oikeuteen siitä, että tämä oli haukkunut häntä virtahevoseksi. Tuomarin kysymykseen, milloin loukkaus oli tapahtunut, hän vastasi:

— Siitä on kyllä jo vuosi, mutta minä näin vasta äsken virtahevosen.

Dipl. ins.

GUNNAR WESTERLUND

50-vuotias.

Dipl. ins. Gunnar Westerlund Juantehtaalta täyttää 4. 5. 1950 50 vuotta. Hän on syntynyt Kymissä. Opiskeltuaan Teknillisessä Korkeakoulussa hän siirtyi jatkamaan opintojaan Darmstadtin Saksaan. Diplomi-insinööriksi hän valmistui v. 1931. Toimittuaan Kymin-tehtaan Paperitehtaalla vuoden hän siirtyi Juantehtaan palvelukseen, jossa onkin uskollisesti työskennellyt tähän asti.

Ins. Westerlundin harrastuksena on aina ollut työ. Kartonki, sen valmistaminen ja mahdollisimman hyvä laatu ovat olleet hänelle tärkeitä. Kuvaavana seikkana tästä mainittakoon, että kului kokonaista 5 vuotta, ennenkuin hän ehti Juantehtaalla ensimmäisen kerran kalastamaan.

Juankosken kunta on käyttänyt ins. Westerlundin asiantuntemusta hyväkseen valiten hänet useihin kunnallisiin luottamustoimiin, kuten esimerkiksi palo- ja työasiainlautakuntiin.

Professori kysyy kutsuissa vierustoveriltaan:

— Anteeksi uteliaisuuteni, mutta oletteko sukua majuri Adlerille?

— En ole, sillä minä olen juuri majuri Adler.

— Jaha, jaha, siitäpä johtuukin tuo huomattava yhdenmukaisuus.

Muuan amerikkalainen lehti kuittasi hyvin lyhyesti onnettomuuden, johon oli syynä autonkuljettajan varomattomuus. Tämä oli auton pysähtyttyä mennyt sytetytty tulitikku kädessään tarkastamaan, oliko säiliössä bensiiniä. Uutisen jatko kuului: "Sitä oli. Ikä 26 vuotta."

Kaksi koulupoikaa kerskuu sukulaisistaan.

— Mun setä on Amerikassa ja omistaa miljardin.

— Onks' toi nyt mitään! Mun setä on Helsingissä ja omistaa biljardin.

Matti Mustosen kahvinjuonti.

Kaikilla meillä on joku mieliteko. Joku kasvattaa lampaita, joku ahdistaa ahvenia. 77-vuotiaalle Matti Mustoselle tämä harrastus on kuitenkin kohdistunut koko elämän ajan kahviin, ei sen kasvattamiseen, vaan yksinkertaisesti juontiin.

Nyt ovat hänen lähimmät työtoverinsa laskeneet, miten monta litraa ja markkaa Matti on tullut juoneeksi. Hän on juonut tutkimusten ja tarkkailun mukaan keskimäärin 2 l. vuorokaudessa. Jos jätämme 5 ensimmäistä ikävuotta pois, saamme kertolaskun $2 \times 72 \times 365 = 52.560$ l. Tässä emme takerru sellaisiin pikkuseikkoihin kuin karkauspäivien taikka sunnuntaipäivien mahdollisiin lisäannoksiin. Rahaksi muutettuna tämä 52.560 litran kahvimäärä edustaa n. 2,4 miljonaa markkaa. Jos taas tarkastelemme juotua määrää puhtaana nesteinä, olisi Juka-hinaajamme, jos mainittu määrä olisi ollut naftaa, kulkenut sillä 10 kesää. Jos taas Mustosen kahvi olisi pyörittänyt voimalaitostamme, olisi se hurautanut käyntiin vain 12 sekunnin ajaksi, joten tuotannon kannalta Mustonen saa edelleenkin nauttia kahvimääränsä rauhassa.

Matti Mustonen ihailee suurinta saamaansa hauenpäättä.

Kun Axel Ahlberg kerran oli kävelyllä näyttelijä Iisakki Latun kanssa, tuli puheeksi muuan mieshenkilö, jota kumpikaan ei voinut sietää. Porttikäytävässä rupeaa haukkua räysyttämään pahanpäiväinen koiranrakki, ruma kuin kuvatus.

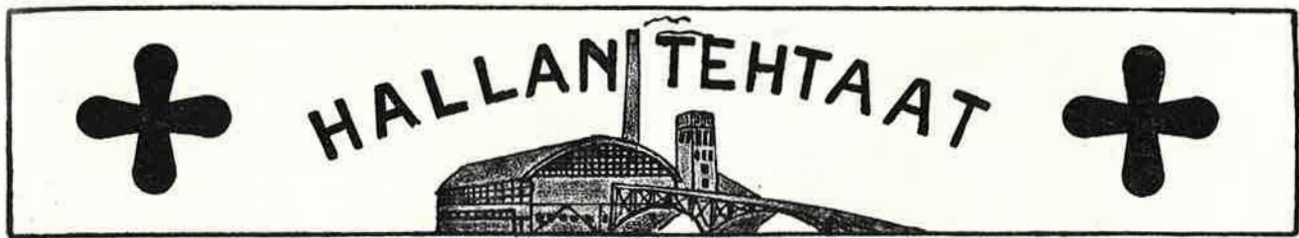
— Kuule, Akseli, eikö se mies ole ihan kuin tuo koirra?, kysyy Lattu.

— No mutta Iisakki, älä ole julma, niin kiltti ja sievä koirra!

Tammisaarella on ravintola, jonka nimenä on Kustaa Vaasa. Kerran soi puhelin ravintolan eteisessä ja muuan sattumalta siellä ollut ruokavieras meni vastaamaan.

— Onko Kustaa Vaasa?, kysytään puhelimesta.

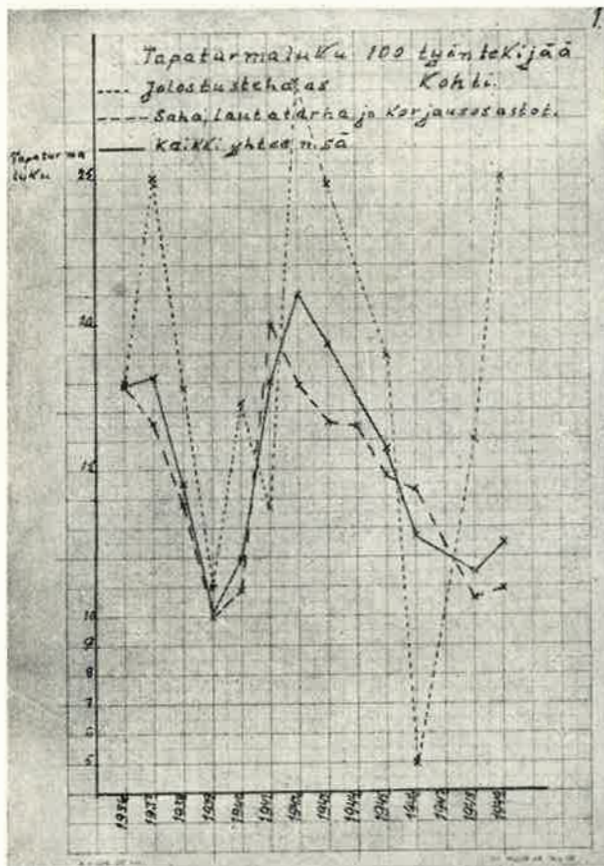
— Ei ole, vastaa vieras. — Hän meni hiukan ulos jalottelemaan. Mitä asia koskee? Täällä on hänen poikansa Eerik XIV.

Työtapaturmat tilastojen valokeilassa.

Tämän lehden edellisessä numerossa turvallisuustarkastaja Eino Suokas selvitteli työturvallisuustoimintaa tehtaillamme viime vuonna ja havainnollisti esityksensä tapaturmatilastoilla. Tällä kertaa on tarkoituksemme tarkastella tilannetta ja kehitystä hieman pidemmän ajanjakson puitteissa. (Kaikki allaolevat taulukot on laatinut turvallisuustarkastaja Suokas.)

TILASTO 1.

Tapaturmaluku ei sinänsä anna oikeaa kuvaa työturvallisuudesta, sillä niin monella tavoin voidaan määritellä, mikä on tapaturma. Kuitenkin voidaan ylläolevasta tilastosta vetää joitakin johtopäätöksiä, jotka mielestäni tuntuvat oikeilta.

Katsokaamme esimerkiksi kaikkia osastoja koskevaa käyrää vuosilta 1937—1942. Silloin näemme aivan selvän V-muotoisen kuvion, jonka laaksonpohja tapaa vuoteen 1939. Tästä vuodesta alkaa taas jyrkkä nousu, joka varmaankin on ollut sodan aiheuttama. Tapahtuihan silloin miltei koko miestyövoiman vaihdos, ja uuteen työhön siirtyneillä oli luonnollisesti paljon suurempi tapaturmariski. On nimittäin aivan selvästi todistettu, että työntekijä, jos hän on tottunut määrättyyn työpaikkaan, vaikka se olisi vaarallinenkin, ei ole niin altis tapaturmille kuin hänen mahdollinen seuraajansa, joka ei työpaikkaa ja -tapaa niin tarkasti tunne.

Vuoden 1942 jälkeen käyrä alkaa jälleen jyrkästi laskea, koska työntekijät jo tällöin olivat oppineet uuden työnsä.

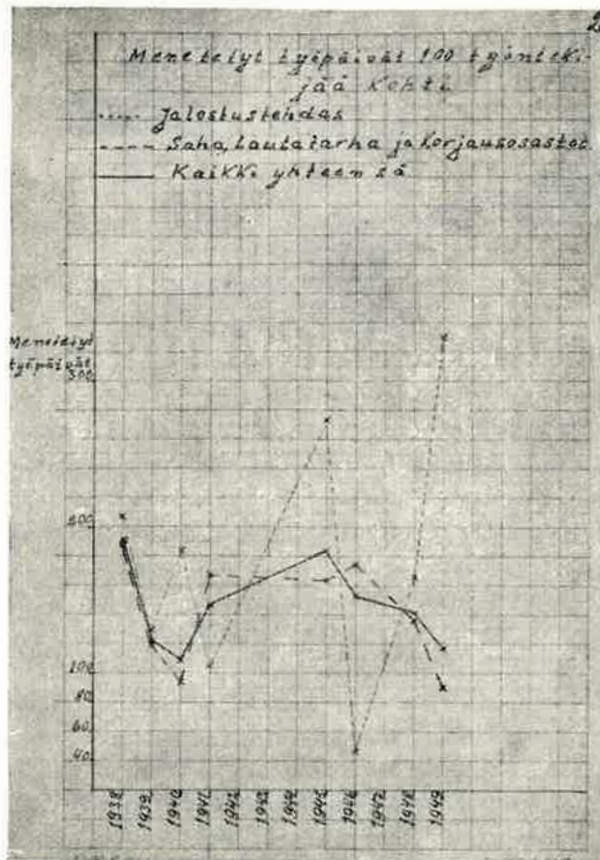
Se, miksi ei vielä ole saavutettu vuoden 1939 tapaturmien minimimäärää, johtuu yksinkertaisesti siitä, että nykyisin laskemme tapaturmiksi myös sellaiset pikkutapaukset, jotka eivät aiheuta työpäivien menetyksiä.

TILASTO 2.

Työpäivien menetykset antavat suunnilleen saman kuvan kuin tapaturmalukutilastokin. Valitettavasti vuosilta 1941—1945 ei ole käytettävissä tarkkoja lukuja tapaturmista aiheutuneista työpäivien menetyksistä. Näinä vuosina olisi varmasti nähty sama kohoaminen kuin edellisessäkin tilastossa.

Mielenkiintoista on verrata toisiinsa kummassakin tilastossa vuosia 1948—1949. Tilastosta 1 huomaamme, että tapaturmien lukumäärä nousi viimeksi kuluneen vuoden aikana, kun taas työpäivien menetykset osoittavat melkoisen jyrkkää laskua. Tässä juuri huomaamme sen virhemahdollisuuden, minkä tilasto 1 voi aiheuttaa. Varmaankin jokainen myöntää, että olemme menossa parempaan suuntaan siitä huolimatta, että tapaturmien lukumäärä on noussut, sillä voimmehan työpäivien menetyksessä koko työntekijöiden lukumäärän huomioiden n. 250 työpäivää. Tapaturmien valkeusaste on siis näin ollen huomattavasti lieventynyt.

TILASTO 3.

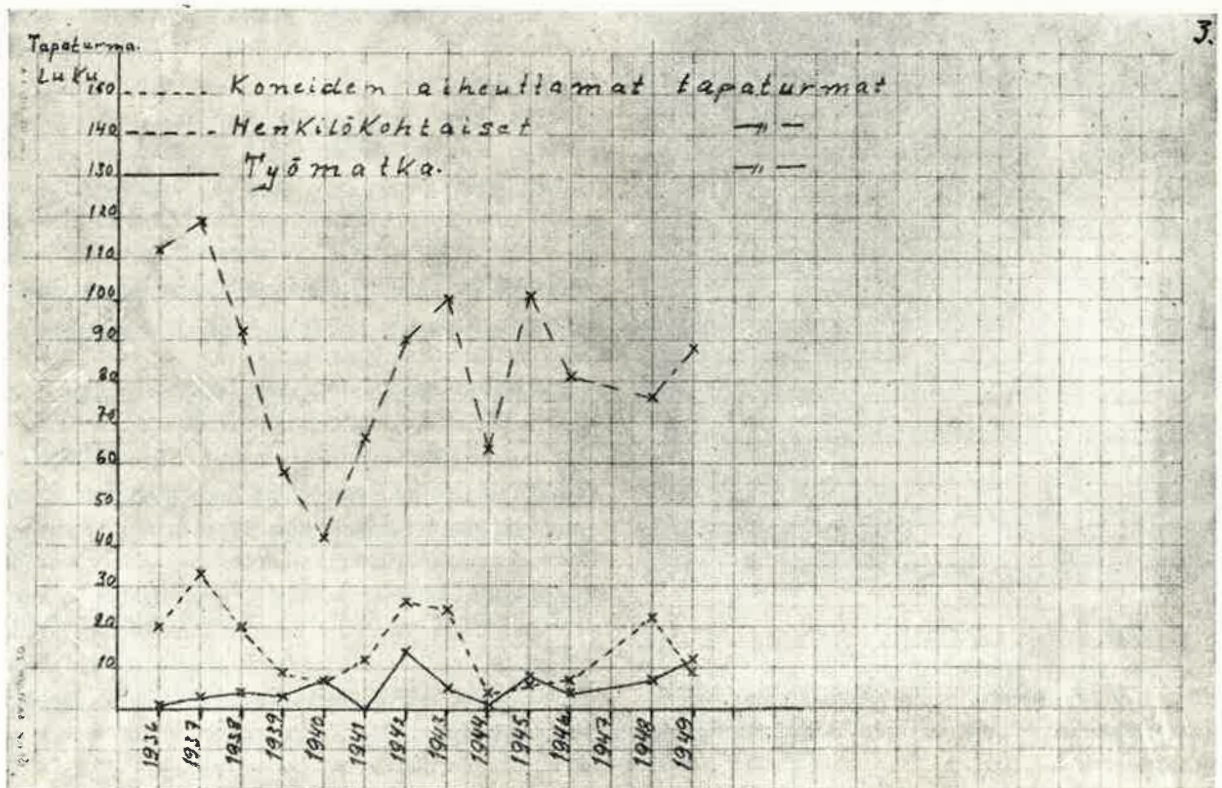
Tapaturmathan jaamme kolmeen luokkaan niiden aiheuttajan perusteella. Suuren yleisön keskuudessa on varmasti vallalla sellainen käsitys, että teollisuuslaitos, jossa koneita on paljon, aiheuttaa myös valtavan suuren osan tapaturmista. Allaoleva tilasto kumoaa kuitenkin tämän mielipiteen kouraantuntuvalta tavalla.

Jos katsoimme ensin koneiden aiheuttamia tapaturmia, havaitsemme siinäkin selvästi saman laaksonpohjan 1940:n kohdalla kuin edellisissäkin tilastoissa.

Koneellisten tapaturmien nousu vuosina 1946—1948 aiheutuu myös varmasti siitä tulkintakysymyksestä, johon jo edellä viittasimme. Joskus on näet vaikea sanoa, mikä on koneellinen, mikä henkilökohtainen tapaturma. Nyt on kuitenkin päädytty siihen lopputulokseen, että koneelliseksi tapaturmaksi lasketaan jokainen tapaturma, jossa kone edes jollain lailla on ollut mukana.

Vaikka näin onkin laskettu, olemme silti päässeet lähelle entistä minimiennätystä. Jos ottaisimme huomioon vain terän aiheuttamat tapaturmat, pääsisimme vain mm:n päähän perusviivasta.

Tilastosta näemme myös sen mielenkiintoisen toiseikan, että kotimatkat ovat aiheuttaneet enemmän tapaturmia kuin koneet.

Henkilökohtaisten tapaturmien käyrä seuraa täysin yhtäpitävästi tilasto 1:n yhteiskäyrää. Tämä johtuu luonnollisesti siitä, että henkilökohtaiset tapaturmat muodostavat valtavasti suurimman ryhmän kokonaisluvusta.

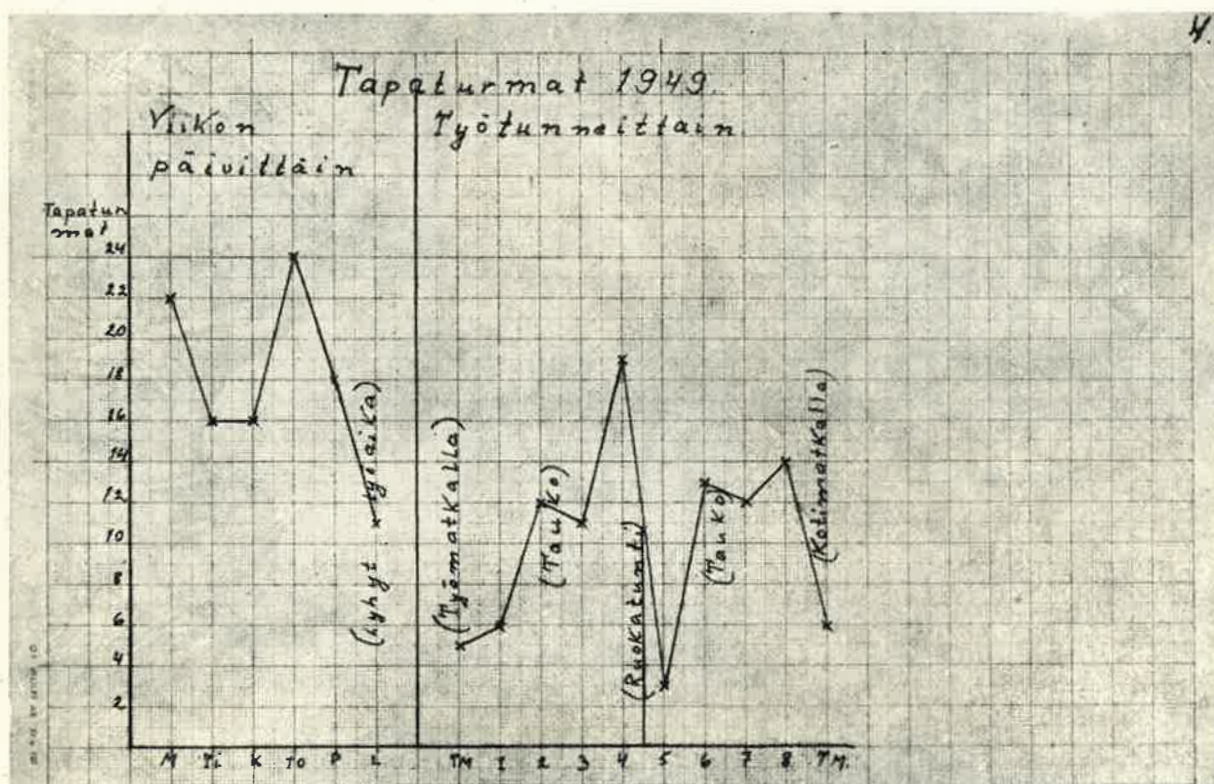
TILASTO 4.

Päivän eri työtunneilla sattuvista tapaturmista piirretty käyrä osoittaa, että suurin tapaturmariski on juuri ennen ruoka-aikaa. Tämä johtunee kai siitä, että työntekijän ajatukset ovat jo väsyneet seuraamaan alati toistuvaa työvaihetta, ja huolimattomuudesta johtu-

va vaara näin ollen suurenee. Tätä päätelmää tukee vielä sekin, että ruokatunneilla piristäytyneille työntekijöille sattuu vain 1/3 ruoka-aikaa edeltäneen tunnin tapaturmamäärästä.

Pienet laskut niinkutsuttujen kahvituntien jälkeen johtunevat enemmän lyhyemmästä työajasta kuin piristäytymisestä.

Suunnitellulla, määrätietoisella tapaturmantorjuntatyöllä on vielä edessään laaja työsarka. Päämäärään ei ehkä tulla pääsemään, mutta parantamisen mahdollisuuksia ehkä vielä on. "Älkäämme koskaan olko tyytyväisiä", sanoi turvallisuustarkastaja Andersen eräissä keskustelussa. Olkoon se ohjeenamme.

Ruotsin kuninkaan henkilöäkäriltä kysyttiin kerran iloisessa seurassa:

— Mitähän mahtoi Ruotsin kansa ajatella, kun sinusta tuli kuninkaan lääkäri?

Vastaus tuli heti:

— Jumala kuningasta varjelkoon!

Muuan irlantilainen lausui kerran:

— Jokainen ihminen rakastaa syntymämaataan, olipa hän siellä syntynyt tai ei.

— Iso'sä, vieläkö sinä kasvat?

— En, pojuseni. Mistä sitä arveler?

— Kun isoisän pää tulee tukan läpi.

Nuori lehtimies lähetettiin haastattelemaan upporikasta skotlantilaista kauppiasta. Hänen lehtensä halusi kirjoitusta, kuinka tämä oli saavuttanut rikkautensa.

— Se on pitkä juttu, sanoi vanhus. — Ja kertoessani sitä voimme säästää kynttilää.

Ukko puhalsi kynttilän sammuksiin.

— Ei minun tarvitse kuulla juttua, sanoi nuori mies. — Tiedän jo kaikki.

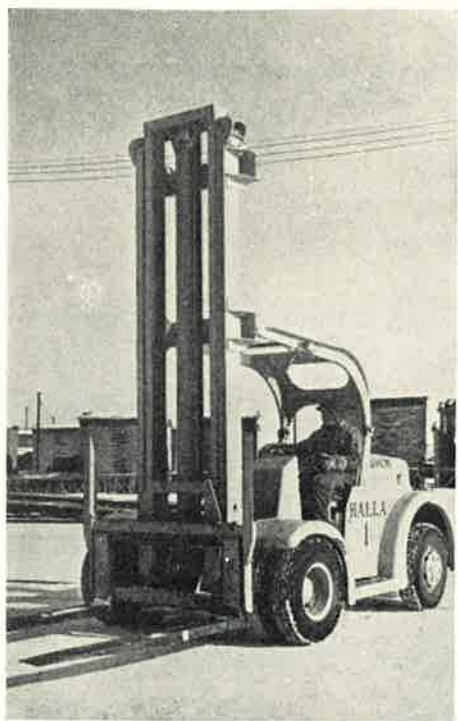
Amerikkalaiselta pikku pojalta kysyttiin pyhäkoulussa, kuka oli maailman ensimmäinen ihminen.

— George Washington, vastasi poika oitis.

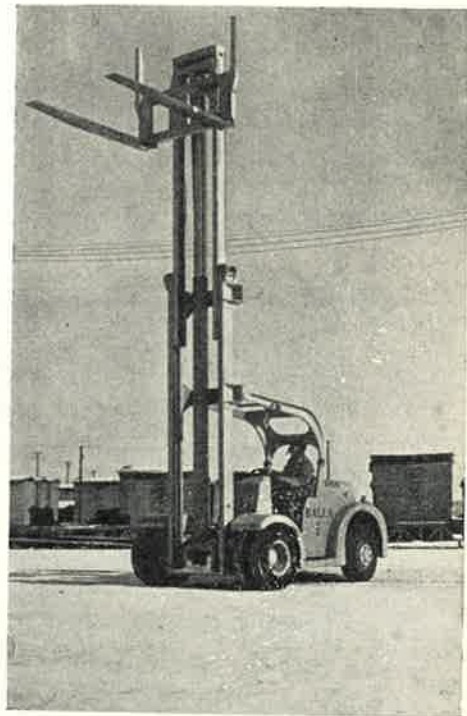
Kun opettaja sanoi, että se oli Aatami, virkkoi poika:

— Ehkäpä oli, jos te tarkoitte ulkomaalaisia.

” V a h v a t

Tässä hän on.

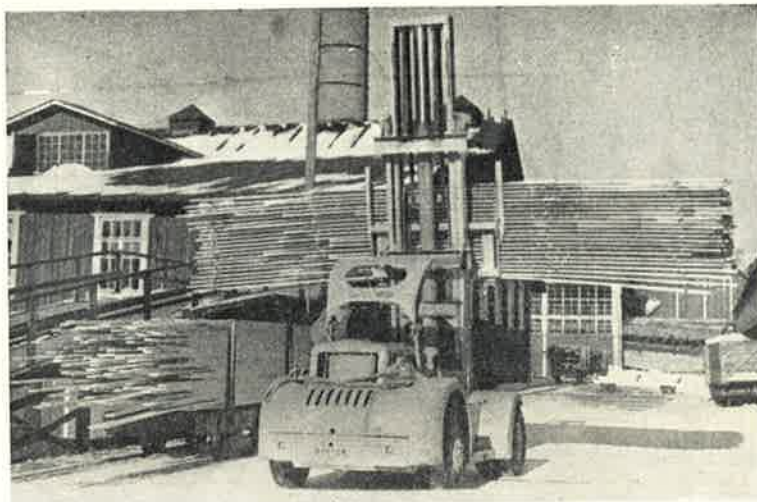

Aamuvoimistelua,

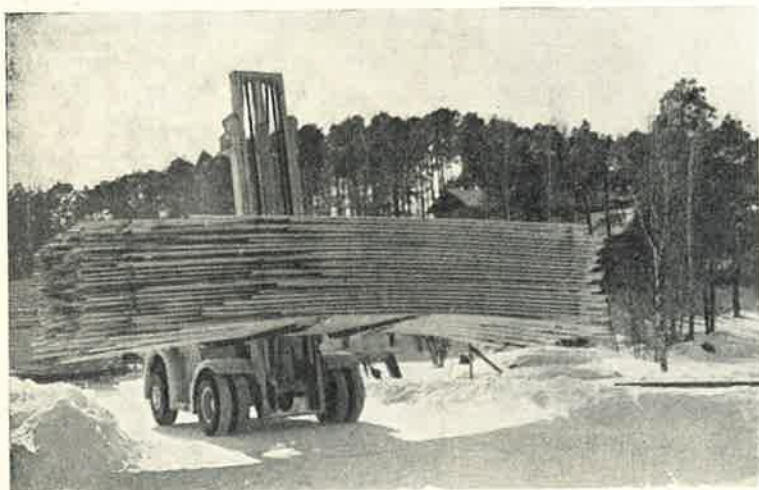

Lautatarhalle menevän rullavaunun kiepsautus oikeille raiteille.

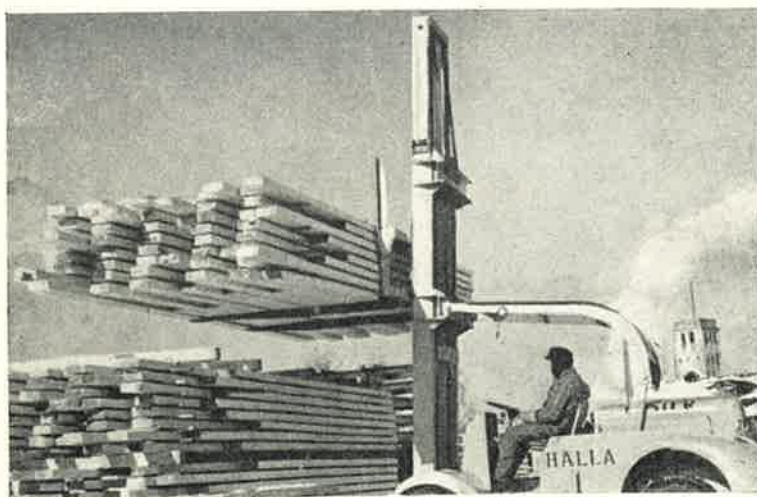
m i e h e t ”.

"Kuivaamonippua" ei pienet esteet häiritse.

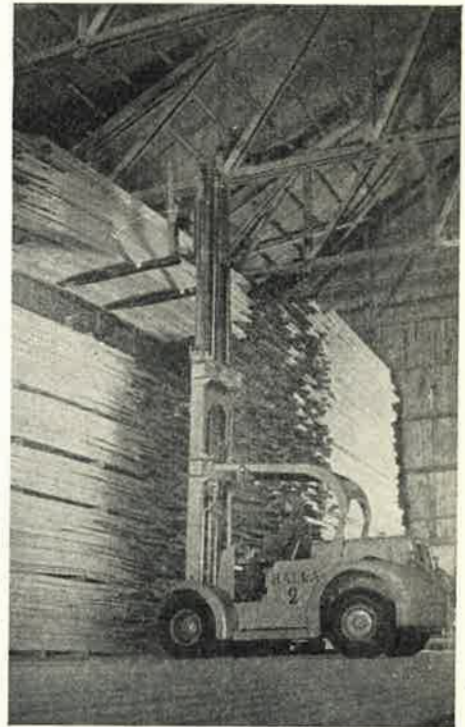
Näin sitä mennään.

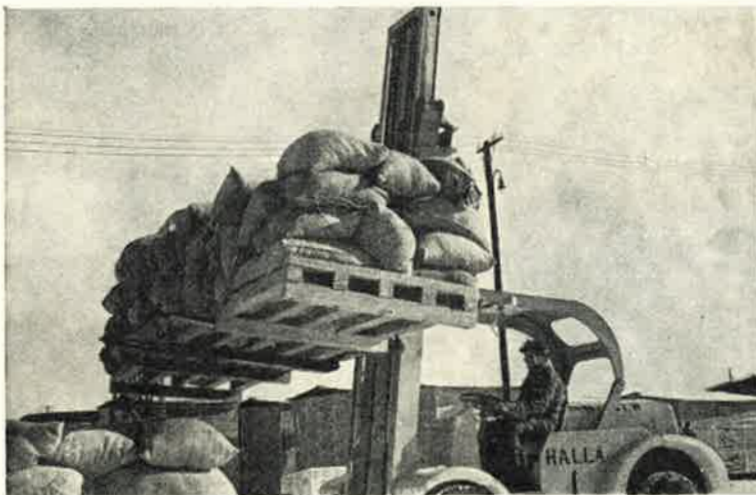
Kuivaamovaunun kuormausta.

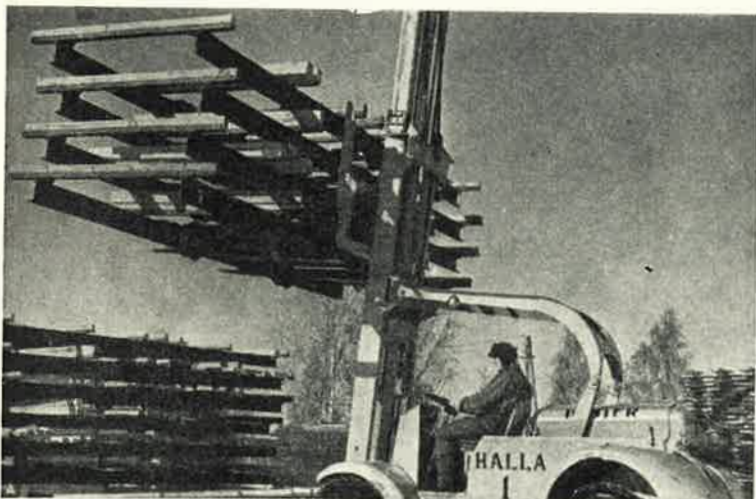
Kuivaamo täyttyy yhden "miehen" voimalla.

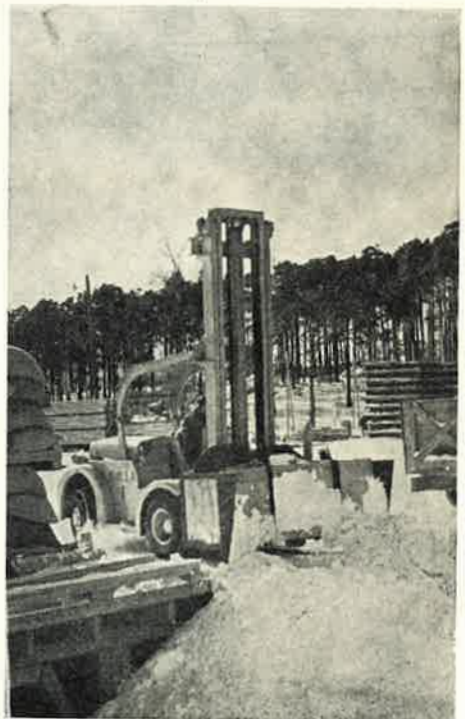
"Pitkä ja vahva mies" varastoi kuivan tavarän.

Näin yksinkertaista on sahajauhon lastaus.

Miksi ei varastoitaisi kuivaamovaunuja pystysuoraan suuntaan?

Auraaminenkin on tuttua.

Haarukkapaloja Hallasta ja hallalaisista.

Lautatarhanhoitaja Emil Puonti.

Halla. — Miten voi paikkakunta saada tuollaisen nimen? Sanan nykyisessä merkityksessä sitä ei varmasti-kaan voida käsittää. Täällähän ei ole milloinkaan hallalla voitu tarkoittaa kylmän viljelyksille aiheuttamia tuhoja, siitä yksinkertaisesta syystä, että saarillamme ei ole koskaan maanviljelystä ollutkaan. Ehkä sanalla on kuitenkin ollut kotipaikkamme nimittämisen aikoina hieman eri vivahdus, sillä kylmää ja vetoistahan meillä aina on. Tämän "vedon" aiheuttavat luonnollisesti saariamme eroittavat sokkeloiset salmet, jotka yhdistävät kaksi merenselkää toisiinsa. (Paikkakuntalaiset sanovatkin Hallassa vetävän niin, että sukat jaloissa pyörivät. Emme tarkoita tällä sitä, että kauniimman sukupuolemme sievät sukat, jotka peittävät vielä sievemmät kulkuvälineet, olisivat sauman kohdalta vikasuunnassa, vaan ainoastaan meidän miester paksuihin villasellaisiin oli tarkoituksemme viitata. Toim. huom.). Tähän "vetosuuteen" nimeimme synnyssä viittasi ainakin lautatarhanhoitaja Emil Puonti, jonka kanssa keskustelimme näistä synnyistä syvistä ja kuuntelimme hänen kaskui-
luun menneisyydestä.

Hän uskalsi väittää, että maassamme on vielä sellaisiakin henkilöitä, jotka eivät tiedä, missä Halla sijaitsee, ja jos senkin tietävät, ainakin epäilevät, että ei meitä postitsekaan löydetä, ellei osoitteessa ole mainittu Kotkaa.

Vastaankaan emme voineet väittää, vaikka mielemme tekikin. Todistaahan jokapäiväinen kirjeenvaihtomme vääjäämättömästi väitteen todenperäisyyden. (Jos te hyvät ystävät joskus kirjoitatte meille, niin muistakaa, että kirjeenne saapuu vuorokautta aikaisemmin perille, jos osoitteena on vain pelkkä Halla. Toim. huom.)

Voitte varmasti hyvin kuvitella ällistyksemme haastateltavamme pamauttaessa, että täällä on vesipula. Vettähän on joka puolella niin paljon, että tarvittaisiin melkoisen suuri ämpäri, mihin se kaikki mahtuisi. (Olen liikkunut niillä vesillä ja minusta tuntuu, että ämpäriin ne vedet eivät mahdu, täytyisi olla mitat täyttävä saavi. — Latojan huom.) Tosi kuitenkin on, että kunnollista kaivoa on vaikea saada tänne syntymään. Tämä taas johtuu Suomenlahden saarille niin tyypillisestä maape-

rästä, joka on, käyttäkseni Puonin lainaamia runoilijan sanoja, "karu, paatinen, kylmä".

Me "tupensyöjät" emme halua olla millään lailla itse-kehuskelevia kertoillessamme menneisyydestämme, min-
kä kotkalaiset ovat omin lupinsa omistaneet itselleen. Hehän muistavat aina huomauttaa Ruotsinsalmesta.

Jos kuitenkin Ruotsinsalmi paikallistetaan, niin var-
masti se jää meidän kymiläisten alueelle. Onhan Hal-
lammekin osa Ruotsinsalmen saaristoa ja ainakin me
lukeudumme tiiviisti kymiläisiksi.

Kun puhutaan Hallasta, on monella yhtymäläisellä
varmasti sellainen käsitys, että teollisuuslaitoksemme si-
jaitsevat yhdellä pienellä saarella. Tämä ajatus ei kui-
tenkaan ole aivan samaistettavissa totuuden kanssa,
sillä olemme levittäytyneet kolmelle saarelle ja mm. suu-
ri osa asuntoalueestamme on mantereella.

Kotkalaisten silmissä me olemme saarelaisia, sillä on-
han heiltä meille vesimatkaa hieman vajaa kilometri,
mutta kymiläiset käsittelevät meitä mantereen asukkaai-
na. Sen on nähtävästi aiheuttanut siltamme, jonka yli
kuin huomaamatta saavumme mantereelta saarivalta-
kuntaan.

Tulevaisuudesta ei yleensä kertoilla, koska se useim-
massa tapauksessa on hämärän verhoama, mutta mei-
hin nähden on asia toinen. Tulevan vuoden alusta voim-
me asetuksiin verraten puhua toisista yhtymäläisistä
maalaisina (anteeksi högforsilaiset. Toim. huom.). Me-
hän kuulumme silloin kauppalaan. Vieläpä kauppalaan,
jonka asukasluku tulee nousemaan lähes kahteenkymme-
neentuhanteen.

Entä rautatie? Juantehtaalaiset ovat paljon puhuneet
rautatiestään, ja vielä paljon siitä on keskusteltu ja mus-
tetta töhritty naapuripitäjien vaikutuksesta. Me emme
ole paljon puhuneet. Me vain teemme rautatien.

Tällaista siinä keskusteltiin vanhasta ja tulevasta
Hallasta. Mutta luonnollisesti pyörähti keskustelu aina
silloin tällöin hallalaisiinkin ja heidän tapoihinsa.

Näin kertoili Puonti siitä ajasta, jolloin täällä oli vain
yksi hinaaja, sekin puurakenteinen. Tämä "Alku" ei
luonnollisestikaan ehtinyt joka paikkaan. Niin proomuja
vietiin laivojen vierille usein soutamalla, jopa myötä-
tuulen sattuessa purjehtimallakin.

Myötäisestä tuulesta tuli haastateltavallemme mieleen eräs näihin aikoihin sattunut tositarina:

Silloinhan ei ollut vielä höyrykäyttöisiä laivoja liikkeellä lainkaan, ja purjelaivat olivat luonnollisesti riippuvaisia myötäisestä tuulesta, kun liikuttiin näin kapeilla paikoilla kuin nämä Ruotsinsalmen vedet. Eräs laiva oli saanut jo lastinsa valmiiksi ja odotti vain suotuisaa tuulta päästäkseen purjehtimaan pois satamasta. Päivästä toiseen jatkui vain epäsuotuisa sää. Lopulta miehet tulivat niin laiskoiksi, etteivät viitsineet mennä edes ulos katsomaan tuulen suuntaa. Vilkaisivatpahan vain kajuuttansa ovelta, osoittiko tuuliviiri keulaan vai perään päin. Kaikkien ihmeksi ei viirin suunta näyttänyt koskaan muuttuvan. (Naapurit olivat luultavasti unohaneet, että laiva oli kiinni vain yhdellä ankkurilla ja kääntyi siis tuulen mukaan.) Vihdoin tuli kuitenkin muutos. Tuuliviiri osoitti vääjäämättömästi, että tuuli on perän takana. "Nyt lähdetään, pojat", hihkaisi perämies iloisissaan. — Kai he olisivat lähteneetkin, mutta laiva oli silloin jo jäänyt kiinni ja joutui talvehtimaan täällä.

— Minkälaisia harrastuksia hallalaisilla oli niihin aikoihin?

— Palokunta oli ainoa harrastus. Sen piiriin kuuluivat kaikenlaiset viihdytysilaisuudet, urheilukilpailut ym. Nykyinen Hallan urheiluseurakin on alkujaan ollut palokunnan urheiluseura. Samoin soittokeuhkumme on saanut alkunsa äiti palokunnan sylissä. Kuorotoiminta täällä alkoi joskus vuosisatamme alussa.

— Tuleeko mieleenne ketään oikein tunnettua juttunikkaria?

— Entinen kauppiasamme Iivari Hillo oli varmasti eräs parhaita. Hänen tempauksistaan kiertää tarinoita vaikka millä mitalla. Hillon kauppiaasurahan alkoi ensimmäisen maailmansodan aikana, jolloin hän rupesi elintarvikkeiden hankkijaksi saarellemme. Näillä matkoillaan hän joutui Kannekselle. Ulkonäkönsä perusteella kansa alkoi siellä luulla häntä säveltäjämesetariksemme Jean Sibeliukseksi. Hillo oli koko ajan omalta osaltaan leikissä mukana, vaikka hänelle kuulemma tuotti erinäisiä vaikeuksia täysin musiikista tietämättömänä leikkiä suurta säveltäjää.

Samainen Hillo oli siirtämässä proomulla pientä mökkiä Hallasta Suulisniemeen. Koko mökki oli pantu rullien päälle proomuun ja Hillo itse oli kipparina sen sisällä. Hinaajan nykäistessä vedettävänsä liikkeelle kävi kuitenkin niin ohraisesti, että mökki pyörähiikin rullitaan mereen kippareineen kaikkineen. Kun ensihötkästä oli selvitty, ei Hillolla ollut muuta sanomista, kuin että kenellä on mökki, häneltä se voi vierähtää vaikka mereen. Kenellä ei ole, ei ole sellaista mereenkään pudotettavaksi.

Edellä jo tuli mainituksi, että Hallan ja Kotkan välimatka ei ole varsin pitkä. Haastateltavamme tietojen mukaan siinä on joskus eksytty. Silloinen postinkantaja Larsson nim. kerran jouluaaton lumipyryssä harhaili ensin pitkät ajat jäällä löytämättä Hallaan. Ei auttanut ukon muu kuin painua Hietaseen yöksi ja lähteä aamulla paremmalla onnella uudelleen liikkeelle.

Juttujahan Puonnilla olisi ollut varmasti vaikka millä mitalla, mutta säästetään jotain toiseksikin kerraksi, ettei tule makeaa mahaa täydeltä.

MERKKIPÄIVÄ

Vilhelm Baas.

Gunda Kristiansen.

80-VUOTIAS.

Eläkeläinen Vilhelm Baas 16. 6. 50. Hän on syntynyt Pieksämäellä ja tullut yhtiön palvelukseen 14. 5. 1917 Kuusankosken Selluloosatehtaalte, mistä siirtyi Hallan Selluloosatehtaalte 27. 5. 1924. Jäänyt eläkkeelle 10. 10. 1939.

70-VUOTIAS.

Eläkeläinen Gunda Kristiansen 13. 6. 50. Hän on tullut Hallan Sahalle työhön vuonna 1900, siirtyen joulukuussa 1919 Hallan Selluloosatehtaalte. Jäänyt eläkkeelle 1. 3. 1939.

60-VUOTIAITA.

Sekatyöläinen Ville Nykänen 3. 5. 50. Hän on syntynyt Kymissä ja tuli yhtiön palvelukseen 1923 Jumalniemen Sahalle, mistä siirtyi vuonna 1936 Hallan Sahalle, jossa edelleenkin työskentelee.

Sekatyöläinen Jenny Kettunen 31. 5. 50. Hän on syntynyt Kotkassa. Tuli yhtiön palvelukseen Hallan Selluloosatehtaalte vuonna 1933. Työskentelee nykyisin Rakennusosastolla.

Jenny Kettunen.

Agda Nyman.

Emil Vanninen.

50-VUOTIAITA.

Sekatyöläinen Agda Nymän 8. 5. 50. Hän on syntynyt Pyhtäällä ja tullut työhön 26. 11. 1947 Hallan Sahalle, missä edelleenkin työskentelee.

Sekatyöläinen Edvard Willehard Råback 19. 5. 50. Hän on syntynyt Pyhtäällä ja tullut ensimmäisen kerran vuonna 1928 sahalle, missä edelleenkin työskentelee.

Kirjaaja Elin Hiltunen 1. 6. 50. Hän on syntynyt Kirvussa ja tullut yhtiön palvelukseen 9. 5. 1946 lautatarhalle, mistä siirtyi jalostustehtaalte 16. 11. 1947 kirjaajaksi, jota tointa edelleenkin hoitelee.

Sekatyöläinen Elsa Irja Marttila 4. 6. 50. Hän on syntynyt Kymissä ja tullut kuivaamolle työhön 26. 8. 1947 kimprien latojaksi, ollen tässä työssä edelleenkin.

Hakunhoitaja Emli Vanninen 17. 6. 50. Hän on syntynyt Impilahdella ja tullut yhtiön palvelukseen vuonna 1927 ulkotyöosastolle, mistä 2. 5. 1940 siirtyi sahalle hakunhoitajaksi.

Vaikka ihmisiä usein syytetään siitä, etteivät he tunne omia heikkouksiaan, on ehkä yhtä tavallista, etteivät he tunne omaa voimaansa. Ihmisten laita on näet kuten heidän omistamansa maa, jossa omistajan tietämättä saat-
taa piillä kultasuoni.

J. Swift.

PIKKUPÄHKINÖITÄ.

1. Millä lapuilla on paljon reikiä, ja kun niillä ei ole muuta arvoa, niin niitä poltetaan?

2. Suomessa on kaupunki, jonka nimeen sisältyy kaksi käskyä ja lisäksi kaksi yksinäistä kirjainta. Mikä tämä kaupunki on?

3. Mikä Juhani Ahon kirjallinen tuote on suurissa kävelykilpailuissa viideskymmenes kilpailija?

1. Ruillapulla.
2. Uusiikaarlepyy (Uusika, lepy, r, y.).
3. Lastuja. (Kävelykilpailuissa 50:s on Lastuja.)

VASTAUKSET.

TIETOKILPAILU.

1. Miten merkitään roomalaisin kirjaimin 555?
2. Mitkä ovat Suomen varsinaiset liputuspäivät?
3. Koska haarukka on tullut yleisesti käytäntöön?
4. Kuka rakensi Eiffelin tornin ja koska?
5. Kuinka monta toimivaa tulivuorta on Euroopassa ja mitkä ne ovat?
6. Miten kaukana maa on auringosta, kun ne ovat lähimpänä toisiaan?
7. Mikä on nimeltään suurin löydetty timantti?
8. Mistä maraton-juoksu on saanut nimensä?
9. Missä on Napoleonin hauta?
10. Kuinka leveä on Englannin kanaali kapeimmalta kohdaltaan?

Yhdeksään ja kymmeneen kysymykseen oikein vastanneet saavat arvostanan kiitettävä, 7—8:aan arvostanan tyydyttävä, 5—6:een välttävä ja 1—4:ään huono.

1. DLV.
2. Helmikuun 5. (Runobergin päivä), helmikuun 28. (Kalevalan päivä), toukokuun 12. (Snellmanin päivä), kesäkuun 4. (puolustusvoimain lippujuhla), joulukuun 6. (itsenäisyyspäivä). Näiden lisäksi on tullut tavaksi liputtaa vielä tammi-kuun 14. (Topeleuksen syntymäpäivänä) ja loka-kuun 10. (Kiven syntymäpäivänä).
3. Viime vuosisadan puolivälissä.
4. Ranskal. insinööri Alexander Eiffel v. 1889.
5. Neijä, Etina, Vesuvius, Stromboli ja Hekla.
6. Noin 147 milj. km.
7. Cullinan-timantti, paino 3,026 karattia.
8. Maratonin pitkimmästä, josta Milittades lähteti-
tion Ateenaan taistelussa saavutetuista voitoista.
9. Pariisin Invalidikirkossa.
10. 32 km.

VASTAUKSET.

PUUTTUVA ETUOSA.

Näihin kolmen sanan ryhmiin on kuhunkin löydettävä oikea alkuosa, siis yhdyssanan alkuosa, joka sopii kaikkiin kolmeen. Jos olisi esim. sanat tila, pallo ja vero, sopisi niihin yhdyssanan alkuosaksi sana maa: maajila, maapallo, maavero. Saman periaatteen mukaan on siis ratkaistava tämä tehtävä.

passi	vaino
asia	akka
salaisuus	keino
liike	pää
tavara	kaari
tase	ylitys
aita	vaja
kulmainen	metsä
piipuinainen	vaunu

1. Sotilas. 2. Nöitä. 3. Kauppa. 4. Sillan. 5. Kuusi. 6. Hakko.

VASTAUKSET.

Huoltokonttorin jäsenille

Kymintehtaalla, Kuusankoskella
ja Voikkaalla.

Pyydämme kohteliaimmin saada huomauttaa arvoisille Huoltokonttorin käyttäjille, että jokaisen on nostaessaan rahaeriä Huoltokonttorista tarvittaessa todistettava henkilöllisyytensä.

KYMIN OSAKEYHTIÖ
HUOLTOKONTTORI.

Aiheutatko ajattelemattomuudellasi itsellesi ja perheellesi turhia kärsimyksiä?

*Älä laiminlyö velvollisuuttasi huolehtia omasta ja perheesi jäsenten turvallisuudesta työkyvyttömyyden kohdatessa — **SINUA!***

Liity työtovereittesi perustamaan ja ylläpitämään työläisten työkyvyttömyys- ja perhe-eläkekassaan!

Kassan sääntöjä on saatavissa työsastoilta tai kassan toimistosta ja sosiaalitoimistoista Kuusankoskella ja Voikkaalla, joista paikoista voi myöskin saada tarkempia tietoja kassan toiminnasta.

KYMIN OSAKEYHTIÖN
Työläisten Työkyvyttömyys- ja Perhe-
eläkekassa.

Toimitus: Å. LAUNIKARI (vastaava), A. YLIKANGAS (toimitussihteeri).

Kouvola Kirja- ja Kivipaino 1950.

Kuusankosken kirjasto

1950.

05.1 KYM QU S

KOTI

Kymi-yhtymä :henkilökunnan julkaisu.

Lehti

1950 : 2

28620170402331